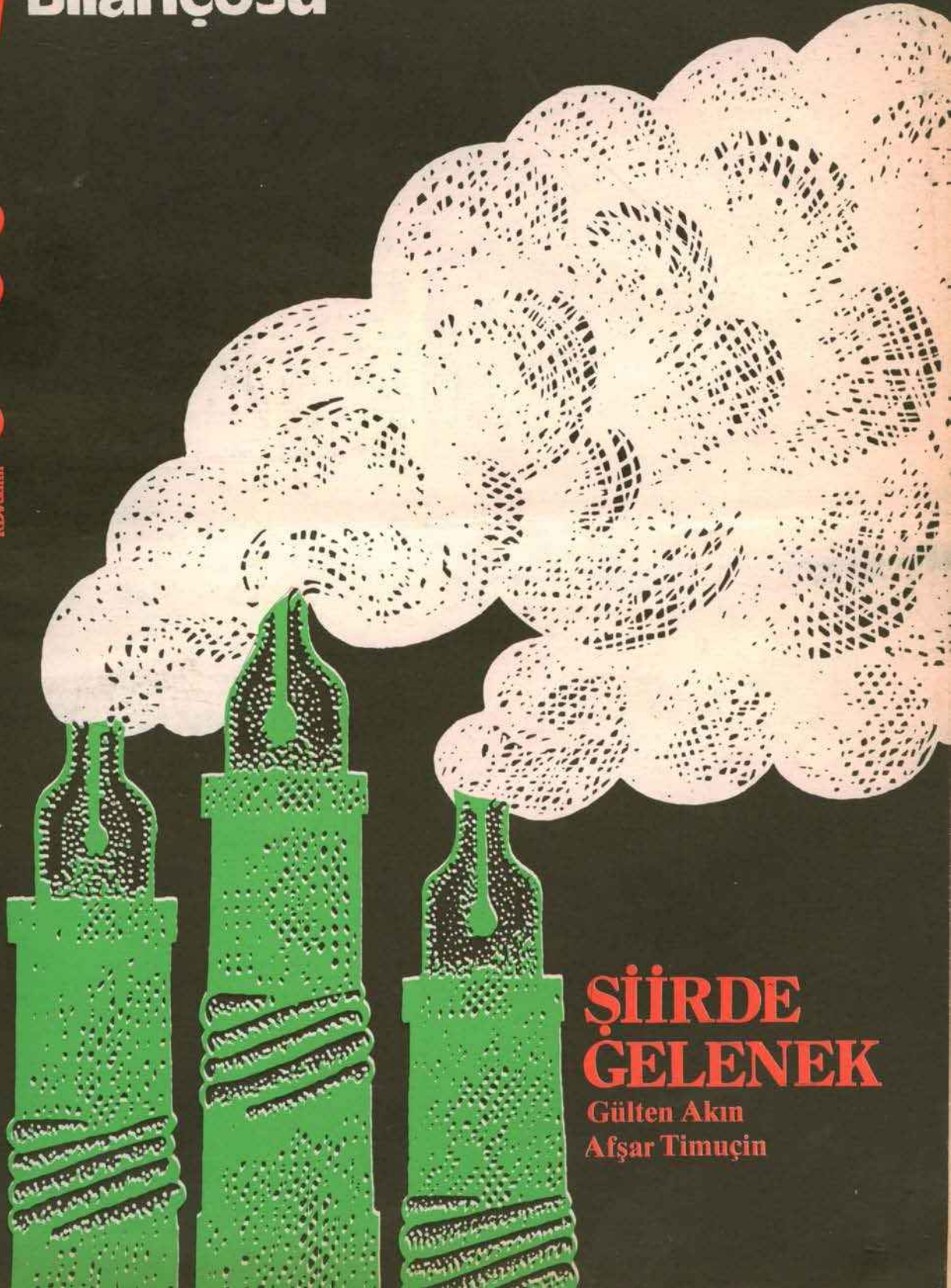

AVRUK
SANAT
EDERAT
DERGİSİ
Kasım '85
51
300 TL
KDV/dahil

Öğrenci Dernekleri: Yeni Adımlara..

Neden Yeniden Doğramacı YÖK'ün Birinci Dört Yıllık Bilançosu

ŞİİRDE GELENEK

Gülten Akın
Afşar Timuçin

TÜSTAV
ARŞİVİ
Umur Coşkun
Bağışı

TÜSTAV
ARŞİVİ
Umur Coşkun
Bağışı

ÜNİVERSİTE / YÖK

YARIN/Öğrenci Dernekleri : Yeni Adımlara...	4
SERDAR CAN/Öğrenci Derneklerinin Ulusal Örgütlenmesine Doğru: Ortak Sorunlar Birleşmeyi Gerekletirir	8
OKAN ALKAN/Atılmalar ve Basın	9
HALDUN ÖZEN/YÖK'ün Birinci Dört Yıllık Bilançosu	11
SELİM DEMİRCİ/Neden Yeniden Doğramacı	12
İSMAİL GÖL/Üniversite Sınavları... YÖK... Altan Günalp	13

DÜNYA'DAN

Sömürgecilğin Kaldırılması Bildirisinden 25 Yıl Sonra: Namibia	14
SARA LIDMAN/Yeni Irkçılık (Türkçesi: YARIN ÇEVİRİ KURULU)	15
GÜRHAN UÇKAN/Batı Avrupa Gençliğinin Elkonulan Geleceği	24
NERGİS ALGÜN/Venedik'ten Bir Barış Esintisi: Uluslararası Gençlik Festivali	26
10-17 Kasım: Uluslararası Gençlik Haftası (Türkçesi: YARIN ÇEVİRİ KURULU)	27

EDEBİYAT

KARL GASPAR/Şiirler (Türkçesi: YUSUF CEMALİ)	3
SUNAY AKIN/Şiir	9
KEMAL DURMAZ/Şiir	10
ABDÜLKADİR KONUK/Şiir	13
ENDER OZSARIKAYA/Şiir	15
GÖLTEN AKIN/Şiirde Gelenek	16
KEMAL ÇAĞIN/Şiir	16
AFŞAR TİMÜÇİN/Şiirde Gelenek	17
Ruhi Su "Ne memleketimde ne de dünyada halkı sevipde türkülerini sevmeyen bir insana rastladım."	18
HALDUN YÜCE/Yeni (Olmayan) Bir Şair Tipi	20
MUZAFFER KALE/Şiir	20
SALİH BOLAT/Şiirimizde Olumsuz Gelişmeler	21
FİLİZ DOĞAN/Şiir	21
ŞÜKRÜ ERBAŞ/Yarın ve Şiir	22
YVES PERES-DAY LEVIS/Şiir Neye Yarar? (Türkçesi: A. Tekin)	22
ŞİİR PENCERESİ	28
OKUMA NOTLARI	28

KARİKATÜR DESEN/FOTOĞRAF

MEHMET OĞUZ GÖREL	8
KEMAL ÜLKER	11
GÖREN BULUT	15
İŞA ÇELİK	18
MURAT ÖZMENEK	20
YAKUP KARAHAN	29

SORUNLARIMIZA SAHİP ÇIKALIM

“Sorunlarımıza sahip çıkalım...” sözleri Yarın sayfalarında kaç kez yinelenildi, daha kaç kez yinelenecek? Her iki sorunun yanıtı da aynı: “pek çok kez...”

Bir kez daha yineliyoruz; çünkü sorunlara sahip çıkmak “demokrasiye sahip çıkmak, onu yaşama geçirmek”le içiçedir. Bu sahiplenme toplumun tüm dinamik güçlerince paylaşılmadıkça yerini bulamayacaktır. Sahiplenme sözcüğünün altını çizmek gerekiyor; sahiplenme, bir zorunluluk daha da önemlisi bir sorumluluktur. Zorunluluktur, çünkü demokrasi bir kazanımlar sürecidir. İşte sorumluluğumuz burada başlamakta, sürecin her aşamasını sonuna dek sahiplenmekle de canlılığını korumaktadır.

İçinde bulunduğumuz günler de “zorunluluk ve sorumluluklarımız”’a en çok sahip çıkmamız gereken günlerden. Yarın üzerinde yaşadığımız topraklar için değil, tüm dünya için. Nedenleri mi? Çok, hem de pek çok... İşte öğrenci dernekleri: Kuruluşu ve çalışma sınırları zaten olabildiğince daraltılmış olan öğrenci dernekleri kuruluşlarını bir türlü tamamlıyamıyorlar. Öne sürülen gerekçelerin yasal olarak tutarlılığına ilişkin tartışmalar, gerçekler defalarca yazıldı... İşte atılmalar: Öğrenim hakkının elden alınması. YÖK’ün son açıklamalarına göre geçen öğretim yılı sonunda yaklaşık 20 bin öğrenci atıldı. Verilen sayının gerçekliği ise, kuşku. YÖK yetkililerinin yeni 20 binlere hazırlandıkları bu günlerde sözkö-

nusu miktara ilişkin doyurucu açıklamalar yapmalarını bekliyoruz...

Yukarıda, sorumluluğumuz tüm dünya için demistik. İşte devlet eliyle yürütülen terör: ABD silahlı kuvvetlerine ait uçaklar bağımsızlığını hiçe sayarcasına Mısır’a ait bir uçağın yolunu kesiyor. Böylece terörizme pirim vermemiş oluyor! İşte Güney Afrika: Dünyanın pek çok yerinde “çağdaştırılmış” ırkçılığı, ilk günlerindeki “saflığıyla” koruyan, yaşatan “Cumhuriyet”. Ve dünyanın gözleri önünde işlenen cinayetler. İdam edilerek yaşamı sonlanan şair Moloise bunlardan yalnızca biri. Dünyanın kulaklarında bir kez çınlamaya başlayan bir ses ölümlü susturulabilir mi? Hayır! Çünkü O’nun sesi insanlığın sesine, sesimize karıştı bir kez...

Yarın, sayfaları dışında da okurlarıyla birarada olmak istiyor. Bunun için şimdiye kadar çeşitli sergiler açtı, panelere katıldı. Bunlardan birini gelenekselleştirmek istiyoruz. Geçen yıl ilkinin açtığımız “3. Yıl Sergisi”nin ikincisini bu yıl da “Gençlik Yılı Sergisi” adı ile 8-15 Kasım tarihleri arasında açacağız. Dileğimiz, amacımız böylece etkinlikleri çeşitlendirerek, güçlendirerek sürdürmek. Bu yılki sergimiz yine Ankara’da Dost Sanat Ortumu’nda. Tüm gençleri, tüm okurlarımızı, tüm arkadaşlarımızı bekliyoruz.

.... sorunlarımıza sahip çıkalım... Sevgiyle, dostlukla.

SAHİBİ
Sami Alptekin

SORUMLU YAZILAR
YÖNETMENİ
Mustafa Okan

BORO VE TEMSİLCİLİKLER
İsveç: Gürhan Uçkan
Box 38045, 100 64
Stockholm
Almanya: Mehmet Bilgin
Vulkan Str. 20
4000 Düsseldorf 1

Hollanda: Ramazan Ekinçi
Postbus 392
6040 AJ Roermond
İzmir: 856. Sokak
Nurhan 3/502 Konak
İstanbul: Divanyolu,
Hoca Rüstem Sokak,
Zafer Han No: 7/14
Cağaloğlu

Adana: Levent Aksel
Ziyapaşa Bulvarı
Tapanyığıt Pasajı
Asma Kat 113

DAĞITIM
Etkin Dağıtım 527 60 11

ABONE KOŞULLARI
Yurtiçi/Yıllık 2400, Altı
Aylık 1200 lira.
Yurtdışı/Yıllık 30, Altı
Aylık 16 DM. Yurtdışı
tek satış 3 DM

İLAN FİYATLARI
Kapak/
Tam Sayfa : 80.000.- TL
Yarım Sayfa : 50.000.- TL
Çeyrek Sayfa : 25.000.- TL
İç Savfalar/
Tam Sayfa : 50.000.- TL.
Yarım Sayfa : 25.000.- TL.
Çeyrek Sayfa : 13.000.- TL.

TEKNİK İŞLER
Dizgi : Norm Dizgi
Film: Set Reprodüksiyon
Baskı : Sanem Matbaacılık
Kapak Baskı : Maya
Grafik Düzenleme: Yarın

YÖNETİM ADRESİ
Hanımeli Sokak, 19/10
Sihhiye / ANKARA

YAZIŞMA ADRESİ
Yarın, PK 723, Kızılay
Ankara

POSTA ÇEKİ
Yarın, 164860

KARL GASPAR

Karl Gaspar

36 yaşındaki Filipinli Carlos (Karl) Gaspar, bir dinbilimci, ressam, tiyatrocu, müzisyen ve uzun süredir de insan hakları eylemcisi. Özellikle Filipinlerin çok militarize olmuş bölgelerinden Mindanao'da Kilise'de Temel Hristiyan Öğretisi Programı'na çok büyük katkısı olmuş ve bu program sayesinde ülkenin her yanında köylü ve işçi toplulukları haklarını almak için direnmis ve baskıya karşı çıkabilmişlerdir. Karl Gaspar 26 Mart 1983 de Davao'da Filipin askerlerince kaçırılmış iki hafta boyunca nerede olduğu bilinmemiş. İşkence edilmesinden ya da "temizlenmiş" olmasından endişe edildiğinden dostları onun güvenliği için uluslararası bir çağrıda bulundu. 14 Nisan'da ortaya çıkarıldı ve "İsyana teşvik" ile suçlandı. Şu anda da Davao'daki Askeri Bölge Tutukevi Merkezi'nde bulunuyor.

nasıl uçmak için
doğarsa kuşlar
özgür olmak için
doğar insanlar.

Boğucu Hücre

davao'da bir tutukevindeyim
yollarlar sandım beni bir başka tutukevine
metro manila'da bir yerde.

oysa bu karanlık, pis ve havasız hücreye
tıkıldılar beni
daha güvenli diye
metro manila'da bir yerde.

soluk alamaz oldu aklım
neden hapiste olduğumu düşünme düşünme
hiç de güvenli değil burası
metro manila'da bir yerde.

ama çok iyi biliyorum
orada, kendi güvenliklerine aldırmayan
insanlar var, dışarda.

hapiste onlar da
metro manila'da
bir yerde.

Bir Kız Çocuğu

bir kız çocuğu
yeşerdi düşlerimde
Kamunggay* vardı ellerinde
melhem olacaktı
yoksunluklardan
yabancılaşmadan
canavarlıktan
canı yananlara

bir kız çocuğu
çaktı umutlarımdan
tatlı bir gülümseme vardı yüzünde
gün ışığı dağıtıcaktı
acılara
endişelere
acımasızlığa
tutsak olmuştulara

bir kız çocuğu
duruyordu yarınlarımdan ufuk çizgisinde
güneş, ay ve yıldızlar vardı gözlerinde
ateş dağıtıcaktı
yaşam kavgasından
zor zamanlardan
tansıklardan
güç alıp, meydan okuyanlara

bugün dünyaya geldi
düşlerimin, umutlarımdan, yarınlarımdan
kız çocuğu
Tanrı
dünyadan hoşnut
çok yaşa sen çocuk.

* Şifalı bir ot

Birini Daha Temizlediler

duyduk, kilitler ardına koymuşlar onu
bir pazar günü
bartolina'da
yapayalnız, tek başına koymuşlar.

bilmiyorduk kim olduğunu
hangi gün
ve neden tutuklandığını.

duyuyorduk, bizi yardıma çağırıyordu
geç kalırsak
daha da işkence görebilirdi
bütün bildiğimiz buydu işte.

dışarıya, memleketine
haber uçurmaktan başka
birşey yapamazdık
yardım edin! bir avukat gönderin!
ora mismo! bugün!

pazar ve pazartesi geçti
ne bir yakını geldi, ne de bir avukat
ama üçüncü gün
en sonunda çıkardılar onu ortaya.

gün ışığına çıkardılar onu
el greco'nun insanlarını andırıyordu
zayıf ve kuruydu, anlamlıydı gözleri
yarı ölüydü o salı günü.

gözlerimizle kucakladık onu
gördük alınıdaki yarayı
kan sızıyordu hala
alıp götürdüler onu sonra.

alıp götürdüler onu gene
herşeyini tüketmemişler miydi onun?
daha niye diyorlardı öyleyse?
çoktan dönmüştü bir ölüye.

lazarus gibi çıkıp geldi mezarından
ama o salı günü
hiç de neşe vaatlemiyordu
gün ışığı bize.

çarşamba, perşembe geçti
onu görmedik bir daha
bilmek istiyorduk nerede olduğunu
ama yoktu hiç bir yolu.

cuma gecesi fısıltılar bir haber getirdi
artık hapiste değildi
o gün saat 2:00 de
alıp götürdüler onu uzak bir yere.

yaşıyor mu? yoksa öldü mü?
bilmiyoruz hiç birimiz
kaybolunca o, dua etmekten başka
kalmadı hiç birşeyimiz.

(bu şiiri yazdıktan bir gün sonra
haber geldi tutuklunun birinden
bir Fiera'nın içinde görmüştü onu
cansız yatarken.)

YARIN: En baştan başlayalım. Gençlik Yılında katılımı, dernekleri konuşalım.

HÜSEYİN (HF): Neden öğrenci dernekleri? en baştan almak gerekiyor galiba. Belli bir döneme gelindi Türkiye'de bu döneme gelindiğinde iki kesim göze batıyordu, günah keçisi olarak iki kesim gösteriliyordu. Bir öğrenci gençlik, öğrenci gençliğin içinden de özellikle üniversite gençliği ve işçi kesimi. Bu yüzden bu belli dönemin (yöneticileri) olanlar kendilerine meşruiyet kazandırmak için ve kendi meşru sınırlarını çizebilmek için her iki kesime de özel ilgi gösterdiler. Bunlar her iki kesimi de belli bir merkezi yapıya tabi tutmaya çalıştılar. Örneğin işçi kesiminde YHK öğrenci kesiminde de YÖK. Her ikisinin de belli benzerlikler var. Fakat farklı farklı bir anlayışla yanaştılar olaya. Bu dönem beraberinde çeşitli sorunlar getirdi. Örneğin öğrencilerin giderek atomize olması veya insan tekleri olarak kendi sorunlarına çözüm araması. Çünkü belli bir dönemden önce kurulmuş olan yapılar dağıldı. Buna karşılık belli bir dönemden sonra, çeşitli kuruluşlara ihtiyaç duyulmaya başlandı. Bu durumda artık insan teki olarak sorunlarımız ilgili mercilere iletmek yerine, madem ortak paydalarımız var o halde beraber olalım, sorunlarımızı ilgili mercilere beraber olarak iletebildi. Sonuçta bu ihtiyacı somutlamak gere-

da birleştirmeye göre bu iş derneksiz olmaz dedik.

YARIN: Burada anayasa da gündeme geliyor sanırım. Anayasa ile kısıtlanmış haklar var. Daha önce uzun savaşlarla kazanılmış bu hakların yaşama geçirilmesi gerekiyordu. Yani önce kısıtlı olmasına karşın anayasanın uygulamaya konması gerekiyordu. Bunun da büyük payı var.

GÜLAY (EÜMF): Söylediğinize katılıyorum, daha gelişkin bir demokrasiye ulaşmak için kazanılmış olan hakların yaşama geçirilmesi bir zorunluluktur. Onun ötesinde öğrenciler ülke sorunlarından ayrılmayacak denli sorunlarla yakınlardır. Bu sorunların aşılmasında sanırım kendi öz örgütlenmelerini kurarak başarılı olabilecekler. Özetle, toplumsal yaşamın her biriminde her düzeyde ve çok yönlü katılım gerekiyordu. Öğrencilerin tepkilerini dile getirmenin her türlü yolu engellenmişti. Öğrenciler sorunlarını tek başlarına çözemeyceklerini, biraraya gelmenin gerekliliğini yaşayarak öğrendiler.

Üniversitelerdeki anti-demokratik yapı öğrencilerin yaşamlarını tehdit eder duruma gelmişti. En başta mesleksi olarak çeşitli zorluklarla karşılaştılar. Bunun yanı sıra öğrenci kesimi içinde örgütlü bir yapının eksikliği başından beri his-

sediyordu. Bu katkıda bulunamıyor. Öğrencilerin sorunları ülkenin genel sorunlarından bağımsız değil. Ülkenin demokratikleşmesinin bir gereği olarak öğrenci derneklerinin varlığını zorunlu gördük.

NEJAT (EÜTF): Yıllardır tartışılan özerk demokratik üniversite konusu var. YÖK'le birlikte bu konu çerçevesinde görüşler dile getirildi. YÖK öncesinde, istenen özerk demokratik üniversitenin gerçekleştirilemediği tartışıldı. Yüksek öğrenim Kanunu'nun uygulanması sonucunda okuldaki denge ters bir yere kayd. Özerk demokratik üniversitenin gerekli olduğunu kabul ettik. Hatta bu noktada somut adımlar atabileceğimizi düşündük.

Neden dernek dersek, ortak paydaya sahip kitleler yönetime katılmak isterler ve isteklerini belli kurumlar aracılığıyla yöneltirler. Bu kitleler bu kurumları oluşturmak zorundadırlar. Demokrasiyalıncı, Millet Meclisi üyelerinin belli sistemlerle seçilmesi, belli yaş grubundaki insanların onlara oy vermesi değildir. Daha geniş bir katılımı gerektirir. Yalnızca seçim sistemiyle katılım olmamalı. İşte biz de yönetime katılmak istedik. Başvurularımız engellendi, dilekçelerimiz matbu bir şekilde gönderilen yanıtlarla reddedildi. Sonuçta biz de birlikte davranalım dedik. Onlar bizim hakkımızda bir çok kararlar verebiliyorlar. Hakkımızda karar verilen kurumlarda yer almak

Öğrenci Dernekleri: Yeni Adımlara..

Gülay Unur (EÜ Müh. Fak. Öğ. Der.)

Aydın Bodur (ODTÜ-Öğ. Der.)

Necati Yılmaz (AÜ Huk. Fak. Öğ. Der.)

Nejat Yentürk (EÜ Tıp Fak. Öğ. Der.)

Emin Bebek (AÜ Siy. Bil. Fak. Öğ. Der.)

Taner Yavuz (Cerrahpaşa Tıp Fak. Öğ. Der.)

R. Öner Özkan (AÜ Siy. Bil. Fak. Öğ. Der.)

Taner Yüzgeç (ODTÜ-Öğ. Der.)

Hüseyin Güncel (ODTÜ-Öğ. Der.)

Hüseyin Kayabekman (AÜ Huk. Fak. Öğ. Der.)

kiyordu. Bunun da tek yolu olarak öğrenci dernekleri görüldü.

AYDIN (ODTÜ): Üniversite öğrencileri olarak kendi sorunlarımız varsa eğer bu sorunlar yıllarca katlanarak büyüyorsa ve artıyorsa, bu sorunlara en iyi çözümlerin öğrenciler tarafından geleceği açıktır. Biz böyle bir anlayışla yola çıktık. Sorunları yerinde tespit etme, bu sorunları şimdi tekrarlarmıyorum çokça söylendi, sayıldı. Sorunların çözümleri bizden çıkmalı ve hatta bu çözümlere karar verecek mercilerde biz varolabilmeliyiz. Bu anlayışla ODTÜ'de bir öğrenci derneğine gitmeye çalıştık. Diğer bir amacımız daha var, yasal bir takım haklarımız vardı, bunlar kitaplarda yazılıydı, fakat yaratılan ortamla, merkezi yapılanmanın yarattığı ortam sonucu bir yitkinlik görüldü. Yasalara, bu haklara sahip çıkmama görüldü. Bu haklara sahip çıkmak gerekiyordu. Demokrasi adına, demokrasinin yerleştirilmesi adına sahip çıkmak gerekiyordu. Demokrasi derneksiz olmuyor, biz de bir çıkar gurubu olduğumuza ve ortak çıkarlarda, ortak paydalar-

sediyoruz. Yalnızca kendimizi ilgilendiren mesleksi sorunlarda da toplumsal düzeyde sözsahibi olmak hatta eleştiride bulunmak için, gerekli potansiyeli hissediyorduk. Bu noktada öğrenci kesiminin sessiz bir kalabalığa dönüştürülmesi çabası vardı. Bunu aşmamız gerektiğine inanarak dernekleşmenin ilk adımını attık.

EMİN (SBF): SBF'li arkadaşlar olarak farklı nedenlerle ancak ortak paydaları bularak girişimde bulunduk. Üniversiteye giren bir öğrencinin hangi koşullarla karşılaştığını düşünürsek sanırım ortak payda daha iyi anlaşılacaktır. Üniversiteye gelen bir öğrenci, öncelikle daha önceden tanımadığı bir ortamla karşılaşılıyor. İlk defa yaşıyor ve öğreniyor. Sorunların ve çözümlerinin öğrencilerin dışında geliştiği, onların katılımı olmaksızın geliştiği için bunun yollarını denediğinde belli bir konumu olmadığı için öğrenci olduğu için

da bizim en doğal hakkımız. Örneğin Disiplin Kurulunda yargı önünde suçsuz olduğu kanıtlanmadığı halde bir öğrenci yargılanmakta. Disiplin cezasına çarptırılabilmekte. Bunun için de bizim bu kurullarda varlığımızı hissettirebilmemiz gerekiyor. Bunun için dernek diyoruz.

TANER (ODTÜ): Şimdi diyelim ki YÖK yapıp sürüyor ve atılmalar, paralı öğretim sorunları yok. Peki dernekleşme bu gün neden bu kadar acil bir şekilde yaygınlaştı? Bu durumlar öğrenci örgütlenmelerini hızlandırıcı etki yapmıştır. Bu sorunlar her geçen gün katlanarak karşımıza gelmiştir. Öyleyse dernekleşmenin asıl nedeni demin de söylendiği gibi demokratik toplum arayışıdır. Bu da yalnızca yöneticilerin seçilerek iş başına gelmesi değil, toplumu oluşturan her bi-

rimin demokratik bir işleyişe sahip olmasıdır. Ayrıca bu kurumları oluşturan her birimin ayrı ayrı örgütlenmeleri ile yönetime katılması gerekmektedir. Geçmiş baktığımızda demokratik üniversite tamamiyle oluşmuş değildi. Alınan kararlara öğretim üyelerinin katılımı daha çok söz konusuydu. Biz şimdi daha da ilerleyiz. Geçmiş deneylerden yararlanarak tüm kesimlerin katılımı gerektiğine inanıyoruz. Ve böylece o örgütlü yapıların gerçek anlamda temsili bir yapıyla alınan kararlarda söz hakkı olması gerektiğine inanıyoruz. Bir yerde sendikalaşma olayı gibi de görebiliriz.

REMZİ (SBF): Bir şeyin ısrarla vurgulanması gerekiyor. Kitlelerin, tabii öğrenci kitlelerde buna dahil, yönetimden soyutlanması, uzaklaştırılması anlayışı içinde bulunduğumuz toplumla bağdaşan bir anlayış. Bugünkü ekonomik politikaların uygulanabilmesi için de kitlelerin yönetimden soyutlanmaları gerekiyor. Öğrenci dernekleri de öğrencilerin sesi olacak. Yönetime katılmalarıyla, katıldıkça güçlenmeleriyle bu geniş kitleyi kapsayan öğrencilerin sesi olacak.

YARIN: Evet bütün bunları başlangıçta düşünüldü, hareket noktanız bunlar oldu. Arkadaşların ortak olarak birleştikleri yer, hep demokrasi gündeme getirilmesi, kurumlarıyla, kuruluşla-

man okul yönetiminin, YÖK'ün hatta siyasal organların işin içine karışacağını biliyorlardı. Haklarında disiplin kovuşturması yapılabileceğini söylediler, öğretim üyelerine baskı yapılarak derslerinden kalabileceklerini söylediler. Bir başka yaklaşım da siyasal yaklaşımdı. Neden dernek kuracağımızı sordular. Demokrasi inancımızın böyle gerektirdiğini söyledik. Bize dernekleri 82 anayasası ve Dernekler Kanunu'na göre kuruyorsanız siz bu uygulamaları meşru görüyorsunuz dendi. Oysa biz böyle düşünmüyorduk. Biz, bize tanınan olanaklardan en iyi şekilde yararlanmaktan yanaydık.

YARIN: Orda sanırım yasalarla çizilen bu dar sınırlarda derneklerin işlevini yerine getiremeyeceği gibi bir kaygı söz konusuydu. Burada görülmeyen bir şey var sanırım, bu dar olduğunu söylediğimiz sınırları genişletmenin birinci yolu önce bunları yaşama geçirmektir.

TANER (ODTÜ): ODTÜ'de kurucu üyeleri toparlamak için Hukuk'taki kadar zorluk çekilmedi. Fakat insanların olayları dışardan gözlemek, olayların gidişatını izledikten sonra katılmaları gibi olaylar yaşandı. Kısacası bir kıvılcım bekleme olayı. Yıllardan beri öğrencilerin apolitik bir konuma getirildiğini söylüyoruz. Ancak öğrencilerin de içinde bulundukları koşulları değerlendirdiklerini, bunun sıkıntısını çektiklerini söyleyebilirim. Bundan dolayı kurucu bulmakta da zorluk çekmedik. Hatta son dört beş gün içinde üye kaydına başladık.

HÜSEYİN (ODTÜ): Dernek kurma çalışmalarında insanların daha ihtiyatlı davranma gereği duyduklarını gözledik. Dernek için kendilerine gittiklerinde ilk getirdikleri: beklemek ve görmek. Bunun belli nedenleri var. Sözelimi 82 anayasası sınırları içinde neler yapılabileceği, bu sınırın ne kadar zorlanabileceği. Bu biraz yapı sorununu, insanlar yapısı belirlenmemiş, ne yapılabileceği belirsiz yapılara girmek istemiyorlar. Daha ciddi bir örgütlenme istiyorlar. Bunu hissettirebildiğinizde de, bekle gör politikası, apolitik tutum yerini politikkliğe bırakıyor. Ciddi bir örgütlenme, haklarımızı alabilir, bu anlamda gelebilecek zararları da göğüsleyebilir. Biz ODTÜ'de belli bir yapılanmayı oluşturduktan, ortaya koyduktan sonra insanların sorunlarına sahip çıktıklarını gördük. Derneğe sahip çıktıklarını gördük.

NEJAT (EÜTF): Benzer durumları Ege tiptada yaşadık. Öğrenciler arasında yılların a-politasyonu sonucunda çekimler kalma, suskun durmayı, yeğleyen arkadaşlarımız vardı. Bu arkadaşlara dernek gibi bir seçenek sunduğumuzda, önce epey tereddüt ettiler. İşin yasallığını kabul edememeleri var. Bu dalda gelişmelerin dışında kalmayı yeğlediler. Fakat çeşitli resmi kuruluşlardaki sürecimiz ilerledikten sonra ve

tamamlandıktan ve kurulduktan sonra ve harçlar atılmalar vb. sorunların artık gittikçe ciddi boyutlara varması sonucunda artık öğrenciler dernek olgusuna biraz daha yaklaştılar.

GÜLAY (EÜMF): Arkadaşlar da değişti, hukuk güvencesinde derneklerin çalışması korkuların aşılmasını getiriyor bence. Yani kurulurken birçok kaygı ile yaklaşan insanlar olay yasallaştıktan sonra kuruluş sürecinin dışında da kalsalar korkuları aşır dernek bünyesinde katılıyorlar. Ancak toplum genelinde insanlar üzerine uygulanan edilginleştirme politikası çerçevesinde insanlar giderek bencilleşiyor, sorunlarını yabancılaşıyor, özellikle öğrenci kesim içinde gelecek kaygısı çok fazla ön plana çıkıyor.

HÜSEYİN (HF): Evet, dernek olayı var olan statik yapıda bir hareketlenme, bu hareketlenmeyi aslında abartmamak, ama küçümsemeden yerli yerine oturtmak gerekiyor. İlk başta elbette önemli ölçüde dernek kaygısı olmayan arkadaşların olması doğal. Hep gençlik diyoruz, bir de genelde toplum baabında konuşalım; acaba toplum o kadar politik mi? Acaba katılma yatkin mi? Bu yüzden bu eşitsiz gelişmeyi, yani derneklerle çok ilgilenenlerle hiç ilgilenmeyenler arasındaki eşitsiz gelişmeyi bir yasa olarak kabul edelim. Fakat ilgilenenlere düşen bir görev sabırla ve inançla bu çizilen çerçevede uğraşmak. Yanılmıyorsam bu, kendi içimizde belli kanalları açacak.

HÜSEYİN (ODTÜ): Ben birşey belirtmek istiyorum: ihtiyatlılığı, a-politiklikten ayırmak gerekiyor. Yani, bunu bir kenara bırakacak olursak son altı-yedi aylık süreçte dernek sayısının ya da dernek başvuru sayısının bir hayli arttığını görüyoruz. Bu da insanların sorunlarına sahip çıkmaya başladıklarını ve bu konuda kurum-

laşmaya gittiklerini gösteriyor. Öncülük sorununa bakacak olursak bu öncüler 80'in hemen sonrasında çıkacak olursak bu öncüler 80'in hemen sonrasında da vardı. Fakat bunun altını besleyecek mekanizma olmadığı için ya da ona kan verecek yapılanma olmadığı için 80'in hemen sonrasında böyle bir şey gündeme gelmedi. Ya da dernekler kanunu kabul edildikten hemen sonra ertesi gün gündeme gelmedi. Yani toplumsal hareketlilik öncü insanların ortaya çıkmasını sağladı. Yani temel olan şey öncü insanların birden bire ortaya çıkıp bu işi keşfetmeleri değil. Toplumsal hareketliliğin başlaması ile birlikte bu öncüler kalkıp bu hareketliliğe önderlik etme misyonunu üstlendiler.

YARIN: Burada bir adım daha atalım ve kuruluşla ilgili sorunları bir bir tartışalım.

NECATİ (HF): Başladığımızda engellerden bir tanesi eski derneklerin tasviyesi idi. Bizim okulumuzda 70'li yıllarda bir dernek kurulmuş an-

larıyla. Bunun için de üniversitenin bir parçası olan öğrencilerin sorunlarına sahip çıkması temelinde kaldık. Peki siz böyle düşündünüz ama öğrenci arkadaşların tepkileri nasıl oldu?

NECATİ (HF): 12 Eylül 80'den sonra öğrencilerin olaylara, kendi üniversitelerindeki olaylara yaklaşımları çok pasifti. Neden dersek her halde beş yıllık dönemin getirdikleri olmalı. İnsanlar Anayasayla verilmiş en doğal haklarını kullanmak için bile girişimde bulunmaya korkuyorlar. Örneğin derneği ilk söylediğimizde arkadaşlar göze alamayacaklarını söylediler. Elbette insanlara gerekçe getir diyemiyoruz. Ben insanların yaklaşımlarını kurum içi ve kurum dışı olarak ayırıyorum. Okul içinde öğretim üyeleri dahil, okul dışına partililer dahil böyle bir şeyin varlığını istiyorlar. Biz neden herkes tarafından istenen anayasal hakkımızı kullanmıyoruz. Dedim gibi insanların a-politize olmasına bağlıyorum ben bunu. Bir Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesinde yedi kurucu üyeyi zor tamamladık. Okul nüfusu 6 bin kadar. Orantılıysak korkunç bir rakam ortaya çıkıyor.

YARIN: İnsanların sorunlarına sahip çıkması demokrasi için ciddi bir tehlike olarak görülüyor. Öyle değil mi?

Peki, insanlar nasıl gerekçeler gösteriyorlardı? Okul yönetimine ilişkin kaygıları mı vardı?

NECATİ (HF): İnsanlar dernekleştikleri za-

cak bu dernek 79'da genel kurulunu toplayamamis dolayısıyla da yasa gereği kendi kendisini feshetmiştir. Daha sonra bunun mahkeme tarafından tasviyesi gerekiyordu. 1985'e kadar bu hala yapılmamıştı. Bu, önümüze bir engel olarak çıktı. Ancak bu sorun da aşıldı.

Biz evraklarımızı tamamlayıp valiğe ve dernekler masasına başvurduğumuzda Bizim evraklarımızın eksik olduğu söylendi. Ne olduğunu sordüğümüzda ise YÖK'ün 59. maddesi gereği Rektörün izninin olmayıştı. Yedi arkadaş dilekçe ile rektörlüğe başvurduk. Kurucu olmak için gerekli şartların var olduğunu, böyle bir iznin bize verilmesini istedik. Rektörlük bizim bu isteğimizi reddetti. Bizim de doğal bir hakkımız vardı. Rektörlüğün işlemi üzerine, idare mahkemesine dava açtık. Yürütmeyi durdurma kararı aldık. Söz konusu kararı dernekler masasına götürdüğümüzde, bütün işlemlerimiz tamamlanmış oluyordu. Rektörlüğün bir engellemesi kalmamıştı. Biz bu şekilde sorunu aşmıştık.

TANER (ODTÜ): Sizin kazandığınız dava, 59. maddenin gerçilliliği üzerine mi, yoksa rektörlüğün gerekçesine karşı açılan bir dava mıydı? 59. maddenin gerek kurucular, gerekse öğrenciler için bağlayıcı olmadığına dair bir dava mıydı, yoksa rektörlüğün size gösterdiği gerekçeyle karşı açılan bir dava mıydı?

NECATİ (HF): Mahkeme kararını 59. maddeyi geçersizdir diyerek açıklamadı. 59. maddeye dayanarak rektörlüğün gerekçesi geçersizdir diyor.

AYDIN (ODTÜ): Sanıyorum üç tane engelleme ile karşı karşıyayız. Rektörlük izni gerektiğine dair YÖK'ün 59. maddesi tüzel kişiliğin kazanılmasına yönelik olarak kullanılıyor. Demek ki, uygulamada keyfîlik var. Bizde önümüze konulan durum şuydu: Rektörlüğün iznini almaksızın tüzel kişiliğimizi sürdüremeyiz ve tüzel kişilik rektörlük izni atlanarak verildi. Yani eksik evrak durumuyla karşılaştık. Bunun yasal bir dayanağı yok. Keyfi olarak yaptırımlar uygulamaya çalışılıyor.

TANER (CTF): Sıkıyönetim olan illerdeki durumu hatırlamak gerekiyor. Yalnızca belgeleri vermek yetmiyor. Sıkıyönetimden olumlu yanıt gelmesini beklemek gerekiyor.

TANER (ODTÜ): Bizde 59. maddenin uygulanması biraz daha farklı oldu. Biz tüzel kişiliğimizi 9 Eylül'de kazandık. Bu olay Valiliğin bizi resmen tanımaması, resmen çalışmaya başlayabilmemiz anlamına geliyordu. Ancak daha sonra, rektörle girdiğimiz ilişkide -belki rektörün kişisel tavır- kendisinden izin almadığımız için bizi engelleme yoluna gitti. Valilikle ilişkiye geçti. Valilik daha önce bizi kabul etmesine karşın, eksik evrak bildiriminde bulundu. Aslında bu du-

rum, eksik evrak değil, çünkü dernekler kanununda gösterilen evrakların hepsini teslim ettik.

YARIN: Yani 59. maddeyi işleme koydu. Bize öyle geliyor ki, 59. madde çeşitli şekillerde, yalnızca kuruluş aşamasında değil, başvurusunu tamamlamış dernekler için de, gerekçe olarak kullanılacak.

TANER (ODTÜ): Hukuk fakültesi öğrenci Derneğinin kazandığı dava bu açıdan önemli; rektörlüğün karar değil de onay mercii olduğunu ortaya koyuyor.

YARIN: Bundan sonra gelen sorunları açalım. Örneğin bildiğimiz kadarıyla yer bulma sorunu en önemli sorunlardan biri oldu.

GÜLAY (EÜMF): Dernek olduğumu duyunca olumsuz davranılıyor, vazgeçiliyordu. Geçmiş dönemdeki derneklerle karşılaştırma yapıyorlardı. Çok zorlandık bu konuda ve zaten şu anda tuttuğumuz yer de hiç uygun değil. Bizim için çok önemli bir sorun da mali sorunlar. 12 Nisan'da başvuru yaptık. O zaman akıyönetimin varlığı nedeniyle tüzel kişilik kazanmamız için beklemek gerekiyordu. Bu süre içinde tuttuğumuz yerin kirasını ödememiz gerekiyordu.

EMİN (SBF): Yer bulmak bizim için de ciddi sorun oldu. Fakat bizim için mali sorundan çok, yasadaki belirlenmeyen keyfi bir uygulamadan kaynaklanan sorun çıktı ortaya. Tutacağımız yerin öğrenci derneği adına kiralanmış olması isteniyordu. 12 Eylül öncesi imajından kurutulamadıkları için ev sahipleri bize yer vermekten kaçınıyorlar. Bize daha farklı gözle baktılar ve bütün yazı, yer aramakla geçirdik. Sonunda tek odalı, ufak bir yer bulduk.

AYDIN (ODTÜ): Bu sorunlar bizim için de geçerli. Toplanıp çalışmalarımızı sürdürebileceğimiz, rahatlıkla kullanabileceğimiz bir yer yok.

NEJAT (EÜTF): Üye aidatları ve resmi bağışlar şu anda işleyemediği için kendi aramızda topladığımız paralarla kirayı ödeme yoluna gidiyoruz.

TANER (CTF): Diğer arkadaşların anlattıkları tüm sorunlar İstanbul'da da var. Örneğin bizim tuttuğumuz yer okula çok uzak ve küçük.

NEJAT (EÜTF): Okul binası içinde yer sağlanması sorunu var bir de.

TANER (ODTÜ): Evet bizim bu konuda bir deneyimimiz var. Rektörlükten istediklerimizden biri de buydu. Ancak görüşme pek soğuk geçtiği için bu konuya hiç giremedik. Ancak önümüzdeki dönemde kendimizi ne kadar meşru kılar, ne

kadar kabul ettirirsek okulla ilgili yer sorunumuz çözüme o kadar yaklaşıyor.

GÜLAY (EÜMF): Rektör bize bu konuya ilişkin olarak "Önce çalışmalarınızı izlemek istiyorum, ondan sonra yer vereceğim" demişti. Bir sürece sorunu.

NECATİ (HF): Biz de daha değişik bir şey yaşadık. Dekan Yardımcısı'nın düşünceleri Yarında aktarılmıştı. "Hastaların hastane yönetimine katıldıkları görülmemiştir" diye bir yanıt vermişti. Dolayısıyla yanına bile gidemedik.

YARIN: İsterseniz gelenen son durumu her kurucu kısaca özetlesin.

GÜLAY (EÜMF): Biz tüzel kişiliğimizi kazandık, tüzüğümüzü bir gazetede yayımladık. İlk genel kurulumuzu 6 ay içinde yapacağız.

NECATİ (HF): Tüzüğümüzde görülen eksiklikleri giderdik ve vilayete teslim ettik. Şu anda tüzel kişiliğimize dayanarak çalışmalarımıza başladık. Önümüzdeki günlerde üye kaydına başlayacağız.

TANER (CTF): Tüzel kişilik kazanmak için valilikten yanıt bekliyoruz. Ancak evraklarımız henüz Valilik'e ulaşmadı.

HÜSEYİN (ODTÜ): Derneğimiz tüzel kişilik kazandı. Üye kayıtlarına başladık. Tüzük yayımlandıktan sonra ilk altı ay içinde genel kurulumuzu yapıp öğrencilerin dernek çalışmalarına aktif katılmalarını gerçekleştireceğiz.

EMİN (SBF): Henüz başvurma aşamasındayız. Valilik keyfi biçimde, rektör izni olmadığı gerekçesiyle geri çevirmiş durumda, yargı yoluyla hakkımızı arayacağız.

YARIN: Derneklerinizin son durumunu özetlediniz. Bugüne dek kuruluşla ilişkin önemli aşamalar kaydettiniz. Üye kaydetmeye dek geldiniz. Diyorum ki çalışmalarınıza başladınız. Derneklerin çalışmasına ilişkin önünüze kayduğunuz hedefler neler?

HÜSEYİN (ODTÜ): Biz en başta çalışan birimler kurmayı düşünüyoruz. Yani en başında da belirttiğimiz gibi derneklerin kuruluş amaçları da öğrencilerin yönetime katılması, bunu yaşama geçirmek. Bunun yöntemi olarak düşünüldüğümüz çalışma birimlerini tüzüğümüzde belirttik. Her fakültede, bölümde öğrencilerin karar alma sürecine katılmaları için derneğe belirlenecek ya da daha sonraki süreçte seçilecek fakülte temsilcileri, bölüm temsilcileri her yurtta, yurdun sorunlarını çözmeye yönelik yurt birimleri, yine hazırlık bölümünde hazırlık birimi oluşturmak ilk hedeflerimizden bazıları. Önümü-

ze kayduğumuz ilk hedef bu çalışma birimlerini oluşturmak.

TANER (ODTÜ): Hedef olarak hepimizin hedefi sanıyorum: demokratik özerk üniversite. Bunun için belirli bir yöntem sorunu ortaya çıkıyor. Yöntem derneklerin belirli bir biçimde örgütlenmesi, daha doğrusu katılımı arttırarak dernekleri işler duruma getirmek, her üyenin aktif katılımına sağlayabilmek. Bunlar derneklerin teker teker yapabilecekleri şeyler. Bunun yanısıra kurulmuş bütün derneklerin de kendi aralarında belli bir iletişimi sağlamaları zorunlu. Bundan sonra atılacak adımların belli bir koordinasyon içinde atılması gerekiyor.

NEJAT (EÜTF): Öğrencilerin önünde varolan sorunların aşılmasında, demokratik üniversiteye kavuşmasında dernekleri bir araç olarak görüyoruz. Gelecekte öğrencilerin bir tek çatı altında, diğer derneklerle ortak çalışmalarla, tek bir ses, tek bir gövde olarak sorunlarına sahip çıkmaları gerektiğini söylüyoruz. Bunun yanısıra temsilcilik olayını, öğrencinin karar alma ve yönetme sürecine katılımının zorunluluğunu düşünüyoruz.

TANER (CTF): Daha önce de belirttiğimiz gibi üniversitede öğrenciler arasında birlikteliği sağlamak. Fakat bu birlikteliğin sağlanmasını dernekleşme süreciyle birlikte ele alıyoruz. Şöyle ki; kısa vadeli hedefleri gerçekleştirirken bunların aynı zamanda can alıcı noktalar olması gerekiyor. Bu noktada birliktelik sağlanırsa belli bir süreç içinde birlikte çalışma alışkanlığının kurumlaşacağına inanıyoruz. Kısa vadeli çözümler için sağlanan birliktelik başariya ulaşma olasılığının yüksek olmasından dolayı, bunu diğer dernekleşme çalışmalarının yaygınlaşmasına ve yurt genelinde bir birlikteliğin gelişmesine temel olarak alıyoruz.

YARIN: Son söylenenlerden çıkan sonuca göre: kısa ve uzun vadeli hedeflerin birleştiğini görüyoruz. Ve bu aşamada dernekler arasındaki birliktelikten söz edildi. Böyle bir birlikteliği hangi gereksinime bağlıyorsunuz? Denildi ki dernekler bir dirsek temasını şimdiden gerçekleştirmedi ve uzun vadeli bir çalışmaya başlamalı. Böyle bir gereksinime nereden kaynaklanıyor, bunun nedenleri olarak neleri ortaya koyuyorsunuz?

TANER (CTF): Birlikteliği sağlamak için öncelikle herkesin sorunları olan, çözüm bekleyen sorunlar ele alınmalıdır. Örneğin: atılmalar, harçlar, paralı öğrenim vb. Birlikteliği sağlamak genel sorunları ele almaktan geçiyor.

GULAY (EÜMF): Fakültelerin tek başlarına başaramayacakları işler var. Tek tek derneklerin kendi köşelerinde kalmaları pek bir anlam taşı-

yor. Bunun için kalıplar kırılmalı, tek sese doğru gidilmeli, güçlü bir ses oluşturulmalı.

NECATİ (HF): Sorunları şimdilik ikiye ayırmakta yarar var: genel sorunlar, özel sorunlar. Tek tek öğrenci dernekleri okullarındaki öğrencilerin somut sorunları ile ilgilenmek zorunda. Bunlar neler olabilir? Az önce de ara ara konuştuk: beslenme, kültürel etkinlikler, barınma sorunu, ekonomik sorunlar, ders sorunu, kaliteli öğrenim sorunu. Bunlarla somut olarak fakülte öğrenci dernekleri ilgilenmeli, en azından öğrencilere daha çabuk yaklaşımları bakımından. Bunların yanında bir de genel sorunlar var. Deminden beri özerk demokratik üniversite diyoruz. Bunların sağlanması için fakülte derneklerinin tek tek isteklerini iletmeleri yeterli olmayacaktır. Nasıl fakülte içinde öğrencilerin tek tek istekleri bir şey ifade etmiyorsa, öğrenci dernekleri için de böyle düşünülebilir. Bunun için de çalışmalar yapılabilir. Fakat en önemli amacımız öğrencilerin isteklerini olabildiğince çabuk, olabildiğince güçlü bir şekilde yöneticilere iletmek olacaktır. Bunu başarabildiğimiz ölçüde katılımı sağlayabileceğiz.

YARIN: Şimdi şöyle bir şey görüldü: uzun vadede federasyon-konfederasyon türü bir örgütlenmeye gitmek. Ancak, öni yasalarda kapalı görünüyor. Kamu yararına sayılan dernekler fede-

rasyon-konfederasyon türü bir örgütlenmeye gidebilirler diyor. Ve bir yıllık bir çalışmayla bu gerçekleştirilmiş olmalı diye bir kayıt var. Öğrenci dernekleri ilk gündeme geldiğinde "kamu yararına" sayılıp sayılmayacakları bir tartışma konusuydu. Durumu böyle açıkladıktan sonra sorun nasıl aşılabılır? Düşünceleriniz neler? Olaya iki yönlü yaklaşılabılır bu durumda ya ulusal düzeyde örgütlenme hakkı tüm derneklere tanınmalı, ya da öğrenci dernekleri de kamu yararına çalışan dernekler statüsüne alınmalı diyebiliriz.

AYDIN (ODTÜ): Bir de zaten şu anda daha sonra birlikte yapabileceğimiz çalışmalarla bunun öni de açılacaktır. Kanımca önümüzde önemli bir olgu var. Bu derneklerin tümü eş zamanda kurulmuş ya da birbirlerine yaklaşık aşamalarda bulunan dernekler, ve gösterdikleri hedefler, çıkarlarla aynı. Bunun tarafımızdan gösterilmesiyle öni açılacaktır. Kamu oyununda belirlenmesiyle.

HÜSEYİN (HF): Önümüzde duran kanunlarla ortaya konmuş engellemeler manzumesi zaten hayatın gerçekliği karşısında eriyecektir. Çünkü hayatın gerçekliğine uymak durumundalar. Tersine doğru değil. Örneğin merkezileşmiş yapıda olan YÖK'e karşı öğrencilerin de zaten kendiliğinden gelişmiş-dernekler aracılığıyla karşı bir süreç

var. Merkezileşme, dernekler baabında hayatın gerçekliği karşısında kendiliğinden gelişebilecek bir süreç gibime geliyor. Bu yüzden YÖK'e karşı ulusal çapta merkezi yapıyı kuramazsak okul bazında yapacağımız etkinlikler boşa gidebilir.

YARIN: Son olarak söylemek istedikleriniz?

HÜSEYİN (ODTÜ): Sonrası süreç işi, yani karşılaşacağımız sorunlar gündeme geldikçe birlikteliğin teması da oluşacak. Tamam bizler birer derneğiz, belirl bir takım misyonları da kendimize yüküyoruz. Fakat henüz kendimizi öğrenci arkadaşlara mal edemedik. Bunun iki yöntemi var: birincisi okul içinde kendi özel sorunlarımız. Önce burada bir adım atacak, öncelikle kendini, kendi biriminde kabul ettireceksin, sonrasında atılmalar, harç vb. gibi daha üst birimlerde bir araya gelecek; ancak daha önce varlığını kendi öğrencine kabul ettirmek gibi bir sorun var.

GULAY (EÜMF): Uzun vadede daha farklı yöntemlere de başvurulabilir. Kısa vadede içimizdeki işleyişi oturtabilmek için bağlayıcı ama yapılabirliğin olan şeyler üzerinde durmak gerekir.

EMİN (SBF): Tabi toplumun yapısı değişiyor. Bununla birlikte olanaklar da değişecek.

YARIN: Şöyle bir genel durum ortaya çıkıyor: birincisi gerçekten üniversitelerin, öğrencilerin pratik sorunlarıyla ilgili bazı şeylerin öne çıkarılması. Bunu tüm arkadaşlar söyledi. Yurt, yiyecek, barınma, beslenme, sınav yönetmelikleri gibi sorunları tartışmaya açarak varlık olarak derneklerin birer birer kendilerini ortaya koyması. Bunun en pratik yararlarından birisi katılımı genişletmek. Öğrencilerin kendi sorunları çevresinde toplanmasını gerçekleştirmek. Bununla birlikte yürüyecek başka bir şey de öğrenci derneklerinin birlikte yapabilecekleri şeyler.

HÜSEYİN (ODTÜ): Son söz olarak her fakülteyi, her üniversiteyi, her yüksek okulu dernek kurmaya çağırmak gerekiyor. Henüz bu çalışmalar içerisinde bulunmayanları buna davet ediyoruz.

NECATİ (HF): Şöyle bir şey söyleyebiliriz, Türkiye'le her zaman demokrasinin var olduğu söylenmiştir. Her türlü geçiş döneminde dahi. Olmasa bile bunlar söylenmiştir. Piramit sürekli yukarıdan aşağıya doğru işlemiştir. Biz toplumun üst yapısını oluşturan birimlerinden biriyiz. Şimdiye kadar haklarımız hep bize gösterildi. Ancak verilmedi. Onun için kendi haklarımızı almak için kendimizin çalışması gerekiyor. Dernek kurmak isteyen arkadaşlara şunu söyleyebiliriz: haklarımızı alma yolunda hiç bir yasal engel yoktur. Ancak keyfi engellemeler vardır. Bunların da çözüm yolları vardır. Herkesi dernekleşmeye çağırıyoruz.

Türkiye insanı, yaşadığı ağır politik iklimin, dondurucu şokunu yavaş yavaş üstünden atıyor. Buzlar çözülmeye yüz tutuyor. İlk canlanma belirtilerini veren kesimlerden birisi de Üniversiteler oluyor. Öğrenciler yasal derneklerini kuruyorlar. Bu, üniversite ve toplum dışına itilmiş gençliğin, yaşama uzattığı kararı elidir. Katılım talebidir.

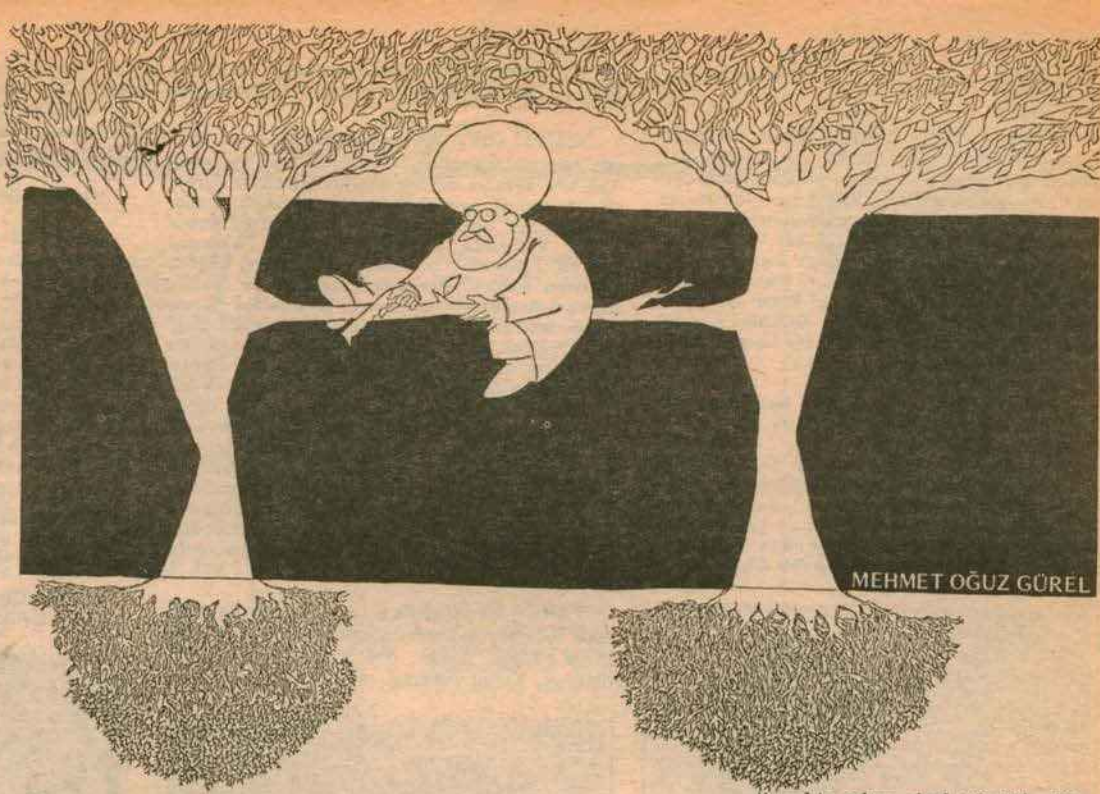
Elbette buzlar kendiliğinden çözülüyor. Öğrenciler de görüyor ki, 85 Türkiye'sinde yasa metinlerine geçmiş bile olsa kimi haklar, aslanın miğdesindedir. Buzların bekçileri vardır. Öğrenci derneklerinin ismini duyunca etekleri tutuşan rektörler, demokratik haklar denince tüyleri ürperen yetkililer sahneyi doldurmuşlardır. Ne ki, bu gün artık sahnede bunlar yalnız değildir. Yavaş ve sancılı da olsa, demokrasi güçleri de sahneye çıkmaktadırlar. Hava değişmekte ve sahne bir köşesinden aydınlanmaktadır. İşte öğrenci dernekleri bu konjonktürde gözlemlerini açmaktadırlar 85 Türkiye'sine

ORTAK SORUNLAR BİRLEŞMEYİ GEREKTİRİR

Kuşku yok ki öğrenci dernekleri, öğrenci gençliğin, üniversite yaşamına katılımının temel araçları olacaktır. Bu işlev gereği onlar, üniversite yaşamının sorunlarıyla karşı karşıya gelecekler, öğrenci istemlerinin savunuculuğunu yüklenenlerdir. İşte, bu gün tek tek birim derneklerinde örgütlenmeye başlayan öğrenci hareketi, perspektif olarak, söz konusu sorun ve istemlerin niteliğine uygun düşen bir yapılanmaya yönelmelidir.

Yüksek öğrenim yaşamının kimi sorunları başta branşlara göre çeşitlenmekte, fakülteden fakülteye değişen özellikler taşımaktadır. Yine, Üniversitelerin eğitim öğrenim olanakları arasındaki dengesizlikler de, öğrenci sorunlarının kısmen farklılaşmasına neden olabilmektedir. Kimi somut sorunlar düzeyindeki bu kısmi farklılaşma, birim derneklerinin ayaklarını bastıkları kurumlarda geniş inisiyatifle çalışmalarını zorunlu kılmaktadır. Üniversite yaşamının kılcalları olarak nitelenebilecek bu en kısmi, en özgün sorunlara dek eğilebilen ve bundan güç alan kitlesel öğrenci hareketi, ancak inisiyatifli birim dernekleri üzerinde yaratılabilir.

Ancak, birimlere göre farklılıklar taşıyan sorunlar ve bunların getirdikleri istemler, Üniversite yaşamının sadece bir yönünü oluşturmaktadır. Bunların yanında ve belirleyici olan ortak sorunlar söz konusudur. Öğrenci gençliğin her dönemde ortak sorunları olmakla birlikte, YÖK'e beraber bu ortak statü tartışması belirleyici duruma gelmiştir. Bu gün öğrenciler için yaşamsal konuları düzenleyen kurallar, ülkenin dört bir yanındaki Üniversitelerde aynıdır. YÖK, Üniversite gençliğini bugüne kadar görülmemiş düzeyde bir kader birliği içine sokmuştur. Öyle bir kader ki, hiçbir birim örgütünün, tek başına etkilemeye gücü yetmez. Atılımlar, harçlar, sınıf geçme, disiplin vb. sorunların çözül-

Öğrenci Derneklerinin Ulusal Örgütlenmesine Doğru

ORTAK SORUNLAR BİRLEŞMEYİ GEREKTİRİR

Serdar Can

mü yasama organının tasarruf alanını ilgilendirmektedir. Bu alanı etkilemek, güçlü bir öğrenci hareketini ve geniş kamu oyu desteğini zorunlu kılar.

Bu durumda, söz konusu ortak statü, öğrenci hareketinin ulusal düzeyde birliğinin sağlanmasının nesnel zeminini oluştururken, bunun zorunluluğuna da işaret etmektedir.

Bu birliğin, Üniversite yaşamının kılcallarından çekilmeksizin, birim derneklerinin canlılığını kurutmayan bir modele göre oluşturulması gerekir.

Birim öğrenci dernekleri bağunsız tüzel kişiliklerini korumalı, ancak ortak amaçlar için kendi iradeleri ile demokratik bir biçimde oluşturdıkları merkezi otoriteyi bağlayıcı kabul etmelidirler. Bu yapı ise federatif örgütlenme ile sağlanabilir. Öğrenci dernekleri için doğal ve gerekli olan örgütlenme biçimi, iller düzeyinde federasyonlaşma, ve bu federasyonların ulusal çapta bir

konfederasyon çatısı altında birleşmeleridir.

YASAL DURUM

Dernekler yasasının bütününe egemen olan anti-demokratik anlayışın, federasyon ve konfederasyonların kuruluşunu düzenleyen 34. maddeye yansıması düşünülemezdi. 34. Madde, bu hakkı yalnızca kamu yararına çalışan derneklere tanıyarak demokrasi açısından kabul edilemez bir sınır getirmiştir.

Bilindiği gibi dernekler, demokrasi literatürünün yerleşik kavramlarından 'baskı grubu' olmanın araçlarıdır. Toplum ölçeğinde bakıldığında ne kadar kısmi olursa olsun, kendi içinde ortak çıkarlara sahip toplumsal kesimlerin örgütlenmesi ve karar süreçlerine etki edebilme olanakları demokratik rejimlerde kısıtlanmaz. Savunulan çıkarların toplumdaki ağırlığı, baskı grubu olarak örgütlenmenin doğal sınırını oluşturur. Örneğin bir mahalleyi güzelleş-

tirmekte çıkarı olanlar örgütlenmelerinde, doğal olarak bu örgütlenmenin o mahallede oturanlarla sınırlı kalabileceği düşünülebilir. Bu doğal ağırlığa uygun bir sınırdır ve kendiliğinden oluşur. Fakat yasa ile dışardan mahalle güzelleştirme dernekleri o mahalle dışından başka derneklerle işbirliği yapamaz, üye kaydedemez vb. sınırlar konamaz. Ve eğer amaçları için yararlı olacağına inanıyorlarsa mahalle güzelleştirme dernekleri de kendi aralarında birleşebilirler. Demokratik rejim açısında bakılacak olan derneğin amacıdır. Amaç meşru ise mesele yoktur. Bununla yetinmeyip, arada ayırım yaparak (heleki bu ayırımı her yere çekitirilen Kamu yararı vb. esnek deyimlere dayandırarak) şunlar aralarında örgütlenebilir, şunlar örgütlenemez denilemez. Demokrasilerin ileri yönetim biçimleri olduğu iddiası bu plüralist yapılarına dayandırılmaktadır. Plüralizmi çekip aldığımızda, göklere çıkartılan bu günkü batı demokrasilerinden geriye savunacak fazla bir şey kalmaz.

Kaldığı kamu yararı kavramı, her yanı kesen kılıç gibidir. Yasakoyucu 58. maddede kamu yararı niteliğini tarif etmeye kalkmış fakat kavramın doğası gereği somut ölçüler getirememiştir. Öte yandan bir derneğin kamu yararına çalışıp çalışmadığını saptama yetkisini de 59. madde de sonuç olarak bakanlar kuruluna tanımıştır. Yasakoyucunun bu kadar sınırlamadan sonra içinin rahat olduğu düşünülebilir.

Ancak sözde bile kalsa demokratik rejim iddiasını ortaya atmanın asgari iki bedeli vardır. Birincisi: Ülke yasalarla yönetilir. İkincisi: Bu yasalar, uluslararası temel hukuk belgelerine kadar girmiş yerleşik haklara tüm kapıları sıkı sıkıya kapatamazlar. Bu bakımdan, sözkonusu haklara, yasalar açısından bir de bizim gözümüzle bakmakta yarar vardır.

Kanımızca öğrenci derneklerinin kamu yararına çalışan dernekler olduğuna yasa dayanak vardır. Yasa kamu yararına çalışıyor sayılmak için derneklerin amaç ve faaliyetlerinin ülke çapında yararlı sonuçlar verecek nitelik ve ölçüde olmasını şart koşuyor. Bilindiği gibi öğrenci derneklerinin amacı yine yasa tarafından belirlenmiştir. Bu amacın kamu yararı gözetilerek konulduğu varsayılacak durumundadır. Çünkü hukukta bir düzenlemenin yasa da yer alması, onun kamu yararına hizmet ettiğine kaninedir. Bu amacın sınırlı olduğu, ülke çapında tüm toplumu ilgilendirmedir ise ileri sürülemez. Çünkü eğitim kurumlarında bulunan genç kuşağın, 'Eğitim, öğretim, çalışma, moral, beslenme, dinlenme ihtiyaçlarının karşılanması beden ve ruh sağlığının geliştirilmesi' kuşkusuz tüm toplumun yararına. Faaliyetlerin ülke çapında... sonuçlar verecek nitelik ve ölçüde olmasına gelince; Burada faaliyetlerin niteliğinden amaca uygun her türlü çalışmayı anlamak gerekir. 'Ölçüde' sözünü ise, kapsadığı çevre (nicelik) olarak anlamak mümkün. Elbette tek bir öğrenci derneğinin faaliyetleri nicelik açısından tüm ülkedeki öğrencileri kapsamaz. Zaten konfederasyon isteği de buradan doğmaktadır. Dolayısıyla madde bu biçimde yorumlanırsa öğrenci dernekleri için, konfederasyon kurma hakkını, ancak konfederasyon olduktan sonra yerine getirebilecek bir koşula bağlamış olacaktır. Bu mantıksızlık değilse komplodur. Oysa ne mantıksızlık nede komploculuk yasakoyucuya yakıştırılması mümkün olmayan kavramlardır. O halde söz konusu 'ülke çapında yararlı sonuçlar verecek ölçüde olma' koşulunu tek bir öğrenci derneğinin çalışmalarında değil konfederasyonu oluşturacak tüm derneklerin çalışmalarına bağlı olarak düşünmek gerekir. Elbette bu yorumlar, yasa koyucunun öğrenci derneklerinin Konfederasyon oluşturmalarını engellemek istemediği varsayımına dayanmaktadır. Bu varsayımın ise iki dayanağı vardır. Birincisi: Yasa Konfederasyon kuruluşunu düzenlediği maddede öğrenci derneklerine ilişkin yasaklayıcı bir ka-

yıt koymamıştır. İkincisi: Yasakoyucunun amacını kendisi belirlediği derneklerin ülke çapında birleşmelerini kamu yararına uygun bulmaması kendisiyle çelişmesi anlamına gelir.

Bu konuda kararı verecek olan bakanlar kurulu. Kuşkusuz bu yetki, sınırsız bir takdir hakkı olduğu anlamına gelmez. Tüm idari işlemlerde olduğu gibi, yasanın verdiği takdir hakkını bakanlar kurulu hukuka uygun kullanmalı ve mutlaka bir gerekçeyle dayandırmalıdır. Ayrıca konuya ilişkin karara karşı, Anayasanın 125. maddesi gereği yargı yolu açıktır.

BU GÜNDEN BAŞLAMAK

Sonuçta görülmektedir ki, ulusal öğrenci birliğinin oluşturulması, dernekler yasasının 34. maddesindeki anti-demokratik sınırlamanın kaldırılmasına veya kamu yararı tanımına ilişkin yorumumuzun kabul görmesine bağlıdır.

Kısa süre içinde bu sonuçların alınacağını beklemek gerçekçi olmaz. Kuşkusuz bu durum yasanın söz konusu biçimde değişmesi veya yorumlanması için mücadelenin değerini düşürmez, ancak bu günden derneklerin birlikte çalışmasının uygun biçimlerinin bulunması gerekliliğine işaret eder.

Bu günden öğrenci derneklerinin öğrenci sorunlarına ilişkin ortak bir program oluşturmaları, ve bu program etrafında uyumlu çalışma yürütmesi, öğrenci istemlerinin kamuoyuna tanıtılması ve kabul görmesinde etkili olacaktır. Öğrenci derneklerinin kendi aralarında dayanışmalarını engelleyen bir yasal düzenleme söz konusu değildir. Ortak basın bültenleri, seminerler, konferanslar, kültür şenlikleri, gençlik turizminin organizasyonu, sportif çalışmalar, öne çıkan sorunlara ilişkin her düzeyde girişimlerde bulunmak vb. alanlarda dernekler birlikte hareket edebilirler ve etmelidirler.

Kısacası öğrenci derneklerinin aralarında bu günden başlatacakları dayanışma ve işbirliği süreci, gerçek bir ihtiyaç olan ulusal öğrenci birliğinin yaratılmasında çokönemli bir rol oynayacaktır.

Görölmüştür

ne yak mektubun ucunu
ne sevgini sayfalar
dolusu dile getir
zarfı kapatırken yalnız
kayıt dudaklarını
çokca değdir

Sunay Akın

Atılanlara yüzlerce öğrenci daha katıldı

■ Fakülte yönetimleri kesin rakam veremiyor. Ancak tek dersten atılma durumuna gelen öğrenci sayısının 500'ü bulacağı belirtiliyor

Hargun'un Yorumu

Acı hasat

SONBAHAR hasat mevsimidir. Doğal aylar boyunca dığın-

derneği darbesi

Üniversite

Tek ders kurbanı 40 bin üniversiteli af bekliyor

Bizi damgalamayın

Öğrenciler, "Lise diplomamıza bir vüs..."

Millî Gazete

YÖK çıkmaz

Atılmalar

Üniversitelerin siyasi nutuklarla açılmasından sonra üniversite ve üniversite gençliğinin sorunları günlük basında yer almaya başladı. İri puntolarla ve birinci sayfalarda, atılan öğrenci haberleri ve haber yorumları yayımlandı. Öğrenci gençliğin sorunlarını dile getirmeyi, çözümler önermeyi önemsiyen bir dergi olarak, günlük basının bu tutumunu övgüye değer bulduğumuzu söylemeliyiz.

Gençliğin böylesine suçlandığı, politik olarak yanlışlaştırılmaya çalışıldığı bir dönemde günlük basının bu tutumu demokrasinin bu dinamik güçlerini desteklemesi bakımından demokrasi adına sevindirici olmuştur. Öğrencilerin ve öğrencilerin günlük sorunlarından söz etmenin suç değilse bile ona yakın görüldüğü bir dönemde günlük basının bu tutumu önemlidir.

GÜNEŞ gazetesi 14 ekim 1985 günü İri puntolarla 'BİZİ DAMGALAMAYIN' başlığı altında atılan öğrencilerin sorunlarını ele aldı. 'Tek ders kurbanı' olarak nitelediği 40 bin öğrencinin af beklediğini yazdı. Geçen yıl çıkartılan öğrenci affının, şimdi atılan öğrenciler aleyhine adaletsizliğe yol açtığını belirten Güneş, üniversiteden atılmaların gün-

sinavlarından sonra tam bir kıyım döniştüğünü belirtiyor.

Güneş'in 'ÖĞRENCİ KİYIMINA SON VERİLSİN' isteğine katılmamak olanaksız. Ortada, yürürlükteki yükseköğretim sisteminin bir sonucu olarak tam bir öğrenci kıyımı vardır. Güneş'in haberinin bütün bu olumluluklarına rağmen, önemli bir ayrıntı atlanmıştır. Atılmaların temel nedeni haberde de belirtildiği gibi YÖK yasasının 44. maddesidir. Dolayısıyla da YÖK sistemidir. Bunun yerine, geçen yıl çıkartılan öğrenci affının yarattığı adaletsizlik üzerinde durulmuştur.

Aynı gün TERCÜMAN yine birinci sayfasında İri puntolarla; Gençlik yılında gençler sahipsiz, tek ders yüzünden gelecekları karartılan binlerce üniversite öğrencisi af bekliyor İSTİKBAL AFFI manşetini atarak atılan öğrencilerin sorunlarını önemsedini göstermiştir.

Ne yazık ki Tercüman sorunun çözümünü tıpkı Doğramacı gibi Meclis'in sırtına yıkmış, çözümü meclisin çıkartacağı bir affa bağlamış bulunuyor. Sorun öğrencileri bir suç işlemiş, kendilerinden doğmuş bir duruma karşı karşıya kalmış gibi öğrenci affını istemek değildir. Sorun, atılmaların YÖK'in

tilme
edile
i af
başarı
Oysa
kapan
mekan
uz"

Üniversite kontenjanları yüzde elli azaltılı
kapısı daha da dar

ve olaylara
cüman
YENİDEN KURULUR. HER SABAH TAZE BİR BAŞLANGIÇTIR

Gençlik Yılı'nda gençler sahipsiz!

"Tek ders" yüzünden gelecekleri karartılan binlerce
üniversite öğrencisi af bekliyor

"İstikbal Affı,"

ve Basın

OKAN ALKAN

kendisinden ve düzenlemelerinden kaynaklandığını göstermektedir. Cumhuriyet tarihinin bu en büyük, görülmemiş öğrenci kıyımının, neden YÖK'ten önce değil de sonra ortaya çıktığını başka türlü açıklamak olanaksızdır. Sorun YÖK'ün öğrenci düşmanı yanını bütün unsurlarıyla ortaya koymak ve değişmesini istemekten geçiyor.

TERCÜMAN sorunun çözümünün bir yanını ailelerin, parlamentonun ve iktidarın gençlere sahip çıkmasında görüyor. Bir düzeltme ile yerinde bir değerlendirme olduğunu belirtmek gerekiyor. İktidar, öğrencilerin hertürlü sorununa yaklaşımı ile öğrenciden yana değil öğrenciye karşı olduğunu bütün açıklığı ile ortaya koymuş bulunuyor. Harçları yüzdeyüz artıran, paralı üniversitenin yolunu açan, özel üniversitelere, geçmişte öğrencilerin uzun mücadelelerle devletleştirilmesini sağladığı özel üniversitelere tekrar yolu açan bugünkü iktidar olmuştur. Gerekli tedbirleri almayarak, yurtlarda yer bulamayıp okullarını bırakmaya zorlayan bugünkü iktidar olmuştur.

Aynı günlerde HURGÜN 'Atılanlara Yüzlerce Öğrenci Daha Ka-

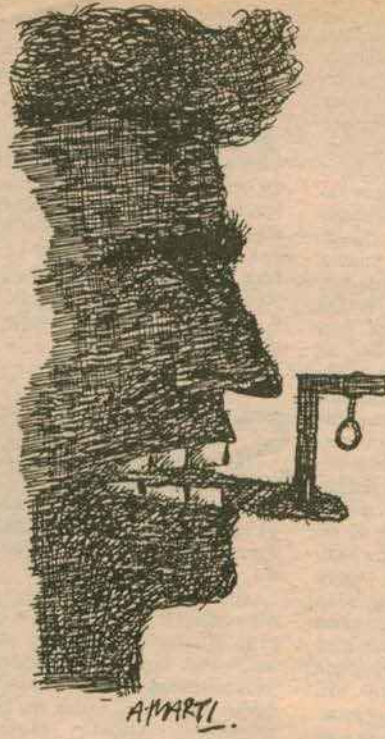
tıldı,' başlığı altında verdiği haberin yanında bir yorum yayınladı. Bu yorumda "Üniversite koridorlarında endişe içinde dolaşan delikanlılar ve kızlara YÖK'ün acımevesi uzatılıyor. Kendilerine diploma değil, tek dersten kaldıkları için üniversiteden atılacakları haberi veriliyor.. Bu çocuklara hangi ders verilmek isteniyor, insan insanın kurtudur dersi mi? O kurt yarı kimleri yer, biliyor musunuz?" diyor.

Olumlu ve anlamlı bir değerlendirmedir.

Günlük basını gözden geçirirken gördük ki sorun salt tek dersten atılanlar olarak gösteriliyor. Oysa kendilerine altı yıl okuma hakkı verilmişken altı yıl okumalarına izin verilmeden atılan herkesi ilgilendiren bir sorundur ve çözümler bunları da kapsamalıdır.

Günlük basında, atılan bütün öğrencilerin kısa zamanda okullarına geri dönmelerini sağlayabilecek idari yarıya başvurma olanağından hiç söz edilmemesi gariptir. Özellikle İzmir İdare Mahkemesinin verdiği karardan sonra.

Atılmalar konusunda günlük basının gösterdiği bu ilginin gençliğin diğer kesitleri ve diğer sorunlarında da sürmesi dileğiyle.

İçerdekine Mektup

İki mektup duruyor önümde
biri senden, bursa'dan diğeri
fırarda iki mahkum, sıkılmış iyi yumruk
dört bir yanından yurduyum,
bir çocuk okşuyor yüzümü birinde,
okkalı bir sövüntü gibi diğeri
büyütüyor yüreğimi.

duvarlara saph iki bıçak.
biri senden, mapustan diğeri.
eski bir savaştan ölümler birinde
çiçekleniyor ırmağın orda
ve kelebek olup gidiyor
kozada kıvranan kurt.
dokunsam patlayacak diğeri.

yeni bir şeyler olmalı her mektupta
vurmalı yüreğime, iz bırakmalı.
barikata atılan eski bir lastik,
bir tuğla olmalı duvara ustaca örülen

savunabildiğimiz kadar vardır içten ve sıcak şeyler
onlar için konuşulmalıdır, ölünmelidir artık.
çaresiz temizleyeceğiz yaşamı, yeniden dikeceğiz kırılan fidanı,
bambaşka bir güzellik yaratacağız.

biri senden, reşat'tan diğeri.
seninkinde yarı esrik,
ölçsüz bırakıyorum bedenimi denize,
devinin çoğaltıyor kendisini durmadan.
bir kurşun gibi saplanıyor onunki
kanatıyor ellerimi, gözlerim terliyor.

"evet, ben haklıyım..."

diyebilirdi bir mektup, inançla yazılmalı,
dayatabilmeli kendini.

Kemal Durmaz

1981 yılından beri ülkemizin yürürlükten çıkarmadığı yüksek öğretim konusunu önemle yadnamayacak nedenlerle 1985 yılının da konusu olmaktadır. YÖK'ün her derde deva ilaç olarak öne sürüldüğü 12 Eylül 1980 sonrasında anarşinin ve terörün odağı olarak suçlanan üniversiteler kapatılmış yerine YÖK üniversiteleri kurulmuştur. YÖK üniversitelerinin yüksek öğretime başlamayan lise mezununu sayısını azaltacağı, üniversitelere daha çok öğrenci alınacağı, YÖK egliğimünde yükseköğretimde niteliğin yükselceği savı sık yinelenmiştir. YÖK'ün dört yılını doldurmak üzere olduğu şu günlerde bu sav ne düzeyde gerçekleşmiştir, durum nasıl değerlendirilebilir?...?

YÖK'ün 1981-1985 dört yıllık ilk çalışması sonucunu incelemesinde başarısızlık kolayca görülebilmektedir. YÖK'ün bu ilk dört yıllık bilançosu kısaca özetlenebilir: Yetiştiren öğretim kadrosundan 5000 dolayında kayıp, geçen yıl 21 bin, bu yıl 40 bin öğrencinin atılması, tüm gayretlere karşın öğretim kadrosundaki eksikliklerin giderilememesi üniversite mezununda nitelik düşmesi... Sonuç ise çok açık: YÖK artık öğrenci sayısında kısıtlama yapmayı, üniversitelere alınacak öğrenci sayısını azaltmayı, alınacak öğrencinin de yarısını meslek yüksek okullarına kaydırmayı hedefliyor.¹

İlk bakışta insana şaşırtıcı, hatta inanılmaz gelebilecek bu durum 1985-1986 ders yılı açılış törenlerinde bazı rektörler tarafından da dile getirildi. Öğrencilerin bulunmadığı, ya da az sayıda katıldığı, öğrenci temsilcilerinin konuşmasının "yasak" olduğu bu toplantılarda yapılan konuşmalardan yalnızca birini örnek olarak almak yeterli olabilir:

"Hızlı nüfus artışı sonucu öğrenci sayısının çokluğunun, buna mukabil öğretmen ve öğretim üyesi açığının doğurduğu eğitim/öğretim sıkıntıları lise ve üniversitelerden mezun yetişmiş insan kalitesinin düşmesine neden olmaktadır. Dolayısıyla bu konu ülkenin geleceği hususunda endişeler uyandırmaktadır. Bütünü ile eğitim alanında da yatırım dahil hiçbir harcamanın esirgenmemesinin, öğretim üyesi açığı kapanana ve fiziki yetersizlikler giderilene kadar da Fakülte ve yüksek okullara alınacak öğrenci sayısının artırılmasını problemin hallinde çıkar yol olduğu inancındayım."²

Demek ki öğretim üyesi azlığı, öğrenci fazlalığı, nitelik düşüklüğü YÖK rektörlerinin de tedirgin edecek düzeye ulaşmıştır. Ama, çözüm, fakültelere ve yüksek okullara alınacak öğrenci sayısının kısıtlanmasıyla ve meslek yüksek okullarına alınacak öğrenci sayısının çok büyük ölçüde artırılmasıyla elde edilebilecek midir?...

YÖK'ün ebedi başkanının her dönemde sağ kolu olan Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanı ise önce ÖSYM Başkanı olarak lise öğretime hücum ediyor, liselerde düzeyin düştüğünü belirtiyor, sonra Üniversitelerarası Kurul eğitim koordinatörü olarak bu soruna çözüm öneriyordu. Çözüm üniversiteye alınacak öğrencilerin bir yıl temel bilimler hazırlık sınıfında eğitimlerini, başarılı olamayanların, girdikleri üniversitede daha birinci sınıfa gelmeden tüm haklarını yitirmeleriyle bulunabilirdi. Koordinatör olarak söylediklerini, tekrar

ÖSYM Başkanı olarak değerlendirilen Günalp'ın söylediği: "Üniversiteyi kazanan öğrencilere bir düzey tespit sınavı yapılabilir. Bu sınavda başarılı olamayan öğrenciler, özellikle matematik, kimya ve fizik gibi temeldallarda bir yıl süre ile yetiştirilirler..."

Zayıf yetişmiş öğrencinin üniversitedeki öğrenimi süresince bir anda mükemmelle ulaşması beklenemez. Ortaöğretim mezunları çok yetersiz olduğu sürece, yükseköğretimde ne yapılsa, Harvard'dan da öğretim üyesi getirseniz fazla bir değişiklik olmaz. Bu, bir süre sorunu...³

Kantının topuzunu kaçıran ÖSYM Başkanı, lise öğretimini eleştirirken, yükseköğretimde üst nitelikte öğretim üyesi de bulunsa "başarı"nın kolayca elde edilemeyeceğini, en azından uzun süre gerektiğini belirterek YÖK ile açık çelişkiye düşüyordu. Çünkü YÖK, her fırsatta "görülmemiş kalkınma edebiyatı" yapıyor, YÖK üniversitelerinde başarının çok yükseldiğini belirtiyordu. YÖK aksak başarı oranları adını verdiği rakamlar yayımlamaya da özen gösteriyordu. YÖK açıklamasına göre 1984-1985 ders yılında en başarılı üniversite yüzde 96 ile en yüksek düzeye ulaşan 100.Yıl Üniversitesi idi. Onu yüzde 89 ile Akdeniz Üniversitesi izliyordu. YÖK'ün bu yarışında, gözde rektör Tarık Somer'in üniversitesi olan Ankara Üniversitesi yüzde 71'lik başarı oranıyla ancak sondan birinci olabiliyordu.⁴

Görüldüğü gibi; YÖK üniversiteleri niteliği çok düşük olan lise mezunlarını alıyorlar, ÖSYM Başkanı'nın iddialarına karşın, kısa sürede en üst düzeyde başarı oranlarıyadiplo-ma sahibi yapıyorlardı. Yüzde 78'lik başarı oranıyla ortalarında bir yerde kalan Uludağ Üniversitesi'nin

YÖK'ün Birinci Dört Yıllık Bilançosu

Haldun Özen

rektörü ise inanılmaz bir açıklama ile gelecek yıl başarının daha yüksek olacağını müjdeliyordu: Otomobil ve doküma fabrikalarındaki enaz ilkökul diplomalı ustabaşı ve ustalardan da öğretim görevlisi olarak yararlanacaklarını açıklayan Uludağ Üniversitesi Rektörü "Birçok fabrikada, mühendisin yapamadığını ustalar yapmaktadır. Bilgi ve beceri diploma ile kazanılmaz," diyerek, üniversitede öğretim görevlerinin o kadar da umutlanılmaması gerektiğini bir tür vurguluyordu.⁵

Kısaca, YÖK'ün ilk dört yılı pek başarılı geçmemiştir. Durum açıkça içler acısıdır. Üniversitedeki görevine gereksiz olarak son verilenlerden Prof. Dr. Tuncer Bulutay Hür-gün'ün sorusu üzerine: "Ortada geri dönülecek bir üniversite kalmadı," derken, YÖK'ten sonra üniversiteden istifa eden ilk öğretim üyesi olan Doç. Dr. Şirin Tekeli de Cumhuriyet Gazetesinden Şahin Alpay'a "Lokanta açarım da üniversiteye dönmem" diyor.

YÖK'ün sorunlarının çözülemediği Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ve 1985 Yılı Programında da belirtiliyor; başarılı elemanların üniversiteye çekilmesi, eleman yetiştirilmesine hız verilmesi, her üniversite için ayrı ayrı gelişme planları yapılması, yükseköğretime girişte daha gerçekçi bir sınav sisteminin

geliştirilmesi gerektiği vurgulanıyor. 1985'de yükseköğretimde durum şu sözlerle ortaya konmaktaydı: "Öğrenci kontenjanı artışlarının, öğretim elemanı-öğrenci oranını ve dolayısıyla eğitimin niteliğini olumsuz olarak etkilemesini önleyici tedbirlerle ihtiyaç devam etmektedir."

İlk dört yıllık başarısızlıktan sonra, YÖK Başkanlığı görevine ikinci dört yıllık dönem için Cumhurbaşkanı'nca yeniden atanan YÖK Başkanı, eleştirilere kesin cevabını "YÖK'e karşı olmak irtica demektir. Bugünkü ileri eğitim düzeninden geri dönmek irticardır," diyerek veriyor, DPT dahil herkese aba altından sopa gösteriyordu.⁶

YÖK'ün dört yılını doldurup beşinci yaş gününü kutlayacağı bu günlerde ilginç değerlendirmelerden birini de Prof. Dr. Cahit Talas yapıyordu: "YÖK... üniversiteyi araştırma ve bilimin gelişmesine katkıda bulunma işlevinden soyutlayarak onu aynı zamanda yetersiz bir yüksek okula dönüştürmüştür. Bunun da anlamı her ülkenin bir bilimi olması düşüncesini önemsemektir. Bilimsel

Öte yandan hiç beklenmeyen bir gelişme oluyor, çeşitli önemlerle kurulmaları baltalanılan öğrenci dernekleri birer birer kurulmaya başlıyordu. Bunlardan biri yayımladığı bildiride: "özerk ve demokratik üniversite" istemini dile getirerek şöyle diyordu:

"Bugüne kadar köklü çözümlere değil, sorunların çözümünün ertelenmesine gidildi. Geçmişin tüm acıları omuzlarına yüklenen, sürekli baskı altında tutulan öğrenci gençlik, artık kendisini ilgilendiren her konuda söz söyleme, karar alma ve uygulamaya sürecine katılmak istiyor."⁸

YÖK, hangi savlarla ortaya çıkarsa çıksın, görünen odur ki; ilk dört yıllık YÖK uygulaması tam bir fiyaskodur. YÖK'ün 1982 Anayasasın-

herşey
Senin iyiliğin
için...

dan ve YÖK yasasından kaynaklanan antidemokratik içeriği ise genç beyinlerde demokrasi ölçütlerine vurulmaya başlanmıştır. YÖK düzeni ülkemiz yükseköğretimini için bir kader sorunu değildir. Siyasal bilinçlenme ile üzerine gidilecek, siyasal iktidarı değiştirme sorunu olarak daima gündemde tutulacak bir konudur. YÖK düzeninde etkisini gösteren tüm ülke sorunları gibi...

1. Nülgün Tarkan: "Üniversite kontenjanları yarıya düşürülmeli", Milliyet 11 Ekim 1985.
2. Yüksel Bozer: 1985/1986 Öğretim Yılına Açık Konuşması. Hacettepe Üniversitesi 3 Ekim 1985.
3. Ümit Aslanbay: Günalp; Sınavda soru barajı kıysak hiç kimse üniversiteyi kazanamaz. Cumhuriyet, 9 Ekim 1985.
4. "YÖK'ten ses geldi; Öğretim üyesi açığı 40 bin 628", Cumhuriyet 11 Ekim 1985.
5. "9 Eylül, Çukurova ve Selçuk Üniversiteleri törenlerle açıldı", Cumhuriyet 5 Ekim 1985.
6. "Özal: Üniversite harçlarını ben artırdım", Cumhuriyet, 10 Ekim, 1985.
7. Cahit Talas "Yeni bir ders yılında YÖK üniversitesi", Hür-gün, 11 Ekim 1985.
8. ANKA "ODTÜ Öğrenci Demeki, özerk ve demokratik üniversite istedi: Öğrenci affı çıkarılmalı", Cumhuriyet, 9 Ekim 1985.

Görev süresi dolan YÖK başkanı İhsan Doğramacı'nın bu görevi yeniden getirilmesi, onun dört yıllık icraatının devlet kademelerinde başarılı bulunduğunu gösteriyor. Acaba Doğramacı'nın icraatı gerçekten başarılı mıydı? Bu soruyu yanıtlayabilmek için geçmiş dört yılın değerlendirilmesi gerekiyor. Bunun için de her şeyden önce YÖK mantığı açısından Doğramacı'nın başarılı olup olmadığını değerlendirelim. Bakalım 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası YÖK'e hangi görevleri vermiş, dört yıllık süre içinde bu görevlerden hangileri ne ölçüde yerine getirilmiş. Ancak anılan Yasada YÖK'e sahifeler dolusu görevler verilmiş olduğundan bu görevlerin belli başlılarını tartışmakla yetinelim.

YÖK'ün görevleri Yasanın 8 nci maddesinde düzenlenmiş. Maddenin (a) bendinde "Yükseköğretim kurumlarının bu kanunda belirlenen amaç, hedef ve ilkeler doğrultusunda kurulması, geliştirilmesi, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve yükseköğretim alanlarının ihtiyaç duyduğu öğretim elemanlarının yurt içinde ve yurt dışında yetiştirilmesi için kısa ve uzun vadeli planlar hazırlamak, üniversitelere tahsis edilen kaynakların, bu plan ve programlar çerçevesinde etkili bir biçimde kullanılmasını gözetim ve denetim altında bulundurmak" YÖK'ün ilk görevi olarak sayılmıştır. Özetlersek, YÖK yükseköğretimin kısa ve uzun vadelere planlamasını yapmakla görevlidir. Bu planlamaları yaparken de, Yasa'nın 5 nci maddesinde belirtilen ana ilkelerin esas alınması gerekmektedir. 5 nci maddede de sayılan ilkelere birisine göre eğitim-öğretim plan ve programları, bilimsel ve teknolojik esaslar ülke ve yöre ihtiyaçlarına göre hazırlanmalıdır. Şimdi soruyoruz: Yükseköğretimimizin uzun vadeli (örneğin 10-15 yılı içeren) bir planlanması yapılmış mıdır? Uzun vadeli planda vazgeçtik önümüzdeki birkaç yıl için gereken "bilimsel esaslara ve ülke ihtiyaçlarına" dayanan bir plan-program mevcut mudur? Soruyu daha somutlaştırsak, geçen dört yıl-

lık uygulamanın dayandığı herhangi bir plan ya da program var mıydı? Yeni açılan yükseköğretim kurumları ülkenin hangi gereksinimleri dikkate alınarak, hangi bilimsel ve teknolojik esaslara dayanarak açılmıştı? Kısa ve uzun dönemler için planlama yapıp yapılmadığının yanıtını vermek Doğramacı'ya düşüyor. Ancak üniversitelerimiz de yaşanan kargaşa, alt yapılarının ve öğretim üyesi miktarının bulunup bulunmadığı değerlendirilmeden açılan ve doğru dürüst derslikleri bile olmayan üniversiteler, anfiilerde yer kalmadığı için ders dinleyemeyen öğrenciler ve öğretim üyesi olmadığı için açılışı ertelenen fakülteler anımsandığında geçen dört yıldaki icraatın herhangi bir plana ya da programa dayanmadığı açıkça görülüyor.

Maddenin c bendi ile de YÖK'e; "Üniversite çalışmalarının en verimli düzeyde sürdürülmesi için büyümenin sınırlarını tespit etmek ve yaz öğretimi, gece öğretimi, ikili öğretim gibi tedbirler almak" görevi verilmiş. Bunların sözü bile kulağıma yabancı olduğundan bu görevin ne denli başarı ile yerine getirildiğini anlamak güç değil.

7 nci maddenin (f) bendi ile YÖK'e verilen görev üniversitelerin ihtiyaçlarını eğitim-öğretim programlarını, bilim dallarının niteliklerini, araştırma faaliyetlerini, uygulama alanlarını, bina, araç, gereç ve benzeri imkanlar ve öğrenci sayılarını ve diğer ilgili hususları dikkate alarak; Üniversitelerin profesör, doçent ve yardımcı doçent kadrolarını dengeli bir oranda tesbit etmek. İşte burda Doğramacı'nın hakkını yememek gerek. Dört yıl içinde 1400 e yakın öğretim üyesinin yükseköğretim kurumlarından ayrılmasını sağlayarak bu dengeyi sağlamaya çalıştığı kesin. Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısının son yıllarda görülmemiş boyutlara ulaştığını, yükseköğretim kurumlarının bazı kürsülerinde ders verecek öğretim üyesi bulunmadığına bakarak sonucu beğenemeyebilirsiniz. Sonucun başarısız, kullanılan yöntemlerin sakat olduğunu ileri sürebilirsiniz ama öğretim üyesi kıymıyla Doğramacı'nın

öğretim üyesi dengeleme amacıyla iyi niyetle çaba gösterdiğini yadsıyamazsınız (1) bendinde ise YÖK, yükseköğretim kurumlarında ve bu kurumlara girişte imkanı ve fırsat eşitliği sağlamak önlemleri almakla görevlendirilmiş. Üniversite önündeki yığılma karşısında ne yapacağını bilemez hale geldiğinden üniversiteye girişte fırsat eşitliği YÖK'ün gündemine hiçbir zaman girememiştir. Paralı öğrenim, giderek artıran harçlar ve yetersiz krediler YÖK'ün üniversite içinde fırsat ve imkan eşitliğini sağlamakla görevli olduğundan habersiz olduğunu göstermiştir. Ancak YÖK girişte ve üniversite içinde sağlamadığı fırsat eşitliğini çıkışta öğrenciler den esirgememiştir. İşte bu "fırsat ve imkan" eşitliği sayesinde 40 000 e yakın öğrenci bu yıl üniversite dışına çıkarılacaktır.

Çeşitli bilim ve sanat alanlarında bilimsel milli komiteler ve çalışma grupları kurma görevide YÖK'e 7 nci maddenin m bendi ile verilmiştir. Bu alanda da bu güne değin yapılmış bir çalışma tarafımızca bilinememektedir. Esasen bilim ve sanat YÖK'ün ilgi alanında bulunmamaktadır.

Buraya dek, dört yıl içinde YÖK'e Yükseköğretim Kanunu ile verilen görevlerin ne ölçüde yerine getirildiğini tartıştık. Bunlardan başka geçtiğimiz dört yıl içinde yükseköğretim kurumlarımızda yaşananlara da kısaca değinmek istiyoruz.

BİLİMSEL YAŞAMIN SEKTEYE UĞRAMASI VE EĞİTİM KALİTESİNDE DÜŞÜŞ

Öğretim üyesi kıymı ve bilimsel özerkliğin uygulanmaması üniversitelerde bilimsel yaşama en önemli darbeyi vurdu. Araştırmacı yaratıcı ve üretken öğretim üyelerinin üniversitelerden

atılması sonucu üniversitelerde araştırma ve yayın çalışmaları durma noktasına geldi. Derslerde kitap yerine kısa ders notları okutulmaya başlandı. Sınav sayısının oldukça fazla olması öğretim görevlilerine sınav kağıdı okumaktan bilimsel çalışma yapmaya zaman bırakmadı. Yine sınavlar nedeniyle çok az sayıda ders yapılabildi. Tüm bunlar eğitimin kalitesinin de düşmesi sonucunu doğurdu. Bu durumu oğlu da aynı fakültede öğrenci olan bir tıp fakültesi öğretim üyesi şöyle dile getiriyordu: "Ancak fakültenin eğitim düzeyi öyle düştü ki, biz anne baba olarak dışarıdan destek olduğumuz halde, oğlumuza köpeğimizin tedavisini teslim edemeyeceğimizi biliyoruz."

ÖĞRETİM ÜYESİ VE ÖĞRENCİ KİYMİ

Dört yıl boyunca yükseköğretim kurumlarından 1400 e yakın öğretim üyesinin görevine son verilmiş ya da ayrılmak zorunda bırakılmışlardır. Buna öğrenci alımında yüksek oranda artışlar da eklenince öğretim üyesi açığı hızla büyümüştür. Bugün Ankara Hukuk Fakültesinin Kamu Hukuku ve İdare Hukuku kürsülerinde öğretim üyesi bulunmamaktadır. SBF de ise öğretim üyesi yokluğundan uluslararası ilişkiler dalında lisansüstü eğitim programı tümden kaldırıldı. YÖK'e politik destek sağlamak amacıyla üniversitelere kapasitesi üstünde öğrenci alınması sonucu öğretim üyesi kıymından sonra şimdi de öğrenci kıymı gündeme geldi.

ÜNİVERSİTELERDE HAREKETÇİ KADROLAŞMA VE GERİCİLİK

Bilindiği gibi 12 Eylül öncesinin sorumlusu ilan edilenler arasında üniversiteler de bulunuyordu. YÖK'ün kurulma nedenlerinden birisini de üniversitelerde "huzur ve güvenin" sağlanması oluşturmuştu. Öğretim üyesi kıymılarına, bilimsel çalış-

malar üzerindeki baskılara, baskıcı disiplin yönetmeliklerine gerekçe olarak hep üniversitelerdeki "anarşi" gösterilmişti. 12 Eylül öncesi terör olaylarının başlıca sorumlularından biri olmak iddiasıyla yargılanan bir partide yakınlarıyla bilinen öğretim görevlilerinin Doğramacı'nın yakın mesai arkadaşları olması anarşi ve terör konusunda Doğramacı'nın her zaman aynı duyarlılığı göstermediğini ortaya koyuyordu. Birçok cinayetin sağığı olarak yargılanan İbrahim Çiftçi Doğramacı'nın bir rektörü tarafından kapıda karşılanıyordu. Yine Gazi Üniversitesine bağlı fakültelerde bazı gazetelerin okunmasının cesaret olduğu öğrencilerce dile getiriliyordu. Doğramacı'nın öğretim üyelerince Atatürkçülüğe ve laikliğe getirilen yeni yorumlar da TV ekranlarında eksik olmayarak YÖK'ün "Atatürkçü" lüğünü gösteriyordu.

Gerek Yükseköğretim Yasası'nın verdiği görevlerin yerine getirilmesi yönünden, gerekse yükseköğrenimimizin genel görünümü açısından YÖK'ün ve onun başının dört yıllık icraatının başarı durumu ortada. Doğramacı'nın dört yıllık icraatı bir sınav olarak değerlendirildiğinde, Doğramacı'nın vize bile alamayacağı açıkça görülüyor. Bu başarı grafiğine ve toplamun hemen her kesiminin ve siyasal partilerin tümüne yakın bölümünün tepkisini kazanmış olmasına karşın neden Doğramacı bu göreve yeniden getirildi Bunun iki nedeni olabilir: Birincisi, yukarıda yazılan konularda başarısızlığın hiçbir önemi yoktur. Çünkü YÖK'ün asli görevi "Suskun üniversite" yaratmaktır ve bunda başarılı olmuştur. İkincisi ise YÖK'ün ve Doğramacı'nın başarısız olduğu kabul edilmektedir ama YÖK ve Doğramacı bir dönemin ürünüdür ve yanlış da olsa eksik de olsa o dönemin icraatı deldirilmeyecek'tir.

Doğramacı'nın yeniden YÖK başkanlığına getirilmesinin ardında yatan ne olursa olsun şöyleceğimiz şu ki, yeni dönemde Doğramacı'nın işi eskisine göre oldukça güç olacaktır. Çünkü Türkiye'de artık insanlar "konuşan Türkiye" özlemini dile getirmeye başlamışlardır.

Selim Demirci

Neden Yeniden Doğramacı

Kötü para iyi parayı kovar. Bu iktisatçıların, iktisat öğrencilerinin çok iyi bildiği, ilk öğrendiği sözlerden biridir. İlk duyuşta şaşırıcı bir çarpıklık varmış gibi görünür. Hep iyilerin kötülerini kovması, güzelliklerin çirkinliklere üstün gelmesi beklenir. Nasıl olur da, kötüler iyileri kovar, çirkinlikler güzelliklere baskın çıkar. Çünkü kötülüğün, çirkinliğin diğerlerine göre baskın bir buluşma gücü vardır. İnsanlar iyi para altını saklar, kötü para banknotu kullanırlar. Kötü para iyi parayı böyle kovar.

Keyfilik de öyledir. Büyük bir buluşma gücü vardır. Kendini yasaların üstünde görme, yasalara, hukuk ilkelere rağmen davranma buluşmasıdır. Birgün devletin en üstlerinde gördüğünüz keyfilik, çok değil, ertesi gün devletin müdahalesinde de görürsünüz. Son yıllarda keyfilik, yetkisini aşma, tamammüle, hukuka aykırı davranma, her kesime, her yere, bulabildiği her fırsattan, en küçük delikten yararlanarak sızdı, yayıldı.

Keyfilğin, onun buluşma gücünün en yakın örneklerinden birinde üniversiteden atılan öğrencilere ilişkin A.Günalp'in açıklaması oluştu. YÖK eğitim düzenimizin ve yasaların öğrenci karşıtı yorumlanmasının sonucu onbinlerce genç üniversite kapılarının önüne bırakılmıştı. Atılan öğrencilerden bazıları idari yargıya başvurdu. İdari yargı da öğrencilerin atılacağına karar verdi. Yeni bir sınav hakkı verilmesini karara bağladı. İlgili üniversite rektörü yargı kararlarına saygılı olduğunu açıkladı. MEGS Bakanı konuyu incelediklerini söyledi. YÖK başkanının öğrenci düşmanı tutumunda bir değişiklik olmamakla birlikte, konuya ilişkin yaptığı açıklama, uğradığı şaşkınlık içinde, tekerine çomak sokulmuş insan şaşkınlığında, konuyu inceliyeceklerini gerekirse Danıştaya başvuracaklarını, sınav, af yetkisinin mecliste olduğunu söylemekle yetindi. Buraya kadar her şey normal sayılabilir.

Tam bu sırada A.Günalp bir açıklama yaptı: "Yeni bir sınav hakkına karşıyım" dedi.

A. Günalp'in soruna uzak-tan yakından ilişkisi yoktu, ne kişi olarak ne de kurum olarak. Başında bulunduğu Merkezin görevleri Yüksek öğretim kanununun 10'unca maddesinde tek tek sayılmıştır. Bunların arasında öğrencilere verilecek sınav hakkı, hele hele idari yargı kararına karşı konuşma yoktur. Merkezin görevleri, öğrenci alınması amacıyla sınavları hazırlayan yapan değerlendiren, yüksek öğretim kurumlarına yerleştirilmesini sağlayan ve bu faaliyetlerle ilgili araştırmaları ve diğer hizmetleri yapan kurum olarak belirtiliyor.

Niye, A.Günalp yetkisini aşarak bu açıklamayı yaptı. Yoksa, bu açıklama 'Yüksek öğretim kurulunca verilecek

Üniversite Sınavları.. YÖK.. Altan Günalp

İsmail Gül

diğer işleri yapar' biçiminde yasadaki belirtilen görevler arasında mı? Bu kadar da olmaz demeyin. Şimdiye kadar üniversite sınavları tek aşamalıyken yılda bir kere, iki aşamalı olduktan sonra yılda iki kere tv de basında boy gösterip öğrencilere 'erken uyuyun iyi kahvalt edin' demekten başka etliye sütlüye kaşmayan birisi olarak, Doğramacı'ya göre daha az yıpranmış birisi olarak son günlerde yükseköğretimle ilgili hemen her konuda açıklamalar yapmaktadır. Ne yazık, son açıklamasıyla çizmeyi aşmış dozu kaçır-mış bulunmaktadır.

Yoksa, kendisini atayan kişi olarak Doğramacı'ya yasadaki yetkilini aşmayı zorlayacak kadar borçlu mu hissetmektedir.

Sayın Günalp öğrencilerin yargı kararlarıyla üniversiteye geri dönmeleri üzerinde konuşacağına, yasadaki kendisine ve başında bulunduğu merkeze verilen görevler üzerinde konuşsa açıklamalar yapsa daha iyi olmaz mı?

Doğrusu yaptıkları faaliyetlerle ilgili araştırmaları çok merak ediyoruz nelerdir bunlar 'fırsat ve imkan eşitliğini' sağlama için neler önermektedir? Yoksa bu araştırmalar onbinlerce gencin canını yakan 'çok adam al çok adam al' ilkesine dayalı önerilermi getirmektedir? Sayın Günalp'in duyduğu rahatsızlık bundan mıdır?

Daha önemlisi soruları satarak, kitapçıları satarak, sınav ücreti olarak vb. oluşturulan Öğrenci Seçme Yerleştirme fonundan ita amiri

Doğramacının emirleriyle, onaylarıyla yapılan harcamaların, denetlendiğini bilmekle beraber, bu harcamaların nerelere yapıldığını

merak etmekteyiz. Özellikle yurtdışında yapılan ve döviz olarak toplanan sınav ücretlerini nerede tutulduğunu ve nerelere harcandığının açıklanmasının nasıl yapılacağını merak etmekteyiz.

Sayın Günalp bunları açıklamaya çağırıyoruz. Bunlar üzerine konuşmak, yargı kararlarına karşı konuşmaktan daha doğru ve kolay olur diye düşünüyoruz.

Çirkinliklerin ve kötülüklerin yüksek bir buluşma gücüne sahip olduklarını söyledik. Doğrusu güzelliklerin ve iyiliklerin, yasalara hukuk ilkelere bağlılığın uzun dönemde kalıcılığının ve direnme gücünün yüksekliğini de belirtmek zorundayız.

Ninni

"Nen lori lori"

Uzak dağların ardından
Çıkıp gelecek adam
Sessizce silkecek üstünü
Karlar titreyecek yerde
Seni kucaklayacak baban.

"Nen lori lori"

Belki de gelmeyecek
Yollar kapandı kardan
Bir selam salmış sevdalı
Bir yerlerde saklı adam
Önleri demir perdeli
Önlerinde örme duvar
Belki şimdi yollardadır
Seni çok özleyen baban.

"Nen lori lori"

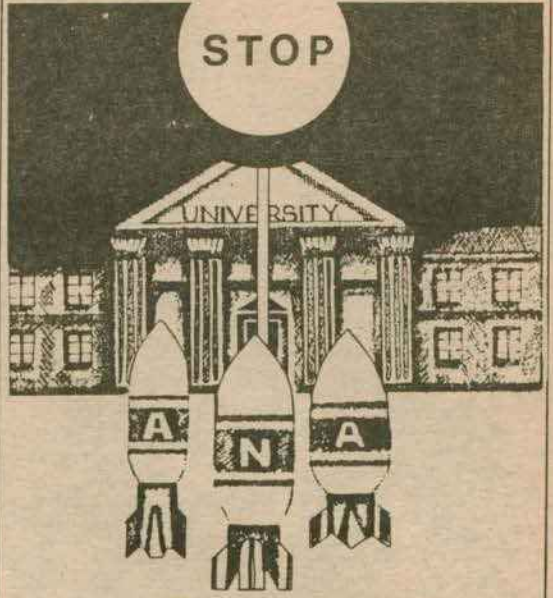
Uyu haydi küçük adam
Yarın aydınlanacak odan
Duvarda bir resim olacak
Yanında bir kaç adam
Artık öğrenmelisin küçüğüm
Bir şafak vakti
Tan yeri ağarmadan
Yolculuğa çıktı baban

"Nen lori lori"

Uykulardan uyan balam.

Abdulkadir Konuk

SILAHLANMA İÇİN DEĞİL EĞİTİM İÇİN PARA!

Askeri harcamaların görülmemiş boyutlara ulaştığı savaş alanı olarak uzayın gündeme getirildiği bu günlerde dünyanın dört bir yanında barış gösterileri de olanca yoğunluğu ile sürüyor. Silahlanmaya karşı kampanyalar sürdürülüyor, araştırmalar yapılıyor, bildiriler sunuluyor. Bunlardan biri de Uluslararası Öğrenci Birliği'nce yürütülüyor. Araştırmaya göre geçerli istatistikleri geliştirmekte olan (75 rakamlarına göre) askeri amaçlar için 68.781 milyon dolar harcanırken, eğitime 47.244 milyon dolar harcadıklarını, 1980'de ise askeri amaçlar için 116.872 milyon dolara karşın eğitime 105.270 milyon dolar ayırdıklarını gösteriyor. Uluslararası Öğrenci Birliği'nin demokratik bir eğitim sistemi için yürüttüğü kampanyada; eğitim bütçelerindeki kesintilerin kaldırılması, üniversite ve yüksek okullarda demokratik yönetimin gerçekleştirilmesi, barış eğitiminin eğitim sistemi içinde öne çıkması gerekliliği savunuluyor.

Sömürgeciliğin Kaldırılması Bildirisinden 25 Yıl Sonra: Namibia

2 Dünya Savaşının bitiminde savaşın getirdiği bir sonuç ve evrensel barışın sürmesi için bir araç olarak kurulan Birleşmiş Milletler'in benimseyip kabul ettiği, "sömürü altında yardıma gereksinimi olan insanların bağımsızlık bildirisi"nin kabul edilmesinin 25. yılı kutlanıyor. Bildiri öz olarak şöyle:

- Tüm insanlar kendilerini yönetme ve yasalarını belirleme hakkına sahiptirler.
- Halklara baskı ve sömürü ile boyun eğdirilmesi insan haklarını hiçe sayan ve BM Antlaşmasına aykırı bir tutumdur.
- Yardıma gereksinimi olan insanlara yöneltilen her türlü silahlı kuvvet ve baskı kaldırılmalı ve gücün bu ülkelere geçirilmesi için sömürge topraklarında atılan adımlar BM'ce garanti altına alınmalıdır.
- BM raporlarına göre o yıllardan bu yana çok fazla değişiklik olmadı,

“Namibia'lılar SWAPO'nun 25. yılını kutlarken, SWAPO Namibia halkının yoğun desteğini toplayarak, uluslararası topluluk tarafından Namibia halkının tek ve meşru temsilcisi olarak tanınmayı başardı. Örgütün askeri kanadını Namibia Liberal Halk Ordusu (PLAN) oluşturuyor.**”**

Milyonlarca insan başta Afrika olmak üzere baskı ve sömürü altında yaşıyor.

Afrika ülkelerinin bazıları bağımsızlıklarını kazanmış durumdadır. Baskı ve sömürü altında yaşayan insanlar başı ve ilerici güçlerin desteği ile kitadaki emperyalist gücü zayıflatıyorlar. Afrika'nın coğrafi bağımsızlığını kazanmış bölgelerinde uygulanan ırkçı politikalarla karşı hareketler kendisini gösteriyor. Diğer yandan Güney Afrika'da ırkçılık ve Batı Sahra'da Morocan rejimleri sömürü ve yayılma politikalarını sürdürüyorlar. Her ikisi de ABD'den çeşitli biçimlerde destek görüyorlar

Namibia halkı öncü hareketinin kuruluşunun 25. yılını kutluyor. Güney Batı Afrika Halk Organizasyonu (SWAPO) dünyadaki birkaç koloniden biri olarak BM antlaşması altında BM'in sorumluluğunu üstlendiği tek kuruluş olarak varlığını koruyor. Ancak Namibia halkının kendi geleceğini kendi belirleme hakkı 1960 Yasaklar Bildirisi ile engelleniyor. Güney Afrika rejimi 17 haziranda, yeni sömürge eğilimli bir hükümeti tümüyle keyfi yöntemlerle başa geçirdi. Namibia halkının istemediği bu tehlikeli değişiklik, Pretoria tarafından Güney Afrika'daki ırkçı beyaz azınlık sömürge yönetiminin sürekliliği için yapıldı. Uluslararası topluluk Reagan hükümetinin, Güney Afrika rejimini teşvikle kalmayıp güçlendirdiğini de belirtti ve tek yanlı "Bağımsızlık Bildirisi"nin giriş bölümünü ve BM Güvenlik Konseyi kararlarını dayanak göstererek bu durumu bu ka-

rarların atlanmaya kalkışılması olarak nitelendirdi.

Güney Afrika rejimi ve batılı destekçileri insanlık dışı baskıları ile bu insanların kendi varlıkları olan doğal kaynaklarını Namibia insanının pahasına sömürmeye devam ediyor. Bu gizli işgal için çeşitli kılıflar öne sürülüyor: BM, Namibia halkı kendi kendini yönetmeye hazır olunca kadar politik, ekonomik, sosyal ve ekonomik alanlarda gelişmeyi sağlaması için Güney Afrika'ya Namibia halkını yönetme yetkisi vermişti. Ancak Pretoria yönetimi bu koşulların hiçbirini yerine getirmede, Tersine Pretoria yönetimi Namibia halkının politik, ekonomik, siyasal ve eğitim hazırlıklarının bağımsızlık için yetersiz olması gibi gerekçeler ileri sürüyor.

Namibia'nın işgali uluslararası hukuk kuralları ve temel normları açısından çeşitli yönleriyle suç oluşturuyor:

• Namibia'nın zorla işgali ve insanlara karşı geliştirilen sömürge savaşçı uluslararası suç oluşturuyor.

• Uluslararası yasalara karşı Namibia'daki ırkçı yönetim ve politika uygulaması insanlığa karşı işlenmiş bir suç,

• Sınırlı askeri saldırılar komşuluk durumuna karşı bir suç oluşturuyor. Özellikle Angola Halk Cumhuriyeti'ne ait bir kısım toprağın işgali ve saldırıların Namibia toprakları dışına taşarak yinelenmesi bir saldırı savaşı oluşturuyor. BM Genel Kurulu önerilerine göre saldırı savaşı başı karşı bir suç oluşturuyor.

SWAPO'nun 25. kuruluş yıldönümü aynı zamanda BM Bağımsızlık Bildirgesinin de kabul edilmesinin 25. yıldönümü. Buna karşın Güney Afrika SWAPO'yu durdurmak için yasalarla, gözetimle ve tutuklamalarla baskısını sürdürüyor.

Tüm bu olumsuzluklara karşın SWAPO Namibia halkının yoğun desteğini toplayarak, uluslararası topluluk tarafından Namibia halkının tek ve meşru temsilcisi olarak tanınmayı başardı. Örgütün askeri kanadını Namibia Liberal Halk Ordusu (PLAN) oluşturuyor.

Namibia'lılar SWAPO'nun 25. yılını kutlarken gelecekteki günlere iyimser, umutlu aynı zamanda inat ve kararlılıkla bakıyorlar. Uluslararası topluluğun desteği ile bağımsız uluslararası katılımcı olduklarını biliyorlar. BM'e 40. yılını kutlarken bu hedefin başarısını sağlamak için özel bir sorumluluk düşünüyor.

Almanların 1930'lu yıllardan bozulmaz birkuralı anımsıyoz Katıksız Cermenirğine söz yok! Başka ırklardan insanlarn yalnız varlığı bile Cermenirki için tehlike demekti ve ezilmesi gerekliydi Onların varlığı başkalarının yok olması anlamına geliyordu.

2. Dünya Savaşı'ndan sonra bizlere, insan hakları konusunda bilgiler verildi. Buna göre tüm insanların dokunulmazlığı vardı.

Normal olarak, konu buraya geldiği zaman ve ABD'nin onuru söz konusu olduğunda bu ülkenin, Birleşmiş Milletler'in yukardaki belgesini dile getirmesi ve insan haklarını savunmaya kendi halkından başlaması yeterli olabilir. İş, konut, okul, hastane sağlamak -kıscası, ABD'nin 30 milyon yoksulu dahil herkese onurlu bir yaşam olanağı vermek- gibi... 1960'lı, 70'li yıllarda ABD makamları, eyaletten eyalete, ülke sınırlarının dışarısından içerisine, kendi gençlerini kovaladılar Vietnam'da adam öldürme görevi yapmaya gitmeleri için. Kabul etmeyenler hapse tıkladı. Askeri eğitim, "zap the gooks", "sarıların kanını dök" sözü ile açıklanıyordu. Zengin ana-babası olmayan genç Amerikalı için seçenек, ya hapiste çürümekte ya da uzak bir ülkede üstün bir halkın temsilcisi olarak soykırımı yapmaktı. İkinci seçeneği seçeni, köyleri yaktıktan sonra bedava viski ve fahişe bekliyordu.

Ama olaki dayanamadı- viski, uyuşturucu madde, belsoğukluğu; işkence altındakilerin gözlerinden oluşan anıları onu yıktı; o zaman ABD'nin kurban edilmiş oğlunu memleketinde gurur verici bir karşılama beklemiyordu. Hatta biraz acıma bile görmüyordu. ABD'nin resmi yüzünde, bedensel ya da ruhsal sakatlıkla dönen gazilere yer yoktu.

ABD'nin var saydığı en önemli grup, kullandıkları bomba uçakları düşürüldükten sonra Vietnam'da savaşın sonuna dek bedava yemek ve yatak ile ağırlanan pilotlardı. Onlara en büyük yiğitlik rütbesi uygun görüldü.

İkinci var sayılan grup ise, "savaşta kaybolan" birkaç Amerikalıdır. Bunlar konusunda, topraklarında savaşılan ülke "doyurucu" açıklamada bulunamıyordu. Bu ülkeye ABD, üç milyona yakın genci Vietnam'ı bombalayıp taş tevrine geri götürmek için ard arda gönderdi. Yedi milyon Vietnamlı öldü, bir o kadarı da sakatlandı. AMA, ABD HÜKÜMETİNE GERİ DÖNMEYEN 866 AMERİKALI NERDE? Hangi bataklık dibindeler? Hangi ırmakta boğuldular?

Bu sorulara Vietnam hükümetinin yanıt verebilmesi isteniyor! İnandırıncı olarak! Peki onların aradığı milyonlarca yakını yok mu? ABD'yi işin burası hiç ilgilendirmiyor. Onlar için sayılan Amerikan vatandaşları, başkaları değil...

BİRKAÇ BİN çocuk, Vietnam'da Amerikalı babalardan oldu. Bu çocuklara, varlıklı aile çocuklarına düşen bakım uygun görülmelidir. Öyle ya, babaları Amerikan vatandaşları değil mi?

Vietnam tüm vatandaşları için elinden geleni yapıyor. Ne ki onların

Sara Lıdman

Yeni Irkçılık

ülkesi bombalanmış, zehirlenmiş ve ticaret boykotundan ötürü açlıkla karşı karşıya bırakılmış durumda. ABD'nin bu ülkeye karşı başlattığı ekonomik savaş sürmekte. ABD'nin bu çocuklar için Vietnam'dan istediği ayrıcalıklı bakımı karşılayacak kaynak yok. Vietnam ABD'ye bu çocukları almasını öneriyor. Oysa ABD, her ay salt birkaçma vize veriyor ve Vietnamlı makamları suçluyor.

FİLMCİLER peş peşe Vietnam'a gidiyorlar ve halkı küçük gösteren filmlerle dönüyorlar. Üstü kapalı olarak denilmek istenen şey, Vietnam'ın Amerika'ya değer bir ülke olmadığı -dirensede, teslim olsa da-. Bu filmlerden birisinde savaş sırasında

ABD'ninyanında yer almış zengin Vietnamlıların, kendilerini helikopterlerle açıkta bekleyen Amerikan uçak gemilerine attıklarını ama Amerikalıların onları gerisin geriye denize döktüğünü gösterdi. Her şey için teşekkürler, yani...

Vietnam savaşı bizim için utanç degildir diye yazdı Kissinger ABD'nin askeri yenilgisinin 10. yıldönümü anılırken.

Ve Rambo* tüm dünyada sinema salonlarını dolduruyor.

Bunlar söz konusu oldu mu, hiçbir insan hakkı akla getirilmiyor. Önemli olan, zengin ve beyaz Amerika'nın, sonsuza dek Vietnam'ı cezalandırma hakkı. Hangi suç için? Artık insan gücüne gereksinmesi kal-

mamış beyazların yüksek endüstriye sahip dünyasının, üçüncü dünya insanlarını öldürmek için kiralık askerler gönderme hakkını korumak için mi? Buna bizleri şimdiden alıştırmak için mi böylesine iğrenç, ırkçı filmler gösteriliyor?

İsveç'te etnik gruplara karşı kışkırtmayı yasaklayan, İnsan Hakları Bildirisi'ne dayalı bir yasa var. Rambo, bu yasaya göre gözden geçirilip, uygun bulundu mu? Rambo'nun gooks (sarılar) dediği yerlere, İsveçli ya da Yahudi sözcüğünü koyup bir de öyle dinleyin bakalım

Türkçesi:
YARIN ÇEVİRİ KURULU

Desen: GÖREN BULUT

Yasadışı Bir Sevinçtir Yaşadığım

nereden alştım bilmem
biyıklarımı yiyyorum
durmada türkü söylemek geliyor içimden
çocukları daha çok seviyorum
yeniden yeniden vuruluyorum sana
bir yolculuk öncesi heyecanıym
yürüyüşler saklıyorum ellerimde

kitaplar okuyorum geceleri
sabahlara kadar düşünüyorum
durmada mektuplar yazıyordum biryerlere
nicedir beklediğim birisi
ha girdi ha girecek kapımdan içeri
yerimde duramıyorum

sabahlar heyecanlandırıyor beni
erkenden fırdıyorum sisli sabahlarına Ankara'nın
yasak olduğunu unutup
o türküyü mırıldanıyorum sokaklarında

Ender Özsarıkaya

YARIN "Gelenek" kavramından ne anladığınızı açıklar mısınız? Şiir Geleneği'nin bu genel olgu içinde konumu ya da boyutları neler olabilir?

GÜLTEN AKIN ■ Gelenek, genel sözlüklerde, terim sözlüklerinde "Bir toplumda, bir toplulukta eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup kuşaktan kuşağa iletilen kültürel kalıntılar, alışkanlıklar, bilgi, töre ve davranışlar" olarak tanımlanıyor.

Geçmişin kültür öğelerinden bir bölümü birkaç kuşağın bir arada yaşaması nedeniyle oluşan kesiksizliğe sızarak kendini iletmeyi başarıyor. Bunlar "kalıntılar, alışkanlıklar" olarak nitelendirilebilir gerçekler. Benim ilgilendiğim, bizi ilgilendirmesi gereken gelenek bu değil.

Gelenek, geleceğe yükselti olarak aktarılabilecek olandır. Gelenek geçmişte oluşmuş olan, hazır olan değil, bilinçle belirlenip seçilen ve değiştirilendir. Canlıdır gelenek. Onu, o yüzden durup değişmez, gelişmez nesne ve kavramlar gibi "kalıntı, alışkanlık" olarak niteleyemeyiz.

"Eskiden kalmış olmaları dolayısıyla saygın tutulup" Var mıdır böyle bir şey toplumbilimde, olur mu? Geleneksel öge, yaşanan gündeki yerine yakıştığı gibi, gelişebilir, değişebilir, yükselerek ve yaşamı yükselterek geleceğe aktarılabilir olduğunda "Geleneksel öge" adını kazanır.

Gelenek raslantısal değildir. Yaşamın her alanında dünya görüşü, bakış açısı ile seçilir ve belirlenir. Diyebilirim ki gelenek, geçmişte değil gündedir, günü yaşayandadır, insandadır.

"Şiir geleneği" diyorsunuz, şiir ama hangi şiir? Şiir tek değildir ki tek bir geleneği olsun. Sözü, şiirde biçimin bir ögesi sayanların geleneği mi, özün ögesi sayanların geleneği mi? Şiiri bir süs ögesi gibi algılayanın geleneği mi, şiiri yaşamdan çıkarıp, yaşamın içinde işlevsel yerini alabilir nitelikte üretenin mi? Bu konuda coksöz söyledim ben

ŞİİRDE GELENEK

Düz yazılarımı, söyleşilerimi topladığım "Şiiri Düzde Kuşatmak" için de topluca bulur, dileyen.

□ Gelenek açısından Çağdaş Türk Şiiri'nin başlangıç çizgisi hangi tarihlerle kadar çekilebilir? Divan ve

değiştirmek gibi bir amacı olmayan şiir midir? Yoksa bunlardan başka bir şey midir şiirde çağdaşlık.

Elbette "başka birşeydir"dir, elbette. Orda şiiri ozandan ayıramazsınız, Ozanı yaşamdan ayıramazsınız.

Gülten Akın "Çağdaş Türk şiiri Nazım Şiirlerini çizgisine alarak süren şiirdir."

Halk Şiirlerinin bu çizgiye yakınlıkları nelerdir?

■ Çağdaş Türk Şiiri'ne başlangıç çizgisi olarak genellikle 1920'ler alınıyor, biliyorsunuz. Böyle çizgilemelerin, demetlemelerin hep eksik, yetersiz kalan bir yanı oluyor. Öyle ki, ad ad düşündüğünüzde çoğu kez kimi ne yana koyacağınızı şaşırırsınız. Bence, bu başlangıç, bitiş tarihlerini bir yana bırakıp, ürünler değerlendirildiğinde ortaya çıkana bakmalı. Sormalı önce: Çağdaşlık nedir? Raslantısal olarak, ürünleriyle tam da Cumhuriyet'e doğmuş olmak mıdır, yoksa bir seçme sorunu mudur çağdaşlık? Çağdaşlık 1985 lerde dahi süren batı öykünmeciliği midir? Biçimsel yenilenmelerle yetinebilir mi çağdaş şiir, yoksa bu, sıkıntılı, eleştiren ama

nız. Yaşadığı, yazdığı içiçe geçmişti. Geçmiş ve günü eleştirir, yaşamı değiştirmeye, yükseltmeye güç katar.

Bu anlamıyla, "Çağdaş Türk Şiiri" Nazım şiirlerini de çizgisine alarak süren şiirdir. Bu şiirin başlangıcı şiirin adsız söylendiği en eski döneme dek gider. Ülkemizin, dünyamızın en eski dönemine. Ben demeyip, İNSAN diyene.

Yunus'dan, Pir Sultan'dan, Neruda'dan, Bretyenbah'dan da geçer. "Divan ve Halk Şiirlerinin bu çizgiye yakınlıkları" konusunda da düşüncemi döne döne açıkladığım yazılarıma, andığım kitabıma bakıla.

□ Çağdaş Türk Şiiri'nin varolan geleneği içinde "modern şiir hareketleri"ni (Birinci Yeni, İkinci Yeni ve bugün bir kısım şairlerce şu ya

da bu oranda yürütülen kapalı ya da soyut şiiri) nasıl değerlendiriyorsunuz?

■ Benim "Çağdaşlık"dan ne anladığımı bir yana bırakıp, herkesin "muhafif" anlayış olarak koşullandığı çağdaş ya da modern Türk şiiri, bu şiirin bölmeleri, gözleri üstüne konuşmamı mı istiyorsunuz? Sizin deyiminizle "şu ya da bu oranda yürütülen kapalı ya da soyut şiir." nasıl YÜRÜTÜLÜYORSA, bu çağdaşlık, modernlik anlayışları da öyle yürütülüyor. Ülkemizde "Muhafif" gibi görülmeye, kültür yaşamımızın egemeni bir görüş bilimsellikten uzak, kurmaca bir sanatın, şiirin üretimini zorladığı gibi, ona dayanak söylemi de üretiyor. Öyle üretiyor ki, kimse ağzını açıp "nedir bunun temeli?" demiyor. "Muhafif" görünmek, muhafif yanda görünmek herkese yetiyor.

Yaşamdan dolayı değil de deneyli olduğum için genç dostlarıma öneriyorum: Böyle sorular sormayın. Tanıtılmış gibi görünen ama, geleneğin sözlüklerdeki betimlemesi gibi, "Eskiden kalmış olduğu için kuşaktan kuşağa iletilen kültürel kalıntılar alışkanlıklar" biçiminde önüne konulan kavramlarla, kurmaca adlarla başlamayın. Çağdaş, yeni, birinci yeni, ikinci yeni, kapalı, açık, soyut... Önce onları siz değerlendirin. Sorunuzu ona göre sorun. Buna birikiminiz de yeter.

Bir de bu soruları, bize, görüşlerinizi yıllarla yazılarınıza geçmişlere sormayın.

Size bir alıntı: "Batıdan temellenen şiirin yönemesi, biçimde, biçimde, öz öykünmesinde kalmadı yalnız, batının şiir siyasasını da ülkemizdeki yerine taşıdı. Şiirin yıldız adları üretti. Bu üretimde cılız, enez adlar yapay akımlar oluşturur verdiler. Moda akım usanc verince yerine hemen bir yenisi peydahlandı. Kentsoylu, birbirine zıttımsı, tepkiymiş gibi görünen bu akımları tuttu, benimsedi..." (Şiiri Düzde Kuşatmak - s.38)

Son olarak eklemem gerekir ki, bir akımın içinde olsun, dışında gelişsin her ustahga saygıyız. Bu bağlamda, Divan Ozanlarını da Ahmet Haşim'i de, Dranaz'ın kimi şiirlerini de yadsımayız.

Yurdu Dünyadır Barışın

Maym değil çiçek ekin
bahar gelsin ölüm değil
çözülün tel örgüler

sıkışıp kalma ot gibi
yıkıver yasaklar duvarını

sıkışıp kalma ot gibi
yıkıver yasaklar duvarını
yaşamaya susulmaz
çöz suskunluğun ilmiğini

bala peteğe koşanlar
düşünmezler anları
çiçekler bizimdir oysa

genç mezarlar yurtlanınca
anaların yüreğinde
başlar ezginin türküsü
bir rahimden bir yürekten

yurdu dünyadır barışın
telörgüler arasında
kucaklaşan insanlardır.

yaşamaya susulmaz
yasaklar arasında
sıkışıp kalsa da özgürlük
suskunluğun kördüğünü

yurdu dünyadır barışın
tel örgüsü sınırlarda
kucaklaşan insanlardır

genç mezarlar ülkesidir
anaların yürekleri
yasaklar arasında
kuruyan yaprak gibi

yurdu dünyadır benim
sınırları tel örgüsüz
derileri sarı ise başak derim insanlara
kara olsun toprak derim
kızıl ise ateş olsun
beyaz ise bulut olsun

yurdu dünyadır benim
dili, rengi ve diniyle
en güzel rengidir barışın

1 Eylül 1984

Kemal Çağın

(1951-1985)

evrim düzeni içinde insan her adım-
da daha yetkin şeyler yaratırken bir
öncekiyle bağını tam olarak kopar-
mıyor, tersine bir öncekindeki bir
takım şeyleri geliştiriyor, daha yet-
kin yapıları kavuşturuyor. Şimdi
geriye doğru yürümeye başlasak,
işte çağdaş şiirimiz bununla başlar

melodram yaratmak gibi çok kolay
bir yolu seçip çıkmışlardı. İkinci
neden, elbette, aydınlar üzerinde
uygulanan düzenli baskının büyük
boyutlara ulaşarak şairi yıldırması
olmasıdır. Bu yüzden Birinci Yeni,
toplumcu şiire bir tepki olarak çık-
masa da onun bıraktığı boşluğu

Afşar Timuçin Çağdaş Türk şiirinin başlangıcını belirlemek olanaksız.

YARIN □ "Gelenek" kavramın-
dan ne anladığınızı açıklar mısınız?
"Şiir Geleneği"nin bu genel olgu
içinde konumu ya da boyutları ne-
ler olabilir?

AFŞAR TİMÜÇİN ■ Doğa
yasalarının belirleyiciliğine
bağlı olarak insanlığın bir takım
ortak değerleri ve bu değerlerin
belirlediği bir takım ortak davranış
biçimleri vardır. Buna göre örneğin
suçlu her zaman korkaktır, cahil
her zaman atak ve saldırgandır, tem-
bel her zaman problemdir, cimri
her zaman sadakatsizdir... Bu evren-
sel özellikler toplumsal ya da yerel
özelliklerle renkleri ve çeşitlenir.
Her toplumda, o toplumun in-
sanlarını bir bütünde bir araya geti-
ren bir takım ortak değerler ege-
mendir, buna göre her toplumda in-
sanların bir takım ortak davranış
özellikleri vardır. İşte her toplumda
çeşitli insan davranışlarında ortaya
çıkan yaşayan değerler bütününe
gelenek diyoruz. Şiir geleneği, sa-
natla ilgili ortak toplumsal değerle-
rin şiir alanındaki dışlaşma biçimle-
rine karşılıktır ki hem anlatılanın
en genel özelliklerini, hem anlatı-
mın temel kurallarını kapsar. Şiir
geleneği dediğimiz yaşayan şiir de-
ğerleri toplamı, öyleyse, bir top-
lumda ya da bir bölgede şairin ilgi-
lendirdiği konuları, bu konuları aydın-
latan bakış açıları, söyleyişleri,
dilin temel özelliklerini oluşturan
kuralların özel kullanılış biçimlerini,
buna benzer şeyleri içermektedir.

□ Gelenek açısından Çağdaş Türk
Şiiri'nin başlangıcı çizgisi hangi ta-
rihlere kadar çekilebilir? Divan ve
Halk Şiirlerinin bu çizgiye yakınlıkları
nelerdir?

■ Çağdaş Türk şiirinin başlangıcı
belirlemek olanaksız. Zincirin
halkalarında geriye doğru gittikçe
anecak bir takım değişikliklerle kar-
şılaşabiliriz, bitme ve başlama nok-
talarıyla karşılaşamayız. Evrensel

diyebileceğimiz yenilikte birini
görebilir miyiz? Zaten sanatçının en
iyisi gelenekten kopmaksızın yani
kökü geçmişte olan yaşarlıklı de-
ğerlerden kopmaksızın en yeniyi
yaratmayı amaçlar. Nazım Hikmet,
Orhan Veli, Ahmet Muhip ve öbür
yetkin şairler geleneğin sesini dinle-
meyi iyi biliyorlardı. Nazım Hikmet
de, Orhan Veli de, şiir anlayışını
sevmemekle birlikte ustalığını gör-
meden edemediğim Ahmet Muhip
de hem halk şiirimizin, hem Divan
şiirimizin sesleriyle, söyleyişleriyle,
dil incelikleriyle beslenmişlerdir.
Dolayısıyla, çağdaş şiirimizin kay-
nağında halk ve Divan şiir geleneği
yatar. Bu geleneğe yakın olmayı,
bu geleneğin pınarından içmeyi
düşünebilmiş ve başarabilmiş şair-
lerimizin tümü belli bir başarı dü-
zeyine erişebilmişlerdir. Hele ara-
larında hem bizim şiir geleneğimizi
hem Batı'nın şiir geleneğini özüm-
leyebilmiş olanları daha da yüksek
bir başarı düzeyi tutturabilmişler-
dir. Tüm sanat dalları gibi şiir de
engin bir kültür ve azçok kozmopo-
lit bir gelişim ortamı arar. Tüm yet-
kin uygarlıklar çeşitli uygarlıkların
yolu üzerinde, onların alışveriş mer-
kezlerinde, onların pazar yerlerinde
gelişmiştir. Dünyadan haberli ol-
mak her sanatçı için olduğu gibi
şair için de kaçınılmaz bir şeydir.

□ Çağdaş Türk Şiiri'nin varolan
geleneği içinde "modern şiir hare-
ketleri"ni (Birinci Yeni, İkinci Yeni
ve bugün bir kısım şairlerce şu ya
da bu oranda yürütülen kapalı ya da
soyut şiiri) nasıl değerlendiriyorsu-
nuz?

■ Birinci Yeni, toplumcu şiir devri-
ninin tavsamasıyla ortaya çıkmış
son derece yenilikçi bir şiir devri-
midir. Toplumcu şiir devrimini iki
nedenle tavsamaya başlamıştı. Bir-
rincisi, onun temsilci olarak şairle-
rin pek çoğu toplumculuğu bir duy-
guculuk olarak anlamışlar ve şiirde

doldurmak üzere çıktı ve bir süre
yalnızca ve yalnızca Orhan Veli'nin
zekice ve akıllıca yarattığı şiirle
bol bol doldurdu. Elbette Birinci
Yeni devrimini azçok bir kaç devri-
nemişti, büyük insanın sorunların-
dan, evrensel insanın sorunlarından
küçük insanın sorunlarına sığışma
devrimiydi. Bu yüzden bu devri-
mi devletin resmi sanatı olarak de-
ğerlendirmek haksızlık olsa da dev-
letin yamacında bir sanat olarak de-
ğerlendirmek sanırım hiç de yanlış
olmaz. Ne var ki bu sanat da devlete
yaranamamış, Orhan Veli gizemli
bir ölümle öldükten sonra onun
yandaşları, başta Melih Cevdet ve
Oktay Rifat daha yasal bir şiirin
alanına, İkinci Yeni'nin alanına dü-
men kırmışlardır. Çünkü Orhan Veli
belki de ayrıntılarını düşünmeden,
ama bana kalırsa bile bile bir iş yap-
mış, küçük insanı şiire getiriyorum
diye tabandaki insanın açık savun-
una girmişti, onun sıkıntılarına az-
çok parmak basmış, daha önemlisi
onun varlığını göstermişti, onu şiiri-
nin başlıca konusu yapacak kadar
önemsemiş ve önemsetmek istemiş-
ti. Şiiri her güçlü sanat ürünü gibi
kolay görünen ama kolay olmayan
bir şiirdi. Bu iş kolaymış diyerek
Orhan Veli'nin arkasına bilinçsizce
takılan bir takım meraklılar onun
getirmek istediği ve getirdiği yenili-
ği kötü bir biçimde ayağa düşürdüler.
Orhan Veli şiirinin çok kötü bir
öykünmesi olan bir şiir kalmış ak-
lımda, onu burada okursam bu ayağa
düşme işini birazcık örneklemiş
olurum: "Aylaydu desem ineklenir-
sin — Yüz vermesen yeşillenirsin —
Bir iki buçukluk borç versene." Bu tür
örneklerin bazıları ciddi tutu-
mlara, bazıları da iyice gırgıra da-
yanıyordu, ama bunlar ne olursa
olsun Orhan Veli şiirini yıpratmışlar
ya da daha doğrusu Orhan Veli şiir-
inden baktırdılar. İkinci Yeni, Bir-
inci Yeni'ye ve tüm gelecek şiir

anlayışlarına tepki olmakla tam an-
lamındayenilikçi bir şiirdi ve öne
sürdüğü kuralları onu sıkı sıkıya on-
dan elli yıl kadar önce ortaya çık-
mış olan fransız gerçeküstücülüğüne
bağlıyordu. Sözcükleri temel aldık-
larını söyleyen, artık şiir geldi söz-
cüğe dayandı diyen, bunu söyle-
mekle ne dedikleri pek belli olma-
yan, ancak tam anlamında altbilin-
cin kendiliğinden boşalmasına dayana-
rak şiir oluşturan İkinci Yeni şair-
leri, bizce, Türk aydınının siyasal
teslimiyetine örnektir. Bugün de bu
şiir akımı, daha değişik ölçülere bü-
rünerek, daha değişik anlayışlara
bulanarak varlığını sürdürmektedir.
Bugün İkinci Yeni'nin en yeni çe-
şitlemeleri bir takım yüce kavramla-
rın sözcük yığınları arasına sokuştu-
rulmasıyla yapılmaktadır ki bu tu-
tum öz İkinci Yeni tutumundan da-
ha ayıp, daha çirkin bir tutumdur.
Böyle bir tutumda şair hiçbir bi-
çimde kendini dolaylı yoldan anla-
tım seçmiş olmakla savunamaz.
Gelin onların yöntemiyle iki dize
oluşturmaya kalkalım, bakalım ayıp
oluyor mu olmuyor mu: "Saçlarım
dizge sesim çift özgür bir balık
sudan — Niçin yapraklar arası uçar
bir devrim yaban kazı". Ne dersin-
iz?

□ Soruların dışında, konuyla ilgi-
li olarak eklemek istediğiniz görüş
ve düşünceleriniz?

■ Genç şairler, tüm estetik kaygı-
ları bir yana bırakarak, az önce söz-
ünü ettiğimiz araya söz sokuştu-
rma yöntemiyle şiirler yazmaya
kalkıyorlar. Biz bunu düşünce ve sa-
nat düzeyinde bir kendini tatmin
etme olayı olarak değerlendiriyoruz.
Sanat yapmak söyleyebildiğini
açık açık söylemek, söyleyemediğini
de açık açık duyurmak demektir.
Bu da Nazım Hikmet gibi, Orhan
Veli gibi şairlerin, nice şairimizin
geçtiği çetin yolları geçmeyi göze
almakla olacaktır. Söyleyecek her-
hangi bir sözü olmak sanatı bir an-
latım aracı olarak seçmeye yetme-
melidir. Çünkü sanat bir araç olma-
dan önce ya da bir araç olduğu ka-
dar bir amaçtır da. Ancak, benim
bu söylediklerimden bütün genç
şairler kötü şiir yazıyor gibi bir so-
nuç çıkarmamanızı dilerim. Ya-
ymılamamış şiirlerini bana oku-
mak isteyen genç şairlerin gelecekte
çok iyi şiirler yazacağına inanıyor-
um, çabalarını sürdürürlerse. Ay-
rıca genç şairlerin umut dolu kitapla-
rı da çoğumuzun ilgisini çekiyor.
Aykırı Yaşamak adlı kitabında ken-
disiyle ilgili herhangi bir bilgi bu-
lunmamakla birlikte çok genç oldu-
ğunu sandığım Sükrü Erbaş son
günler en çok ilgimi çeken şairler-
den biri oldu. Yer yer şiirselliği yan
çizen şiirleri yanında güçlü dizelerle
örülmüş şiirleri var. Bu bir örnektir.
Daha başka adlardan da söz edilebi-
lir. Buna karşılık şiir yazmayı odun
kırmak, dolma doldurmak, selam
göndermek gibi kolaya alan genç
şairler çoğunlukta. Zaten her za-
man böyle olur bu. Yüzlerce sanat
heveslisi arasından gerçek anlamda
sanatçı çabasına göze almış bir avuç
insan ayrılır çıkar. Şiirleri şu ya da
bu biçimde edebiyat tarihine geç-
mediği sürece kötü şair dünyanın en
zararsız adamıdır.

Ruhi Su "Ne memleketimde m türkûleri sevmeyen

Hatay Dumlupınar

Fotograflar: İSA ÇELİK

Sen ki dünyayı cennete çevirdin
Dünyaya hükümün başlasan
Ruhi Su

Ruhi Su'nun yaklaşık 1.5 yıl önce yapılan bir imza günü izlenimlerini Zeynep Oral şöyle anlatıyor, Ezgili Yürek'te:

"Ankara'da, Evrensel Kitabevi'nde plaklarını imzaladığı gün yanında olmak, onu izlemek, plak kaset hatta korsan kasetlerini imzalatmaya gelen gençleri izlemek olanağı- nı buldum. Belki bugüne dek onu sahnede hiç dinlemedişlerdi, hiçbir konserine gitmemişlerdi. (Öyle ya, içlerinde

çoğu 18 yaşındaydı.) Ama onu tanıyorlar, biliyorlardı. Ruhi Su'nun önünden yüzlercesi geçiyor, bir imza alma, bir iki sözcük söyleyebilme süresini elden geldiğince uzatmaya çalışıyorlardı. Gözlerinde sonsuz sevgiyi, saygıyı görüyordum. Hepsini sayısız soru sormak için yanıp tutuşur gibiydiler".

Eklenecek fazlaca birşey yok. Daha önce hiç konserini dinlemediğimiz ve yalnızca plaklarından tanıma olanağı bulabildiğimiz Ruhi Su'yu, biz de ilk kez görüyorduk. Elde, biraz önce aldığımız bir Şiirler-Türküler çekinerek, heyecanla yaklaştık, kafamızda o gün sabahtan beri sormayı tasarladığımız sorular, kendisine içtenlik ve coşkuyla söylemek istediğimiz şeyleri düşünerek, Dudaklarında nazik bir gülümseme ve içten bakışlarla dolu gözleriyle sordu: "İsim?" ve imzaladı plağı; "... için sevgiyle 6.4.84". Ve biz sormayı, söylemeyi tasarladıklarımızın hiçbirini gerçekleştirilmeden teşekkür ederek ayrıldık yanından.

Ruhi Su'nun ölümünden sonra çeşitli gazete ve dergilerde O'nun üzerine yazılar yayınlandı. Çoğu da ortak bir anıdan söz ederek başlıyordu. "Ruhi Su'yla bir gün...", "Ruhi Su'yla İstanbul'da bir plaja gittiğimiz gün...", "Bir akşam dostlar arasında Ruhi'nin sesini dinlerken..."

Bizim ve o gün orada bulunan diğer genç insanların arkadaşlarımıza, dostlarımıza, bizden sonrakilere Ruhi Su üzerine anlatabileceğimiz

tek ortak anımız bu işte: Onu görmüş ve bir plağını imzalatabilmiş olmak.

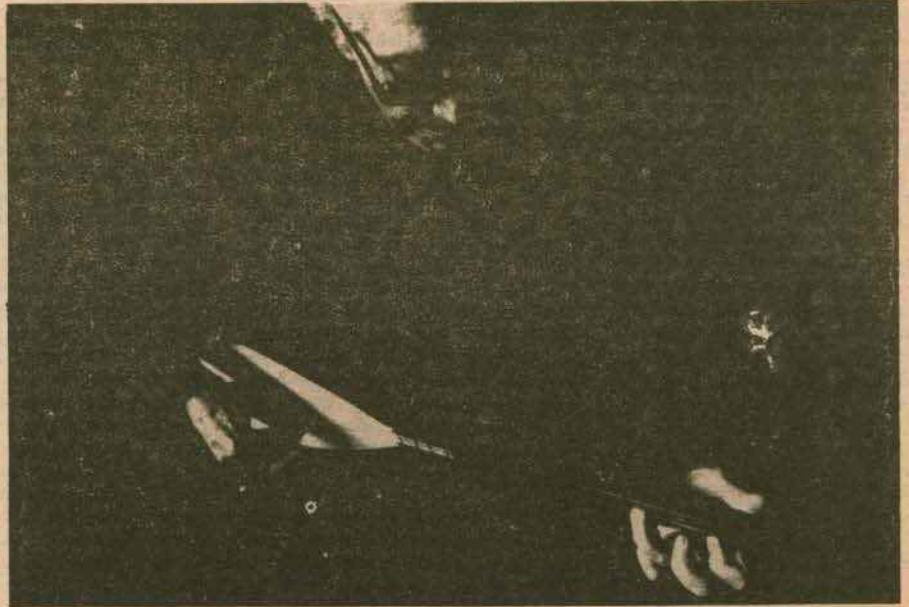
Ruhi Su'nun ölümüyle yalnızca ilercisi, toplumcu sanatımız büyük ve özgün bir değerini yitirmiş olmakla kalmadı, hiç kuskusuz daha da önemlisi, türkûleriyle tüm dünya halklarının ortak inançlarını, umutlarını, özlemlerini dile getiren evrensel boyutlarda bir sanatçı da yitirilmiş oldu.

Burada O'nun yaşamını özetlemek gereksiz. Asıl değinilmesi gereken sanat anlayışı ve dünya görüşüyle, ortaya koyduğu yapıtlarla evrensel kültürün ne denli önemli ve vazgeçilmez bir parçası olduğunu bir kez daha vurgulamak olmalı.

Ruhi Su, neden türkû söylemeyi seçti? Klasik müzik ve opera eğitiminden, Pir Sultan Abdal'a, Yunus'a giden süreç nasıl oluştu? Bu süreç bilinçli bir seçimin sonucu gerçekleşmiştir ve bunun bilinmesi, Ruhi Su'nun ilercisi, devrimci bir sanatçı olarak kültürümüz içindeki yerinin kavranmasında bir basamaktır.

Herşeyden önce türkû, evrensel bir olgu. Nasıl bizim türkûlerimiz diyebiliyorsak, Bir Bolivya türküsünden, bir Yunan türküsünden söz etmek de o denli olanaklı. İnsanlar yüzyıllardır türkûleriyle yaşıyorlar. Acılarını, umutlarını, felaketlerini, kıtlığı, sömürüyü hep türkûlerle dile getiriyorlar. Türkûleri de onlarla birlikte bir canlı varlık gibi yaşyarak söylendiği çağları aşarak, günümüze kadar ulaşıyor. Gelin canlar bir olalım/Münkire kılıç çalalım dizelerinde de olduğu gibi yüzlerce yıl önce söylenmiş bir türkûnün, günümüzdeki etkinliği ve gücü başka nasıl açıklanabilir?

Türkûlerin evrenselliği ve yaşamla içiceliği, türkû söylemeyi seçen sanatçının ne denli güçlü bir politik tavrı içinde olduğunu görmemizi sağlıyor.

rül
Yıl
yıl
Su
eng
sin
Ah
türp
nit

oto
Ge
gel
ze
dul
kal

S
R

çocu
bira
bir
köş
luş
kala

E
lar.
ölün
geç
bir
bir
nin
duri
öyle

e de dünyada halkı sevip de bir insana rastladım."

Ancak bu seçim çağlar boyu örnekleriyle gö-
düğü gibi karşılıksız olamazdı, olmamıştır da.
larca tutuklu kalmaya, baskılarla, acılar yüz-
e gelmeye bedeldir. Ama tüm bunlar, Ruhi
nun da belirttiği gibi türkülerin söylenmesini
geleyemez tam tersine onların içeriğini, etki-
daha da güçlendirir. Mehmed Kemal'in,
met Baba'dan aktardığı aşağıdaki olay bunun
ertici, korkunç ama o denli de onurlu bir ka-

... Adana Cezaevi'ne sürdüler. Hepimizi bir
büse doldurup birbirimize zincirle bağladılar.
ceyinin Niğde Ovası'ndan geçiyoruz. Çişimiz
Otobüsü durdurtup dışarı çıktık. Birbirimi-
zincirle bağlı olduğumuzdan birimiz çiçe otur-
mu, hepimiz oturuyor, kalktık mı hepimiz
yoruz. Anadolu bozkırı yaz gecelerinde deh-

şet güzel oluyor. Büyülü, saydam bir gece... Ay-
ışığı altında Hasan Dağı yalap yalap ediyor. Uzak-
ları, dağları, özgürlüğü gözlerimizle okşuyoruz.
İşte tam bu anda Ruhi Su birden coşuyor. Samir-
sınız Hasan Dağı binlerce, milyonlarca yıldır kar-
nında sakladığı ateşini çıkarıyor."²

Gidiyor kalktı göçümüz
Gülmez ağlamaz içimiz
İnsan olmakta suçumuz
Hasan Dağı insan olmak

Bu ve benzeri baskılara karşın türküy söylemeyi
sürdürdü Ruhi Su. 'Türküy söylemek benim için
bir aşk halidir'³ diyerek. Türkülerin dile getir-
dikleriyle tamı tamına çağışan bir yaşam sürdü.
Türkülerin onda bu denli yalın ve içten olması,
özlerine yakışır biçimler bulması, ilettiklerinin

bu denli güçlenmesinin bir yönü de bu kesinlikle.

"Benim işim türküy söylemek olduğundan; türküy
söylemeyen, türkülerini sevmeyen insanı eksik bu-
luyorum. Türküy insanla başlamış, bugünlere gel-
miş. Böyle insanla başlayıp bugünlere gelebilmiş
olan bir şeye ilgi duymayan kişi, insanın kendi-
sine nasıl ilgi duyar diye düşünüyorum. Ne kendi
memleketimde, ne de dünyada, halkı sevip de tür-
küleri sevmeyen bir insana rastladım. Hele dün-
yanın bütün toplumlarında şaşılabacak bir türküy
tutkusu var ... Bana sorarsanız, milyonlarca yıl-
dan beri oluşup gelen iki önemli şey var dünyada,
biri insanın kendisi, biri de türküler"⁴

Ruhi Su yok artık. Sesini kesmek bir yana, da-
ha bir kararlı çıkmasına neden olan baskı ve en-
gellemeler onu yaşamının son günlerinde de, öl-
dükten sonra da rahat bırakmadı. Hapisede
ölen ve öldükten sonra adeta bir "kahraman" ha-
line gelen kaçakçının cenazesine katılanları "ra-
hatsız" etmemek için en ufak bir kolluk kuvveti
göndermeyen güçler, O'nun cenazesine katılıp,
çelenk taşıyan gençleri günlerce özgürlüklerinden
yoksun bırakmakta bir an olsun duraksamadılar.

Geleceğin toplumunda sanatın yolları şu bir
gerçek ki Ruhi Su'ya uğramadangeçemeyecek.
O'nun olmadığı şu günde onu vesanâtını daha iyi
anlamanın yolu da türkülerini, yani yaşamı savun-
maktır. Dünyanın dört bir köşesinde aynı ortak
özlemleri dile getiren türkülerin ve sanatçıların
olduğunu da anımsıyarak. Bir Arjantinli Atahual-
pa Yupanqui, bir Şilili Parra'lar, bir Amerikalı
Paul Robeson, yine bir Şilili Victor Jara'da aynı
şeyler için savaşımı verdiler, O'nun gibi baskılara
göğüs vermek, giderek can vermek zorunda kaldı-
lar. Ve yine aynı ülkelerde ve daha birçoklarında
hiç tanımadığımız insanlar bizimle birlikte göz-
yaşı döküyor, Ruhi Su için.

Ruhi Su'yu ilerici, devrimci sanatımızın, kül-
türümüzün özgün bir parçası sayıyorsak eğer, O'
nu anlamanın ve savaşımını sürdürmenin yolu,
hangi dille söylenirse söylesin, hangi halkın olursa
olsun türkülerini aynı coşku ve duyarlıkla sahip-
lenmekten dinlenmekten geçiyor.

RUHİ SU'YU TÜRKÜLERLE UĞURLAYANLAR

Ruhi Su sevgilerle, çiçeklerle uğurlandı. Yurt-
sevgisinin, insan onurunun, demokratinin
örneği bu güzel insanımızın ardından her-
kes birşeyler yapmak istedi. Küçükük bir
uk annesinin kucagında onun tabutuna çiçek
kti, insanlar gözaltına alınmayı hiçe sayarak
coşku seli oluşturup onun için yürüdüler,
e yazarlarımız günlerce yazdılar, birçok kuru-
gazete ilanları yoluyla paylaştı bu acıyı baş-
arıyla.

su arada şiire gönül verenler de boş durmadı.
Dergimize Ruhi Su için yazılmış şiirler onun
niyle birlikte gelmeye başladı. Yani şiir vakit
meden 'davrandı'. Bu kesinlikle yadsınacak
durum olmamalı. 1982 yazında Filistin'de
acı yaşanırken Filistin Şiirleri, Enver Gökçe'
ölümü üzerine onu anlatan şiirler ve benzer
ımlarda şiirler nasıl dergimize ulaştıysa yine
oldu.

Dergimize gelen onlarca şiir yayımlama olana-
ğımız yok. Zaten şiirleri gönderen arkadaşları-
mızın da böyle bir amaçları olmadığını biliyoruz.
Onlar yalnızca büyük insan için birşeyler yapmış
olmanın gönül rahatlığını duyacaklar.

"... Onu hiç görmedim. Sesini bilirim.
bir su gibi sesini."

"Göklere yükseldi halkın sevgi buğusu/
Gönlümüzde kaldı Ruhi Su"

"Biz Kıbrıslı sanatçılar Türkiyeli sanatçılara
başsağlığı dileriz."

"Toprağa RUH-İ SU verdik." diyor arkadaş-
larımız. Örnekler çoğaltılabilir.

Bu arkadaşlarımızı gösterdikleri duyarlılık için
yürekten kutluyor, çabalarını dergimizle paylaş-
tıkları, bu sorumluluğu dergimize verdikleri için
teşekkür ediyoruz.

• YARIN

1. Ezgili Yürek, Adam Yayınları Eylül 1985, s.173-174
2. Cumhuriyet, 26 Eylül 1985
3. Ezgili Yürek, s. 74
4. A.g.y., s. 76

Sairimiz genç. Onsekizle yirmi-beş arasında yaşı. Üniversite öğrencisi. Ya da yeni bitirmiş okulunu, bir reklam şirketinde çalışıyor. (Özel bir banka da olabilir.) Bir entelektüel sakalı var. Siğarasını bir incelik gösterisi gibi tutmuş iki parmağı arasında. Kitap rafının önünde, önemini artırmaya yönelik bir "hüzün"le gülümsüyor. Bir şiirin, şairinin yaşamından, kişilik yapısından, dünyaya bakışından izler taşıması kaçınılmazsa eğer, içinde bulunduğu psiko-sosyal ve sosyo-ekonomik durumu çıkarmak zor değil. Politik bir rahatsızlığı ve maddi sorunları yok. (Olsa da büyük çoğunluğunkinden epeyce farklı nitelik ve düzeyde) Sosyal olaylarla ilgisi, kendi "ben"ine yansıdığı ölçüde ve yansıyanlarıyla sınırlı. (Kendine yansıyan bir olayın uzantısı üzerinde fikir yürütüp bir sonuca gitmek zahmetli, "tehlikeli", hem de gereksiz.)

Ama bir "sıkıntı" taşıyor içinde, nedenini bilmediği bir sıkıntı, bir "mutsuз bilinc" Bunalıyor. Kalabalıklar içinde "garip" bir yalnızlık duyuyor. Büyük kent kırılgan. Dünya garip bir biçimde aşıyor onu; "çok vaktini alıyor." Anlaşılmıyor. Herkes katı, uzak, bencil ve küçük. Uyum sağlayamıyor. Bir sevgilisi var kendisini anlayabilen; dar bir çevresi bir de, benzer yapıda. Herşey kolay, rahat ve güzel bu çevrede. Ama neden -çözemiyor bir tür- biraz dışına taşacak olsa yankısız aynalar gibi yalnız kalıyor. Ah kalın kafalı insanlar, nasıl da kör, sağır ve duyarsızlar.

Ne yapsın şairimiz bu kalın, kaba dünyada? O da "...daha çok sokulup kendine bireyin ayak bastığı yerlerde iz sürmeye" çalışıyor. "Hiç vakit kaybetmeden atlayıp bisikletine, ruhunun coğrafyasında gezintilere çıkıyor."

Şiire soyunuyor yani şairimiz.

MURAT ÖZMENEK

murat

Yeni (Olmayan) Bir Şair Tipi

Haldun Yüce

Bireyin kendini ve kendi aracılığıyla dünyayı açıklama yollarının en inceltilmiş olan şiire. (Bu, elbette güzel, soylu bir yol. Ve şiir yazmak herhangi bir kesimin, kim senin tekelinde değil) Ancak kendi öznelliğinin merceğinden geçirerek dünyamıza açıklıklar getireceği yerde, dünyayı, kendi açıklamak için bir araç olarak kullanıyor. Şiire bakış açısı kendine bakış açısı oluyor. "...benim şarkıları, benim denizlerim, benim rüzgârlarım, benim sözüm..."

Kısaca, şiiri tümüyle bireysel bir mastürbasyon, duygusal bir doyum aracına dönüştürüyor.

Ülkenin içinde bulunduğu ve yaşları gereği kavrayıp çözebilecekleri çalkantıların, toplumsal olay ve gelişmelerin izini, yansımasını aramayı bu şiirlerde. Halkın gözü, kulağı, sesi, yüreği olmak ve toplumun ortak bilinçaltına yönelerek onu dile getirmek gibi bir kaygıları yok. "Birey" olabilmenin ancak toplumla -çatışsıla bile- içiçe olmakla olanaklı olduğunu bilmedik-

lerinden -ya da işlerine gelmediğinden veya beceremediklerinden- bireyin şiirini yazdıkları dahi kuşku. Yaşama ilişkin görüntüler bir zorunluluk olarak yer alıyorsa şiirlerinde -çünkü hiçbir şeye benzemeyen yoktur, olamaz- bu daha çok "yenilik" adına "çarpıcı imge" avcılığından oluyor. Bu şiirlerin perde arkasında gerçekliğin, yaşamı ve insanı kucaklayan bir boyutunu bulmak, yanlış bir aranı, yersiz bir beklenti olacaktır. Çünkü onlar için şiir "birşeyler dememeli, herşeyden önce olmalıdır." (Nasıl oluyorsa?) Ve bu arkadaşlar hiç kimseyi ilgilendirmeyen "kafaların kutsal tutmaya çalıştıkları düzensizliklerini" şiir -hem de hakkı yenmiş bir şiir- diye sürüyorlar ortaya.

Öfkeli bir de.. Küllü bir dil-leri var. ("Zor zar şiir, her bilek sallayamaz." (!) "Şair kılıcı olmalı şiirin.." (!) vb.) Yaşlarına yakışmayan ama düzeylerine uygun bir öfke içindeler. Az olan herşey gibi kabarıyorlar. Birikimlerinin yetmeyeceği bir bilgiçlik içindeler. Nâzım 45 yaşında, Kemal Tahir'e:

"Cahilliğimin azameti karşısında afallayıp kaldım ve hırsımdan ağlayacak gibi oldum. Ben ne hutsuz cahil adam mışım meğer. (...) Evvelâ, tabiat hakkında çok umumi, felsefi bir bilgim var. Nebatat, hayvanat, madenler, fizyoloji, hikmet, kimya, biyoloji, falan filân hakkında bir vahşinin bilgisinden biraz daha fazla, yani hiç mesabesinde (derecesinde) bilgiliyim. (...) Sonra insanlar hakkında da öyle, meselâ, Avrupa'yı ve memleketimi biraz bir yana bırakırsan, Asya'da, Afrika'da yaşayan insanların hayatlarını, maddi ve manevi şartlarını ancak ana hattında biliyorum, kokre teferruata gelinece cehaletimden yüzüm kızanıyor. (...) Yapılacak iş elbette ki yılmak değil, bilgi sahibi olmak. Hemen bir yığın kitap getirtilip okumaya, adam olmaya çalışacağım."

diye yazadırsun, onlar, "henüz onurlarını koruyacak şiirler yazamadıkları" halde, şiirimizin, edebiyatımızın belli başlı isimlerini eleştiri olmayan ucuz ve dayanıksız yarğalarla bir çırpıda kaldırıp atacak ve Türk Şiirini Ece Ayhan, İlhan Berk ve İsmet Özel'le sınırlayacak kadar ileri gidebiliyorlar.

Öte yandan henüz bir dergide şiir yayımla(ya)madıkları halde "pazar"ın tüm girdi-çıkıtlarını biliyorlar.(?) Şiirleriyle ciddi bir dergide uzun ömürlü yer almaları güç olduğundan ve bir başlarına var olmadıklarından çoğunluk topluca hareket ediyorlar. Ve var olan dergi yönetimlerini "niteliksiz pazar kâhyası" olarak suçladıktan sonra, ömürleri bir-iki sayı süren dergilerde, müşterisi kendileri olan bir garip pazar oluşturuyorlar.

Geçmişe bakmayı bilseler, kendi yanlışlarına yenilmiş öyle çok örneklerini görecektir ki..

Bir Aşkın Nöbetini Tutuyor Yüreğim

Bulutlardan gelgeç yontular diken gökyüzü!

Hiç olmazsa,

Kardeşimin yüzünü yont şu dağın üstüne,

Bakıp ağlayayım. Konuşsun,

Selamı hangi rüzgarlardanadır

Hangi çiçekler emdi dudaklarından

son gülüşünü

Kaç yıldır bana ulaşmayan, bileyim.

Acılı ülkemin topraklarını mı sardı

Çekilip ulu ağaçların köklerine.

Bir gölün başında oldu ölümleri, biliyorum

Giysileri savruldu orda

Kanlarını dibe çekiyordu su, hayır!

Saklısına alıyordu zaman.

Çoban çocuk, çalıyor şimdi

at kuyruğundan gerilme çalgısını

Yanıbaşında suyun,

Sallandırıp ince boyunlu aksini suya.

Dokundukça siyah tele: Düşer aklına

boş kaplarda zıplayan ilk süt sıkımı

Dokundukça: Çiğdem açımıdır, kuzuların gevrek sesleridir

Dokundukça:

İncesaz hüznümlerin çevirmenidir.

Bir aşkın nöbetini tutuyor yüreğim. Bu yara bu acı hiç birşey değil

Söylüyorum: Tarlalardan geçerken

bir kuştan sallanık kalan dikene çarpan

dizimizin sıslaması yalnız bu. Bil!

Avuçlarımda böğürtlen lekeleri

Bir akşam üstü, geçiyö. : : ince bir yoldan

Koşarken rüzgarda işleyen alnımı dayamak için

Göğsünün sıcak melfemine, Ey Özgürlük!

Muzaffer Kale

(1) Kemal Tahir'e Mahpusaneden Mehtuplar-N.Hikmet- Bilgi Yayınevi, Ağustos/1968 ss.359

Sair bir süreçtir. Yaşam-sair ilişkisiyle başlayan ve okurda sürüp giden bir süreç. Bu süreç içeriden baktığımızda, yaşam ile sair arasındaki ilişkinin, değişik nitelikteki duyarlılık temelleri üzerinde yükseldiği görülür. Bir sairin toplumsal bir amacı olmadığı gibi, başka bir sair de tarihsel bir amacına araç olarak görülebilir. Bunlar sairin sınıfsal yapısıyla, ideolojik biçimlenmesiyle ilgilidir. Yoksa sairin sair olup olmadığı belirlenmezler. Nasıl ki halkı cephede savaşırken yalnızlıktan kıvranan Beaudelaire'i önemli bir sair sayıyorsak, sesini halkına adanmış Filistinli Mahmut Derviş'i de önemli bir sair sayarız. Sairin ideolojik biçimlenmesi, onun imgelem dünyasını belirler; imgelem dünyası da sairin yaşamı şiirleştirme yöntemini belirler.

Şiir süreci yaşam-sair ilişkisiyle başladığına göre, yaşamın değişmesi ve gelişmesi, şiirin de değişmesini ve gelişmesini gerektirir. Bilindiği gibi Divan Şiiri, geleneksel birkaç yüzyıl sürdümüş bir şiirdi. Osmanlı döneminin son zamanlarında, çağdaş şiir arayışlarına girildi. Ahmet Haşim ve Yahya Kemal gibi şairler, Divan Şiiri'nin "gül, bülbül" gibi yerleşik içeriğinin yerine daha çağdaş bir içerik yükledilerse de, Divan Şiiri'nden tamamıyla koptukları söylenemez. Divan Şiiri'nden köktenci bir kopuş Garip Şiiri'yle oldu. Garip Şiiri, Divan Şiiri geleneklerini tamamıyla yadsayan ve onun tam karşısı olan bir şiirdi. Yüce duygular yerine basit duygular, şiirîlik yerine aradanlık, aşkale bir dil yerine gündelik konuşma dili v.b. Görüldüğü gibi Garip Şiiri, belli altıyapıya dayanan Divan Şiiri'ne, üst-yapısal düzeyde bir karşı çıkıştı. Çağdaş yaşamın dayattığı bir şiir olmayan Garip Şiiri doğal olarak varlığını sürdürmedi. Bu şiiri yazan şairler de başka bir şiir anlayışlarına yöneldiler.

Divan Şiiri'nden çağdaş anlamda kopuş Nâzım Hikmet şiiriyle oldu. Nâzım'dan sonra gelen 40 Kuşak şairleri de aslında onun şiirini sürdüren bir kuşaktı. Nasıl ki "hürriyet" kavramı, çökmeğe yüz tutan Osmanlı döneminde Namık Kemal'in başına dertler açan kavram oluyorsa, "sosyalizm", "empiryalizm" kavramları da 40 Kuşak şairlerinin başlarına dertler açan kavramlar oldu.

1950'lere gelindiğinde, tehlikeleri göze alamayan ve "İkinci Yeni" diye adlandırılan bir şiiri yazan sair kuşağı çıktı. Bu kuşak siyasal açıdan suya sabuna dokunmadan, estetik açıdan şiirde "anlam"ı yadsayan bir kuşak oldu. İkinci Yeni Şiiri'nin Türk Şiiri'ne birtakım biçimsel olanaklar getirdiği de yadsanamaz. 1960'lara gelindiğinde, İkinci Yeni Şiiri'nden süzülüş bir estetik kaygısı olan ve şiirde anlam'a önem veren bir sair kuşağı çıktı. Ne var ki bu kuşak da genellikle "popülist" düzeyde kalan şiirler üretti. 1970'lere gelindiğinde, ülkenin içerisinde bulunduğu ortam, sairi zaman zaman şiirden uzaklaştırdı ve slogan atmağa değin götürdü.

Yukarıda Türk Şiiri'nin gelişimini (elli yıllık) çok kısa bir biçimde özetledikten sonra, günümüz şiiri diyebileceğimiz 1980'ler şiirine geliyoruz. '80'ler şiirinin değişik kanallarda geliştiği görülmüyor. Bu gelişim, kendisine değin çeşitli paradokslar, iniş-çıkışlar göstererek

Şiirimizde Ölümsüz Gelişmeler

Salih Bolat

akıp gelen bir şiir birikimini devralan günümüz şiiri için doğal karşılanabilir. Ne var ki bu gelişimin olumlu bir gelişme olduğunu söylemek biraz zor. Bilindiği gibi İkinci Yeni Şiiri, estetik açıdan bir bakıma içerikçi 40 Kuşak Şiiri'ne bir karşı çıkıştı. Kuşkusuz 40 Kuşak şairleri, kendi şiirlerine gereken estetik çabayı gösterememişlerdi. Ama bu, o zamanın koşulları içerisinde doğaldı. Bir kez 40 Kuşak şairleri aynı zamanda demokratik mücadele içerisinde görev almış insanlardı. Ayrıca yeni bir dünya görüşünün şiirsel ifadesi de kolay bir iş değildi. O zamanlar, 40 Kuşak dışında kalan ve bu kuşağın hemen ardından gelen şairler arasında, "içerik açısından toplumsu bir kaygı güden şiir, estetik açıdan zayıftır" gibi bir önyargı yaygındı. İşte o günlerden günümüze değin yaklaşık yarım yüzyıl geçmesine karşın, aynı önyargı günümüz genç şairleri arasında da yaygınlığını korumaktadır.

Toplumsal kurumların yara aldığı, bunun da bireye yansıdığı günümüzde, davranış açısından edilgin biçimlenmelerin, dünya görüşü açısından geriye dönüşlerin, psikolojik açıdan bunalımların artması elbette şiire yansıtılacaktı. Günümüz şiirindeki gelişmelere bir de bu açıdan bakmak gerekir. İşte günümüz şiirine bu açıdan bakıldığında, İkinci Yeni Şiiri'nin, 40 Kuşak Şiiri'ne aldığı tavrın bir başka görünümü olan bir tavrın geliştiği görülebilir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, "içerik açısından toplumsu bir kaygı güden şiir, estetik açıdan zayıftır" biçiminde gelişen bu tavır, gerçekten de kaynağını yaşamdan alan, toplumunu ve çağını tanıyan dinamik genç şiiri imge-dışı bir şiir saymakta; bunalmış bir sair-birey'in yazdığı bulanık şiiri de estetik değeri yüksek bir şiir olarak gösterme çabasındadır. Bir derginin geçtiğimiz aylardaki sayılarından birinde yayımlanan bir yazı, bu tavrın en somut örneğini oluşturmaktadır. "Yeni Türk Şiirinde İmgeci Yöne-

runluluğu"ndan ne anladığı ortaya çıkar. Şair, sair olmadan önce, toplumsal bir varlık olarak bireydir. Bu anlamda bireyin sanatsal etkinliğine ister istemez kendi kimliği yerleşecektir. Yoksa bir sanat yapıtında "özgünlük" ten söz edilebilir mi? Şiirde sairin kimliğinin yer alması, şiirin yapısal, doğal özelliğidir. Öyleyse bunu bir ulam (kategori) olarak ele almak, başka bir amacı içerisinde taşıdığı, bu da bireyin mutlaklaştırılmasıdır. Gerçekten de yazarın "hakettikleri yere" koyduğu şairlerin şiirlerine bakıldığında, "natürmort" bir birey anlayışının egemen olduğu görülür.

Şiir zaten bir imge sanatıdır. Şiire, giderek "resimlerle düşünmek" diyenler bile vardır. Yine şiirin bu yapısal özelliğini bir ulam olarak ele almak; imgeyi mutlaklaştırmak, bir bütün olan şiirin üstüne, bir parça olan imgeyi çıkartarak, aracı amaç kılmaktır ki, bu da şiiri bir biçim oyunu olarak anlatan anlayışa denk düşer. Şunu da belirtmek gerekir ki, "koskoca çığın altında" kalanlar, şiir yazmadıkları için kaldılar. Yoksa varlıklarını sürdürürlerdi. Öyleyse yazarın, şiir olmayan bir şeyle, şiirsel özellikler taşıyan bir şeyi karşılaştırarak, ikincileri mutlak şiir sayması, ya yanlış saptamalarda bulunmamasın bir sonucudur, ya da yanlış bir şiirin kuramını bilinçli geliştirme çabasındır. Öyle ya, yazarın görüşüne göre "intihar"dan söz eden şiir, şiir sayılıyor; "yasa-mak"tan söz eden şiir, şiir sayılmıyor. "Yalnızlık, ölüm, ıssızlık" dediğinizde, estetik değeri yüksek bir şiir yazmış oluyorsunuz, "halk, umut, direnmek" dediğinizde slogan atmış oluyorsunuz.

1970-80 arasında, şiir adına bolca slogan atılmasının, şiir bilinci olan insanlarda, gerçek şiire karşı bir önyargı oluşturduğu gerçektir. Günümüz şiirine eleştirel açıdan bakabilmek için, bu önyargıdan arınmanın zamanı gelmiş ve geçmektedir. Çünkü sözünü ettiğimiz slogan döneminin aynı tem'leri üzerinde gerçekten şiir olan şiiri yazan, toplumsu estetiği kavrayabilmiş pek çok genç sair vardır günümüzde. Bunu görmezlikten gelmek, tarihsel sürecin akışı içerisinde kendi kendini aldatmak olur.

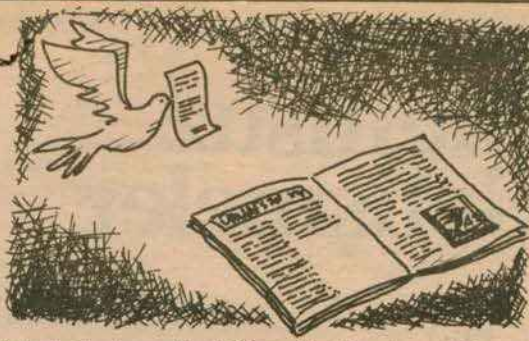
Bir Alay Çocuktular

Soluk leylak rengi bir akşamdı
Son defa çaldılar teneke davullarını
Ve dar sokakta çınladı
Seslerinin en yüksek perdesinde söyledikleri
Yanık memleket türkülerini.

Bir alay çocuklar
Bir alay hasret yürektiler
Uzak memleketlerine
Ufak adımlarla
Sokağı kendi kendine bırakıp
Çekip gittiler...

Filiz Doğan

YARIN ve ŞİİR

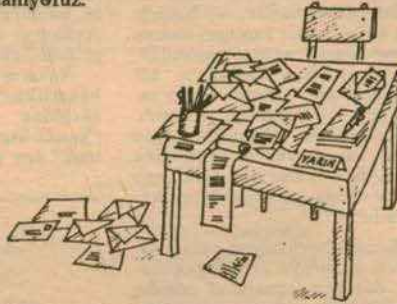
Her dönemde sanat-edebiyat dergilerinin gündeminde olan ve bir türlü gereği gibi yerine getirilemeyen konuların başında yanıt isteyen okur mektupları ile şiir, öykü, deneme, eleştiri vb. türden ürün gönderen genç insanların eleştirisi beklentileri olmuştur. Yayın yaşamına başladığından bu yana Yarın'ın da gündemine giren bu konu, özellikle şiirde, her geçen gün yoğunluğunu artırarak sürmüştür. Ve denebilir ki bu süre içinde, tüm yetersizliğine karşın en yüksek gerçekleşme -yanıtlama, ilgi görme oranını Yarın'da bulmuştur bu istekler. Yayın ilkeleri ve sanat anlayışı doğrultusunda, özellikle şiirde Yarın, gençlere en çok yer veren, onları desteklemeyi kendine görev edinen dergi olma özelliğini korumuş ve korumaktadır. Ancak buna karşın yine de gereği gibi yerine getiremediği konuların başında, şiirleri hakkında genç insanlara sürekli ve düzenli yazamamak gelmektedir. Biz bu yazımızda, bu konuda yaşadığımız güçlükleri, özellikle bu arkadaşların bilgisine sunmaya çalışacağız.

Önce nicelik yönünden konuya değinmek istiyoruz. Yarın'a her ay 150-200 dolayında şiir gelmektedir. Bu sayının büyük çoğunluğunu yeni, ya da dergiye birkaç kez şiir gönderen genç insanlar oluşturmaktadır ve hemen hepsi de, yayımlanmasa da görüş ve eleştiri istemektedir. Bunun, değil Yarın, hiçbir edebiyat dergisinde, ne zaman, ne de işin ciddiyeti açısından olanaklı olamayacağını genç arkadaşlarımızın anlayacağını umuyoruz.

Kaldı ki böyle birşey olanaklı olsa bile, bir ya da birkaç şiir üzerinde mektupla görüş ve eleştiri belirtmek daha başka önemli güçlük ve sakıncaları taşımaktadır. Bir kez henüz işin başında olan bir insanın -hele de konuyla ilgili gelişim ve birikimini bilmeden- birkaç şiiri üzerinde olumlu ya da olumsuz bir görüş belirtmek, şiir -genelde sanat- gibi uzun vadeli bir etkinlik için çok erken olmakta ve o kişiyi, yazmak ya da yazmamak yönünde yanlış etkileyecek sakıncalı bir tutumu içermektedir. Bu sakınca, mektuplaşmanın sürekli olamaması nedeniyle daha da büyümektedir.

İşin bir başka güçlüğü de yazılan görüşlerin aynı çizgide algılanıp algılanmadığının bilinemeyişinde yatmaktadır. Bir şiire ilişkin görüş belirtenler kullanılmak zorunda kalınan dil, biçim, imge, öz-biçim ilişkisi, özgünlük, öznelilik-nesnellik, duygu-düşünce ilişkisi ve bütünlüğü, ses, ritim, yalnlık-bulanıklık vb. kavram ve ifadeler aynı anlamda algılanmadıkça mektupların yanlış anlaşılması; bunun da yarardan çok zarara yol açması kaçınılmaz olmaktadır. Şiir üzerinde yüz yüze yapılan konuşmalarda bile somut olarak yaşanan bu durum mektupla içinden çıkılmaz bir hal almaktadır; dergi açısından bir görevin yerine getirilmesi, şiir sahibi açısından ise ya bir avunma, ya da sitem kaynağı olma gibi bir niteliğe bürünmektedir. Kuşkusuz mektupların yararını yadsınmıyoruz tümüyle, ancak, sakınca olasılığının çok daha fazla olduğunu belirtmeye çalışıyoruz. Bu nedenlerle, bilinenleri yineleme pahasına da olsa, dergimizde Şiir Penceresi adı altında, genç arkadaşlara bilgilendirme düzeyinde yardım amacıyla bir köşe açmayı uygun bulduk. İlgilenen arkadaşların kimi sorularına bu yazılarda yanıt bulacağına inanıyoruz.

“Şiir yazar genç arkadaşlara önerimiz, şiiri anlık, bireysel bir duygulanımın ötesine geçirmeyi amaç edinmeleridir”

Öte yandan sık sık sorulan ve zaman zaman eleştiri konusu edilen, şiirlerin yayımlanmasına etken olan kriterler ve izlenen yol konusunda da Yarın'ın tutumunu açıklamakta yarar görüyoruz. Bir genel ilke olarak şiirlerin yaşama sevinci içeren, insana, içinde bulunduğu içsel ve dışsal bulanıklık ve karmaşayı aşmada, ona katlanmada umut ve güç kaynağı olacak bir öz taşımasına bakılmakta; bu özün özgün bir imge yapısı ve biçimle (üslupla), ve yetkin bir biçimle bütünlüğüne olarak verilebilmesi olmasına özen gösterilmektedir. (Kuşkusuz, hüznün ve karamsarlık da bir insanlık durumudur ve mutlakaştırılmadığı sürece bu tür şiirlere de "şiir" olmaları koşullu ya- yer verilebilir, verilmektedir.)

Bu ilke esas olmak üzere gelen şiirler dört şair arkadaş tarafından okunmakta ve değerlendirilmekte; aralarında görüş farklılığı olan şiirler üzerinde tartışılarak yayımlanma ya da yayımlanmama kararı alınmaktadır. Bu yol, her bir şairin öznel şiir beğenisinin etkisini en aza indirmekte önemli bir faktör olmaktadır. Özellikle genç arkadaşların şiirlerini değerlendirirken, şiirle ilgisini ısrarla sürdürmesi; yolladığı ilk ürünlerle geldiği yer arasında -kusursuz, iyi şiirler olmasa da- iyiyeye yönelik belirgin bir gelişme göstermesi, şiirini yayımlamanın bu aşamada önemli bir motivasyon olacağı gibi tesbit ve kriterler de yayımlama konusunda etken olmaktadır. Zaman zaman çok güzel dediğimiz bir şiir çıkıyor mektuplar içinden. Beğenilmesine karşın tek şiir üzerinde bir yargıya varmanın yanıltıcı olacağı nedeniyle yayımlamakta güçlük çekiyoruz.

Tüm bunlar, şiir seçme, yayımlama ve yanıt verme konusunda karşılaşılan belli başlı güçlükler. Bu konudaki örnekleri ayrıntılara inerek çoğaltmak mümkün. Bizim, şiirle ilgilenen, şiir yazar genç arkadaşlara önerimiz, acele etmemeleri; şiiri, anlık, bireysel bir duygulanımın ve heves çizgisinin ötesine geçirmeyi amaç edinmeleri; giderek bir yaşama biçimine dönüştürmeleridir. Şiirlerinin bir dergide yayımlanıp yayımlanmamasının belirleyici olmadığını; Yarın da olsa, bir derginin olumlu ya da olumsuz tutumundan çok, bu işin bir iç hesaplaşma işi olduğunu ve kendilerinde bittiğini bilmeleridir.

Her yıl inanılmaz sayıda şiirin yayımlandığı ve bir fuardaki yılanın temizlenmiş çamasır makineleri gibi satışa sunulduğu gözlemlenmekte... Ama bugünün şiiri bir dramı yaşıyor. Öyle ki, sık sık okuyucularla şiir arasında bir kopukluktan söz ediliyor. "Şairler maskaradır, şiir maskaralıktır." denir size kolayca. O zaman suç kimde? Paul Valery'de, Andre Breton'da, Jacques Prevert'de mi? Şiir ne çok yüceltildi, ne de yerin dibine batırıldı belki, ama sık sık yanlış anlamalara neden oluyor. İster misiniz bu noktaları birlikte açığa kavuşturalım?

Her şeyden önce, şiir neye yarar?

Şiire, resime, müziğe güven duyulmuyorsa, genellikle anlaşılmadığı, çıkar elde edilmediği içindir. Güven duymazlar, çünkü anlamadıkları şeyden korkarlar. Nedense, bıkınlığımızı haklı göstermek için, kabul edeceğimiz yerde, işimize gelen nedenler uydururumuz eğilimindeyiz; "şiire gereksinimi olmayan" insanlara şiiri neden sevmediklerini sorsak, kuşkusuz şöyle yanıtlayacaklardır: "Şairler saçmalar", "Şairler sıslanıp dururlar" ya da "bizi yaşıtan, bize bir konum ya da gelir sağlayan şiir değildir..."

ŞİİR SAÇMALAR

Şiirin saçma olduğuna inanan insanlar genellikle yaşadıkları, kendi duygularından, evrenin gizeminden korkarlar. Şiir, okuyucu üzerinde özel bir etki yaratmak ve evreni gözleri önüne sermek amacıyla, sözcükleri özel bir kullanıma aracır. Duygularımızın sarılsmasını duymaktan -ki şiir onları harekete geçirebilir- burnunuzun ucundan daha uzakları görmekten korkar, gözünüzün gördüğü dünyayı anlamak istemezsiniz, gibi kuşkusuz, delilikten kaçarak şiirden kaçarsınız. Ama bu, şiirin denge, şairlerin deli olduğunu göstermez.

Eski devirlerde insanlar, genellikle peygamberlerin deli olduklarına inanırlar, onları taşlarırdı; zamanla iyice anladılar ki, akıllı olan peygamberlerdi ve kendileri de yanılsırdı. Bu yanlış şairler konusunda da aynıydı. Oysa Eski Ahid'i okuduğunuz zaman musevi peygamberlerin şair olduklarını anlarsınız. En eski devirlerde şiirle büyü arasında sınırlı bir ilişki vardı. "Coşku" (enthousiasme) sözcüğü Yunanca bir sözcükten, tam anlamıyla şu karşılığı olan bir sözcükten gelir; kendinde bir tanrı durumu. Burada sözkonusu olan şairlerin esini, yani kendilerine dışardan verilmiş us yetisidir.

Bu düşünceye bakarak şairlere deli demek yanlışlıktır. Her şeyden öte, coşku duymak için şair olmak gerekmez. Her birimizin, içinde tuhaf ve tanımlanamaz bir uyarmanın, bir tür esinin yükseldiğini duyduğunuz anlar vardır. Ama bu uyarıma sizi deli eder mi etmez mi diye doktora sormaya gitmezsiniz.

ŞİİR AGLAYIP SIZLAR

İşte çok gülmek bir düşünce. Çünkü dünyada şiirden daha sert bir şey yoktur. Bir şiir elmas kadar serttir. Sert olmalıdır, yoksa yazyılları aşip günümüze ulaşamaz ve insanları varlıklarının derinliklerine dek coşturmayı sürdüremezdi. Çok çok uzun zaman yaşayan şeyleri

Şiir

Neye Yarar? Yves Peres Day Lewis

düşünün biraz; porsuk ağaçlarını, kaplumbağaları, mermer tapınakları... Tapınaklar ve şatolar eski güzel kâğıtlardan başka bir şey olmazken, bu yapıların yükseldiği yıllarda yazılmış bir şiir eskisinden daha yeni ve çarpıcı olabilir.

"Çok güzel, diyeceksiniz belki, kabul ediyorum, şiir yumuşaklık değildir. Ama şairler yumuşak insanlardır, herkes bunu bilir. Evet, böyle düşündüğünüz zaman da yanılırsınız.

Kuşkusuz 19.yy, Fransız yazınında şiir açısından önemli bir yüzyıldır; ozanların yumuşak, bitkin ve ağırlıklı bir dille şiir okumalarına karşın, hiç bir çağ yoktur ki dizeleştire böylesine erkekçe yüreklilik ve kahramanlıkla dolu olsun. Vigny, Hugo, Auguste Barbier, Rimbaud, Rostand büyük Corneille'in kurduğu Fransız geleneği içinde hepsi insanları yüreklendiren şairlerdendir. Bir Charles Peguy (1873-1914) savaşta kahramanca ölmüş birini ararken inançlarını ortaya koymasını bildi; üç yüzyıl önce Corneille'in rakibi Rotrou, salgın bir hastalığın tüm sâkincalarına meydan okuyordu; Peguy'den 30 yıl sonra bir Robert Desnos'un, bir Rene Char'ın zindanda ve Almanlara karşı silahlı direnme örgütünde şiirin onurunu savunduklarını görüldük.

Ama asıl sorun burada değil. Şairleri yumuşaklıkla suçlamak saçmaysa, en iyi neden onların gerektiğinde yığıtçe davranışlarından değil, inat ve sabır hazineleri olan dizeleştiren yazmak için öyle davranmaları gerektiği içindir. Asla yetinmez, en iyiyi ararlar. Başkalarının bir köşeye çekildiği yaşa gelmiş şair, ölmeden önce, içinde duyduğu şiiri son dizesine dek açığa vurmak için, eskisi gibi başkaları için üzülmeyi sürdürür.

BENİ YAŞATACAK OLAN ŞİİR DEĞİLDİR

İşte kendilerini yüksekte gören ya da yaşamlarının temel amacı para kazanmak olan insanların söyledikleri boş sözler. Şiirin, kaybedecek zamanı olan insanlar için eş benzeri bulunmaz olduğunu ileri sürerler; sokaktaki adam için hiç bir şey yaramadığını ileri sürerek bilgiçlik taslarlar. İşte çağdaş bir düşünce (!) Bir yığın dramatik oyunu gören eski Yunanlıların usuna bu düşünce asla gelmemiştir. Sonra Ortaçağ'da geniş halk kitlelerini, şiirlerini ezberletmek için kendilerine çeken halk ozanlarını, her zaman şiirlerini kendileri yaratan Rus, İrlandalı, İspanyol ve diğer bir çok ülke köylülerini düşünün.

Hayır, şiirin ortalamasına insanla hiç bir ilişkisinin olmadığını söylemek tümüyle yanlıştır. Kuşkusuz herhangi bir insanın küçümseyeceği en son şey şiir olmalıdır. Tarih kitaplarında adının sık sık geçtiğini görmeniz de, şiir elbette ülkemizin ilk yüzüğü ünvanıdır. Coğrafya kitapları

ülkemizin makine, tekstil gibi ihracat ürünlerinden sözeder, ama en ünlülerinin birinin adından, şiirden sözemezler. Bu bir gerçek. Şiir ne kadar karnımızı doyurmayan ya da zengin etmeyen bir olgu olursa olsun, onunla ilgilenmeye ya da küçümseme hakkını bize vermez.

GÖKKUŞAĞI NEYE YARAYABİLİR?

Şiirle ilgili bazı yanlış düşünceler üzerinde durduk, ama yararlılığını da ortaya çıkarmalıyız. Oysa şiirin neye yaradığını sormak, bir anlamda, iyi bir kostüm ya da krema pastanın, bir maçın, bir denizin ya da gökkuşağının neye yaradığını sormak kadar saçma olacaktır. Bir gökkuşağı, su damlaları içinde güneş ışınlarının kırılması ve yansımaları sonucu, doğal bir olaydır. İnsanlığı ilgilendirdiği kadarıyla bu elbette kimseye para kazandırmayacak olan yararısız bir şeydir. Elinize iyi bir pasta ya da güzel bir giysi geçtiği zaman, kendi kendinize bunların neye yaradıklarını sormazsınız; birini yersiniz, ötekini giyersiniz, bunlar da tümüyle aynı şey.

Demek ki şiir en başta hoş bir deney, su, yeni bir giysi ya da pasta gibi kendisinden yararlanılan bir şeydir ve başkaca bir yorum yapılmaz. Ama eğer yüzmeyi ve dibe dalmayı biliyorsanız su ilginçtir: bir çocuk en incelikli oyun kurallarını bilirse topu daha çok sever; bir kız, kadın giyim eşyaları konusunda beğenisini geliştirirse, yeni bir giysiden daha çok hoşlanır; aynı şekilde, şairlerin ileri sürdükleri amaçları ne olduğunu ve nasıl çalıştıklarını bilerseniz şiirlerini okuduğunuz zaman daha güçlü bir sevinci tadarsınız. İşte bu yazıların temel konusu şiirin niçinini ve nasılını size tanıtmaktır.

Dizeleri çok seven insanlar vardır, ama size eğlence aracı olarak şiirin modasının çoktan geçmiş olduğunu söylerler; eğlenmek için ne radyo, ne sinema ne de ucuz ve resimli kitapların olmadığı zamanlarda bu doğruydur, ama şimdi onlarla yarış öylesine çetin ki, şiir yeryüzünü terketmek zorunda kalacak derler. Daha sonraki bölümde bu yargıya yanıt vereceğim. Önce bir yığın yeni buluşun etkilemeyeceği şiirin iki temel rolü üzerinde duralım.

SÖZCÜKLER İNSAN RUHUNDAN GEÇEN GİZLEMLERDİR

Bir gün, deniz kıyısında donuk ve karamsık bronz bir metelik alın. Bir iki dakika, bir avuç nemli kumla (kurusu işe yaramaz) güçlü bir biçimde ovun. Altın gibi bir renk, basıldığı gökkuşakları gibi ve temiz bir görünüm aldığını göreceksiniz. Islak kumun metelik üzerinde yaptığı etkinin aynısını şiir sözcükleri

üzerinde yapar. Hemen hemen şartıcı bir biçimde donuk ve bayağı gibi görünen sözcükleri aydınlatır. Demek ki şiir, dili yeniden yaratan bir şeydir. Bunu bir çok biçimde yapar. Yeni sözcükler biçimlendirir: örneğin teknik ve bilimsel terimler gibi, eskiden yalnızca uzmanların kullandıkları sözcükleri kullanımlarına sokabilir; sıradan sözcüklere yeni anlamlar yükleyebilir, bir yemek davetindeki yabancıyı birbirine tanıtan ve aralarında karşılıklı bir yaklaşma sağlayan iyi bir ev sahibesi gibi, onları önceden asla karşılaşmadıkları sıradan sözcüklerle ilişki içine sokabilir; terimlerin yerinde kullanımlarını geliştirerek değerlerini yükseltebilir. Örneğin Paul Valéry deniz kıyısında: "Kireç tozu gibi dalga kayalar dan fışkırır," derken bize izlenimlerini aktarır. Toz, dalga, kaya, fışkırma gibi basit sözcüklerle, ama yeni bir yaklaşımla, bizi ilişki içine sokarak, aralara şaşırtan, ayaklarımızın dibinde dalgalardan bu patlaması duygusuyla bizi bütünleştirir.

Bu sürekli, dili yeniden yaratmanın ortaya koyduğu sonsuz işi anlamak için, sözcüklerin rolünün nasıl bir gerçek olduğunu kendimize sormaktan başka çare yok. Sözcükler insanların iletişim kurmalarına, anlaşmalarına ve birlikte yaşamalarına yarayan temel araçlardır. İnsanlar çok sessiz ya da dili yaratmamış olsalardı basit birer hayvandan başka bir şey olmazlardı. Diğer araçlar gibi, eğer uygarlık tarihi içinde kendi rollerini oynamaları isteniyorsa, özerlerini ve durumlarını korumak gerekirdi. Sözcükleri aldırma ve özenlilikle inceleyen insanlar, doğrusunu söylemek gerekirse, uygar değillerdir. Bir yanıyla şiir, dili özenle, saygıyla ve doğrulukla inceleme sanatıdır.

Bu, şiirsel dilin bütünüyle yaşanan dilden farklı olmasını istemek demek değildir.

BİR ALBATROSA İKİ BİÇİMDE BAKMAK

İmgeleme yetisi sözcüğü beni hem şiirin temel rolünü, hem de yeniden bir dil yaratma kadar önemli rolünü incelemeye yöneltti. Çocukluktan kurtulup gençliğe ilk adımını attığı yaşlarda insan için evren, doğa, insanlar o denli gizemlidir ki, bir bebeğin eline portakal verseniz onu seyreder, yoklar, itekler, düşürür ve yerden alıp kendisine verilmemesi için bağırır: Portakal onun için yuvarlak, renkli, tuhaf kokulu, taşıması güç olan ve ellerini gevşettiğinde bir kedi gibi çekip gideceği yerde, devinimsiz duran güzel bir nesnedir. Böyle bir buluş yapmak için bebek bütün duyularını kullanır: bu, her nesnenin yeniliğinin verdiği ve şaşkına çevirdiği yeni bir dünyayı keşfetmedir. Bir şair, bir bakıma, içinde her zaman şaşırma yeteneği saklı olan bir insandır. Onun imgeleme yetisi sürekli olarak dünyanın güzelliği ve gizemi karşısında hemen heyecanlanan ve gergin bir durumdadır; demek ki, şiir duyularımızı bileyerek, yaşama karşı duyarlı kılarak dünyayı anlamamıza yardım eder.

Oysa dünyayı iki anlama biçimi vardır; kafayla ve yürekle. Bilim, dünyanın gördüğü ve nesnelerin doğası vb. üzerine bize bol bilgi verir, kafayla anlamamın özel yoludur. Dünyayı incelemenin en iyi yolu olabilir, ama tek yolu değildir. Çok basit bir nesneyi, örneğin bir kuşu, albatrosu ele alalım. Onu iki betimleme biçimi vardır:

(1) Albatros: Uzun eğri gagası ve arka parmağının yokluğuyla tanımlanan, perde ayaklı bir kuş türü.
(2)

Gemi acı su çevirmeleri üzerinde kayarken
Durup dururken eğlenmek için tayfalar
Denizlerin kalabalık kuşları, kendilerini izleyen
Uyuşuk yol arkadaşlarını, albatrosları yakalarlar.
Bırakılınca tahta döşemeler üzerine
Göğün bu utangaç ve beceriksiz kralları

Koyulurlar sınırsız kürek çekmeye
Acınasıdır iri ak kanatlarını iki yana sallayışları.

Söyleyin şimdi, en iyi betimleme hangisi? Sözlükten aldığım bilimsel olan mı, Baudlaire'in yukarıdaki dizelerinin ortaya koyduğu şiirsel olan mı? İçinizden bir çoğu hemen "şiirsel betimleme" diyecektir. Bilişimin işi olguları gözlemek ve açığa çıkarmaktır; şiirin rolü aynı olgularla ilgili sizde bir duygu, tad, koku ve bakış uyandırmaktır.

Her ikisinin kendine özgü amaçları vardır ve karşılıklı bulurlar. Ama bu iki betimlemeyi yaparken, şiirde ve bilimlerde ne kadar değişik yöntemlerin bulunduğunu görebilirsiniz. Birinci betimleme çözümseleldir, yani albatros duyularımıza sunulan basit bir yaratılmış gibi incelenir. İkinci betimleme deniz, gök, gemi, tayfa gibi bazı nesne ve diğer yaratıklardan biri olarak albatrosu ve şairin duygularını, acımasını ve kızgınlığını bu görkemli, ama mahpus, acı çektiğini ve küçük düşürülmüş kuşla birlikte bir araya getirir.

EVRENİN DERİNLİĞİ

Bu duygunun önemli şiir ile bilim arasındaki ayrımı gösterir. Bilim basit bir biçimde nesneleri çözümlemeye uğraşmaz, aynı zamanda onları yeniden birbirine bağlamak ve sonuçta arka arkası yatan doğal yasaları açığa çıkarmak zorundadır. Bilgin, olguları yeniden birbirine bağlamak için deneyi, gözlemi ve kuramı kullanır, oysa şair kendi duygularını ve coşkularını kullanır. Bir kuşu betimleyen bilginin heyecanı duyması hatalı, aynı heyecanı bir şairin duymaması korkunç olurdu.

O zaman şiirin temel rolü şudur: duygularımız aracılığıyla dünyayı bize tanıtır. Duygularımızı biler, bizi daha canlı ve dolu bir yaşamın akışına bırakır, imgeleme yetimizi çalıştırır ve belleğimizdeki hazineleri zihnimize yerleştirir; şairin duyguları yoluyla canlandırılmış bu göğün utangaç ve beceriksiz kralı görülür görülmez, yalnızlığın büyümesini oluşturan silinmez izler arasına gireceği bilinir.

Bir kişi kaybolduğu ya da polis tarafından arandığı zaman radyoda duyulan türden bir betimleme yapmak kolaydır. Ama bu bir dış betimlemeden başka bir şey değildir ve bu, insanlara (duyguları, davranışları ve kendisini ele veren her türlü küçük özellikleri ve diğer her türlü farkıyla) gerçekten kaybolan kişi olduğunu anlatmayacaktır. Onun iç betimlemesini yapmak size güç gelebilir, öyle ki varlığının en gizli sırlarını biliyor sandığımız bir arkadaş olsa bile. Oysa böyle bir betimleme türünü şiir yaşamın içinde yapar: yaşamın içyüzünü dış yüzü gibi açığa çıkarır ve dostlarımız ne kadar yakından tanıyor ve seviyor-sanız, aynı biçimde dünyayı tanımanız ve sevmenize yardım eder.

UNESCO'NUN "1980' Lİ YILLARDA GENÇLİK" ADLI RAPORUNDAN. .:

"1980'li yıllarda gençliğin toplum içindeki etkinliği, giderek daha artacaktır. Umutların yok olmasında, verilen sözlerin yerine getirilmemesinde ilk tepki gençlerden geliyor. Okullar, politik partiler, sendikalar ve hükümetler, gençlerin güvenini kazanma açısından gerilemekte. İşsizliğin eşliğinde enflasyon, gençlerin toplum içinde ikinci sınıf bir varlığa ve tecrite itilmesine neden olmaktadır. Eğer bu durum, gelecek on yıla devredilirse, etkilenecek gençlerin toplumun hemen hemen tüm tabakalarından olacak olmalarından ötürü, büyük patlamalara yol açacaktır. Gelişmiş endüstri ve refah

toplumlarında gençler, hala bolluk, gelişme ve ilerleme umutlarıyla yetiştiriliyor. Sorunun dışsal görünümü, ekonomik durgunluk vs. gençlerin bilinçlerine girmektedir de, son savaştan sonraki her yeni nesil gibi bu genç neslin de durumun kalıcılığı konusunda hiçbir deneyimi yoktur."

"Başta gençlerin işsizliği olmak üzere gençlik konusu, günümüzün üzerinde çok tartışılan bir sorunu haline gelmiştir. İşsizlik sorunu, ya da genç insanların iş piyasasının olarak tanıdığı koşullara uyumu sorunu, önümüzdeki yılların en ciddi sorunudur. Bu sorunu anlama ve çözüm bulmak için, konuya daha geniş bir açıdan bakmak gerektir. Gençlerin işsizliği, kalkınmış ülkeler ile az gelişmiş ülkelerdeki toplum yapısının temelini dokunur. Bu da gerçekte

sorunun dıştan görünüşüdür. Günümüz uygarlığı, bu sorunun geleceğine bağlıdır ve bu sorundan ötürü bir macera halini alabilir..."

"Toplumsal ekonomik durgunluğu ve gerilemesinden önce etkilenen grup olarak gençler, günümüzdeki ekonomik krizlerden payını almış durumdadır. Eğer koşullar şimdiki gibi olmayı sürdürürse, iş piyasasının yakın gelecek te düzeleceğine değgin tek bir belirti yoktur."

Batı Avrupa'da

Gürhan Uckan

GENÇLERİN EL KONULAN GELECEĞİ

1 Siz bizim yarınımızı kırıp döktüğünüz için, biz de sizin bugünüzü kırıp döküyoruz!" Stockholm'de bir duvarın üzerine iri kara harflerle boydanboya böyle yazılmış. Zamanımızda gençler, yeniden kıpırtı içindeler. Ülkelerindeki baskı rejimlerine direnen, yaşama haklarını insanlara yakışır bir şekilde kullanmak isteyen gençlerin kıpırdanma nedenleri ortada. Söz konusu, gelişmiş batılı ülkeleri oluncu durum değişiyor. Öyle ya, örneğin Batı Avrupa'da gençler aklıktan ölmüyorlar, arada bir "kaza kurşununa" kurban gidiyorlarsa da birçok baskı ülkesindeki gibi kitlesel cankaymına uğramıyorlar. Oysa kıpırtı giderek artıyor. 1960'lı yıllardakinden ayrımlı olarak, olaylar üniversite çevreleriyle sınırlı değil. Yatıştırılması için, yöneticilerin okulları kapatmaları yetersiz olduğundan böyle bir önlem alınmıyor. Çünkü gençlerin başkaldırışı toplumun her esminde ve her yerde: İş bulma kurumları önündeki kuyruklarda; geceleri kırılıp dökülen vitrinlerin, yakılan çöp kutularının ve taşlanan polis arabalarının bulunduğu sokaklarda; içinde uyuşturucu madde kullanılan genel tuvaletlerde seçim konuşması yapan politikacılara yanıtlanması güç sorular sorulan salonlarda.. Gelişmiş batı ülkelerinin ilerlemesi sürüyor

ama toplum içinde belirli toplulukların yaşam seviyeleri geriliyor. Batı Avrupa'da bugün 18 milyon işsiz var; çalışabilir nüfusun yüzde 12'sinin gideceği bir işi yok. Bu insanların giderek artan çoğunluğunu, yaşı 25'in altındaki gençler oluşturuyor. Geleceğe olan güven duygularını yitiren gençler, umutsuzluklarını her olanağı değerlendirerek haykırıyorlar. Protestolar, salt politik toplanma ve yürüyüşlerde, ya da sanat dallarında kalmıyor. Yetişkinlerce en azından garip olarak tanımlanan birçok akım ve moda, doğuş ortamını bu insanlarda buluyor. Örneğin İngiltere'de en aşırı akımlardan olan punkçuluğun yayıldığı en geniş tabakayı, dar gelirli işçilerin ve işsizlerin çocukları oluşturuyor. Genel olarak aileleri alt ve orta tabakadan olan gençler, protestolarını en aşırı gözüken davranışlar ve görünüşlerle yapıyorlar. Karni aç olduğu için sokağa fırlayan genç ile istediğini kolayca edinin, yaşamda ilginç bir şey bulma umudunu yitiren üst tabaka genci, aynı kötü alışkanlıkların kurbanı olabiliyorlar. Sınıfsal hiçbir özelliği ortak olmayan insanlar, toplum dışına itilmekte ayrı yollardan da olsa ortak bir yazgıya sahip olabiliyorlar.

Kaynakları başta ülkeler için tasarlanan bombaları üretmekte kullanan gelişmiş batı ülkeleri, en büyük bombayı kendi genç insanların elkonulan geleceği ile ülkelerinin sınırları içinde üretiyorlar.

2 FRANSA'da 2.5 milyon işsiz yüzde 40'ını 16-25 yaşları arasındaki insanlar oluşturuyor. Bir tek Paris'te 22 000 kişinin evsiz olduğu ve sokakta yaşadığı biliniyor. Bir zamanların ünlü sokak mutfaqları, yıllar sonra yeniden açılmış durumda. Paris'teki Nanterre Üniversitesi'nde şimdi polisle çatışmalar çıkıyor, ülkenin en büyük öğrenci birliği UNEF (Union Nationale des Etudiants Français) üyelerini boykota çağırıyor ama ülke politikasını kinayan kitlelerin sayısı, her gün daha artıyor. Sokaklara, meydanlara toplanan halk baştakilerden, bir tek ırkçı Güney Afrika'ya satılan silah ve savaş araçlarının geliri ile çözümlenebilecek işsizlik sorununa acil çözüm istiyor. Binlerce insana onurlu bir yaşam sağlayabilecek kadar büyük paralar, uzak ülkelerin halklarının çevresini zehirleyen atom bombası denemeleri ile havaya atılıyor. Yirmi yıl önce para babalarını "domuz" diye adlandıran çocuklarını paylayan yetişkinler, şimdi emeklilik hakları giderek azalırken, eskimiş kadar üretici olmadıkları için işlerinden atılırken aynı insanlar için daha ağır deyimler kullanıyorlar.

“Çok şeyi deneyerek öğrenen gençler yarınlarını şimdiden görmek istiyorlar”

İNGİLTERE'nin 3 milyon işsizinden 1 milyondan çoğunu, 25 yaşın altındaki gençler oluşturuyor. İş arayan ve yaşları 16-24 arası olan gençlerin %16'sı işsiz. "Dazlak kafalı", "Punkçular", "Mods", "Trendies" gibi çeşitli akımların anavatanı olan İngiltere'de gençler, baştaki tutucu hükümetin bile önleyemediği bir patlayışa doğru gitmekte. Yeryüzünde milyonlarca gencin tutkunu oldukları pop müziği, artık sevda şiirleri değil, yaşamın boşluğunu, bireyin bir tek kendisine güvenmesini, yalnız bugün için yaşanmasını ileten dizeleri seslendiriyor. Öte yandan babaların çocuklarına zalık vermediği ağırlıktaki maden işçiliği için genci ve yaşlısı binlerce işçi, ülke tarihinin en büyük grevini, kimsenin beklemediği bir inatla ve direnişle gerçekleştirdiler. Binlerce işçi çocuğu ve delikanlısı, gelecekte kendileri için daha iyi bir iş umudu olmadığına inanmış olarak, maden ocakları önünde grev gözcülüğü yaptılar. Geçenlerde Londra'nın *The Times* gazetesi, "Üç Gün İçinde 5750 Kişi İşsiz Kaldı!" diye başlık attı. Aynı anda başbakan Demir Leydi, Brüksel'deki kalkınmış batı ülkeleri arasında yapılan ekonomik zirve toplantısında, küçük işyerlerine, giderlerini üçte bir azaltmak için şunları öneriyordu.

"Maaşları en aza indirin; sosyal güvenlik gelirlerini ve iş çevresi güvenliği giderlerini de en aza indirin!" Yani emekçinin gelirini azaltacaksınız enflasyon artıp dururken, emekli maaşlarını kıracaksın ve "ölen ölür, kalan sağlar bizizdir" diyerek işçileri işyerlerinde kelle koltuk çahştıracaksın. Ayrıca ülke "onuru" söz konusu diye gönder binlerce genç insanı okyanus ötesine savaşmaya ve yönet ülkeyi koyun güdercesine! Ve genç insanların, görülmemiş bir vahşilikte ve çılgınlıkla futbol stadyumunu kana bulayınca, utanmadan çık televizyon ekranlarının karşısına ve "I'm so sorry!" de! (Çok üzgünüm.) Zamanımızda oyunlar pek açık oynanıyor. Namussuzluga da raconu kalmadı!

FEDERAL ALMANYA'da işsizlik sorunu, artık bizim boyalı basına bile yansdı. Geleceğe kesinlikle küsen gençler, Strauss ve benzeri politikacıların peşinde, nazicilik oynuyorlar giderek ciddileşen boyutlarda. Başta bizim emekçilerimiz olmak üzere çok sayıda yabancı emekçi, bir zamanların Yahudileri yerine konuyor. Ülkelerinin topraklarına yerleştirilen nükleer başlıklı füzeleri kinamak isteyen binlerce Alman genci, acımasız saldırılarla hırpalanıyorlar. Amerikan askerlerini korumak söz konusu olunca, istatistiklerden başka bir yerde var olmayan binlerce genç, apansız büyük önem taşımaya başlıyor.

Güney Afrika'da atom reaktörü kurmaya, İsrail'de paralı asker eğitime ve tarihinin en büyük askeri yığınağını komşu ülke Demokratik Almanya'nın sınırında gerçekleştirmeye para ayıran ülke yöneticileri, milyonlarca gencin geleceği konusunda güven verici herhangi bir girişimde bulunmuyorlar.

İtalya'dan Danimarka'ya, İspanya'dan Hollanda'ya dek tüm Batı Avrupa ülkelerinde işsizlik toplumu şarsıyor, insanları sokağa döküyor. Bu durumda Avrupa'nın genç insanları, geleceğe olan inançlarını giderek yitiriyorlar. Artan intihar olayları, sokak çatışmaları, çeteler kurma, uyuşturucu madde kullanma, içki düşkünlüğü bu durumun en önemli göstergeleridir. İnsanlar sevgisizleşti, birbirleriyle dayanışmayı da yitiriyorlar. Bu da bireyciliğin artmasına ve gemiyi kurtaran kaptan olma telâşına yol açıyor. Artan teknolojiyi giderek daha az işçiyi iş vermekte kullanan egemen sınıflar, tüm sorumluluğu aşırı uçlara yükleyerek ellerini dertten sıyracaklarını sanıyorlar.

3 Genç insanlar, yaşamın en dinamik öğeleridir. Çabucak yanlışlıklar yaptıkları inanılır, da, toplumun ikiyüzü kesiminde yaygınlaşmış bir havagazıdır. Genç insan acelelidir, çünkü alarm zillerinin çaldığını duymak

Avrupa Gençleri Konuşuyor...

PHILIP, 20, FRANSA:

"Okulu yeni bitirdiğim zaman, uğraşırsam bir iş bulabileceğime inanıyordum. Her sabah yedide kalktığı gibi, iş bulma kurumuna gidiyordum. Çok, çok istekliydim. Oysa şimdi, asla iş bulamayacağım görüşüne alıştım. Çok uyuyor, öğleden sonra yataktan kalkıyorum. İş aramak için merkeze haftada bir kez gidiyorum. İnancımınla birlikte, isteğimi de yitirdim artık. Evet, yaşamı uykuda harcıyorum ama uyanık olmak için bir neden mi kaldı? Bütün gün arkadaşlarımla ortalıkta dolaşıyor, televizyon izliyorum. Arkadaşlarımdan hiçbirinin işi yok ve bu konuda konuşmayı bile kestik. Önceki annem-babamla tartıştık. Çünkü beni evde gördükçe, iş sahibi olamayacak kadar tembelleştik. Şimdi gerçekçi onlar da kabul ediyorlar; benim asla iş bulamayacağım görüşü. Başka kentlerde de iş aradım ama

bulamadım. Altı ay Devon'da uğraştım, olmadı. Kız arkadaşım da işsiz. Evlenecek hale geleceğimize asla inanmıyorum."

GUNNEL, 16, İSVEÇ:

"Tatil günlerinden nefret ediyorum. Çok içileceğini biliyorum ve iğreniyorum haftasonu gelince. Herkesin ellerinde dolu dolu naylon torbalarla tekel dükkanlarından çıktıklarını görmek.. Sonra insan oturuyor birinin dairelerinde, içiyor da içiyor.. Öff beee... Ve Sören (erkek arkadaş) giderek daha çok kafası buluyor. O zaman ben de kendimi kötü hissetmeye başlıyorum. İçimden kalkıp gitmek geçiyor ama yapamıyorum. Ondan çok hoşlanıyorum, bu nedenle de onu bırakıp gidemiyorum. Oturup kalınca somurtuyorum. En son yılbaşı gecesi olduğu gibi. Hiç güzel bir gece olmadı. Herkes öylesine sarhoştur ki

eşyaları kırıp dökmeye başladılar. Ortalık domuz ahırına döndü. Sören'in yılbaşısını berbat etmemek için bütün gece neşeli numarası yaptım. Bir de haşhaş meselesi var.. Hayır demekte güçlük çekiyorum. İçimden geçmese bile okulda biri yanıma geliyor, "Elimde nefis duman var.." diyor. Bir yandan da gülmeye duruyor. Ben, evet mi hayır mı diyeceğimi düşünürken, "Hadi yahu nazlanma, hadi!" diyor. Şimdi artık seçme durumundayım. Haşhaş devam edersem Sören beni bırakacak. "Duman" tehlikeli bir şey. Bir bakıma alkolden daha beter. Haftasonu içenler, hafta arası günlerde de mutlak içer değiller. Yine de o yöne bir adım. Ama insan haşhaş haftasonu alışırsa, hafta arası da arıyor. Alkolden daha kolay alışıyordum. Keşke insan hiç on beş, on altı, on yedi yaşında olmasa. Bu yaşlarda arkadaşlara çok bağlı kalınıyor. Kendimi birden bokun içinde buluvermekten çok korkuyorum..."

İçin, birçok yetişkin gibi kulağına pilli alet koymasını beklemez. Yirmi yıl önce Paris sokaklarından kaldırımları söken gençler, belki de bugünün alarmını çalıyorlardı. Vietnam halkı yakın tarihimizin en büyük ve görkemli direnişini yapırlarken ve ABD uçakları, ülkelerinin gerçekleştirdiği en acımasız saldırıyı yürütürlerken, sokakları yine aynı genç insanlar dolduruyorlardı. Avrupa kıtası, tarihin en büyük askeri yığınağını ve silahlanmasını yaşarken, yine aynı genç insanlar tel örgülerin önünde, hendeklerde, karakollarda, sokaklarda.. yani direniş yapılan her yerde toplanıyorlar, panzerlerin püskürttüğü su ile ıslanıyorlar. Arada bir "yanlışlıkla" vuruluyorlar. Ama yine de, soruna tek kendi boyutlarından bakmayı ve evrensel düşünün bu insanlar, okyanus ötesindeki Nikaragua halkı için yürüyüşler yapıyor, yardım topluyorlar. Diyebiliriz ki gençler, zamanımızın kulağıdır. Zamanı ve toplumu dinlerler ve sözlerini söylemekten çekinmezler.

Evet, az değil belirli bir yaştan sonra düzenlen "gereğine" uyan ve yakınlarını ayarladığı işlere yerleşip, eskiden yaptıkları eylemleri "gençlik!.." diye dudak bükerek anımsayan ve resmi makamlarla olan "anlaşmazlıklarını", "pürüz" diye adlandıranların sayısı... Ama bizim sözünü ettiğimiz

gençlik, salt biyolojik olarak yaşanan gençlik değildir. (Yani daha 10-11 yaşında karanlık bir mahzenin rutubetli, asbestli havasında çocuk işçi olarak işe başlayan ve erken yaşta ölene dek öyle kalan birisi olarak hiçbir zaman 'genç' olmayan insanınki gibi değil.) Sözünü ettiğimiz, uyanıklığı, inancı, dinamizmi ve direnmesi ile genç olan insanlar; yaşamı sağlık ve diyalektik açıdan izleyen insanlar. Ellerine kara çantaları alıp, 21 yaşında Dallas'ın JR'ını oynayan insanların nereleri genç yoksa?

Refah toplumları olarak adlandırılan batı ülkeleri, gençlerine güzel bir gelecek sözü veremiyorlar. Çok şeyi deneyerek öğrenen gençler yarınlarını şimdiden görmek istiyorlar. Ortaya çıkan ters ilişki, refah toplumlarının huzur toplumları olmasını engeliyor. Huzursuz bir refah ise, bu deyimden umulan şeyin yerini tutamıyor. Sözünü ettiğimiz ülkelerin yöneticileri, vakit geç olmadan savaş tasarımlarını bırakıp, yurtdışında ve dışında barış çalışmalarına başlamalıdır. Halkın hiçbir kesimi, hele hele en üretken çağında olan gençler, daha uzun süre dayanamazlar bir yerlerinden yara alıp durmaya. Elbet bir dur diyen olur ve bu da sanırız hiç işine gelmeyecektir gençlerin geleceğine el koyanların.

Nergis Algün

ULUSLARARASI GENÇLİK TOPLANTISI

"Ne öldürmek, ne ölmek istiyoruz"

...İkinci Dünya Savaşı'nın faşizme karşı kazanılan zaferle noktalanmasından bu yana dünya üzerinde kurulan "negatif barış", kırk yılda 20 milyon insanın ölümüne yol açan bölgesel savaşların sürmesi ile gölgelenirken, yalnızca "savaşın yokluğu" değil, aynı zamanda uluslararası sosyal, ekonomik, siyasal adalet de demek olan "pozitif barış"ı kurma çabası içindeki insanların sayısı da giderek artıyor. Ancak bu artış karşısında, sürekli savaş endüstrisini geliştirmenin yollarını arayan ve bu uğurda yeni yeni yöntemler keşfeden güçler de var. Kısacası belki bugün genel bir savaşın söz edemeyiz ama pozitif bir barış ortamında yaşadığımızı da hiç söyleyemeyiz. Üstelik günümüzde pozitif barışın yokluğu anlamına gelen emperyalist emeller, yeni-sömürgecilik yöntemleri, silahlanma yarış ve gerginlik, devletlerin özyönetimlerinde ve devletlerarası ilişkilerde anti-demokratik, eşitsiz uygulamalar sürdükçe, giderek negatif bir barıştan söz etmek de olanaksızlaşacaktır. Negatif barış; yayılmacılık, nükleer silah üretimi ve uzayın silahlandırılması gibi konular gündemde kaldıkça sağlanamayacak, insanlar öldürülmeye ve öldürölme korkusuyla yaşamaya devam edecekler...

Barış komisyonuna danışmanlık eden Padova Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Antonio Papisca'nın açış bildirisinde yeralan ve komisyon çalışmalarının ilk iki gününde hemen tüm üyelerin birleştiği "durum değerlendirmesi" bu tümcelerle özetleniyordu. Yugoslavya Sosyalist Gençlik Hareketi temsilcisi Gordana Juvancin'ın dile getirdiği gibi, "Dünyanın en çok silahlandırılmış denizi olan Akdeniz'in çocukları, yaşamlarının her an tehdit altında olduğunu hissederek kışkırtılmaktan kurtarılmalıydı." Öte yanda, Burkina Faso'daki Lekouha'ya göre "Pozitif barış için yeni bir uluslararası ekonomik düzen kurulmalıydı. Emperyalist güçlerin geri bıraktığı ülkelerin giderek daha da geri kalmaları, sömürülmesi önlenmeliydi." Toplantı süresinde 45'imiz de söz alıyor, çoğunluk kendi ülkelerimizin gerçeğin-

den yola çıkarak, ortak amaçta birleşmenin önemini anıyor. Özellikle demokratik bir yönetimden yoksun ülkelere gelen delegelerin ortak özelemleri, halklarının siyasal katılımının sağlanması ve örgütlenecekleri siyasal kuruluşlar yoluyla Uluslararası Barış Hareketi'nde yer almaları oluşturuyor. Ülkelerin anti-emperyalist dayanışması, hükümetler-dışı örgütler arasında işbirliği istekleri ağır basıyor.

Barış komisyonunda pozitif barışa giden yolların neler olduğu da uzun uzun tartışıldı. Şimdi notlarına bakıyorum. Beş ana maddede toplanmış öneriler:

...Yeni bir uluslararası ekonomik düzenin kurulması: Bir ülkenin doğal kaynakları ile insan emeğinin bir başka ülke tarafından sömürülmesini önleyecek, kalkınmaya yönelik anti-emperyalist ekonomik işbirliği ve dayanışmaya ortam hazırlayacak bir sistemin oluşturulması,

...Silah ticaretinin ve silahlanma yarışının tümüyle yasaklanması, mevcut silahların azaltılması ve giderek yok edilmesi, militarizme ayrılan paranın dünya halkları arasında ekonomik eşitlik sağlamak yolunda kalkınma projelerine harcanması,

...Dünya ülkelerinin kendi özyönetimlerinde ve diğer ülkelerle ilişkilerinde demokratikleşmelerinin sağlanması, dış siyasal müdahalelere, yayılmacı ve yeni-sömürgeci politikalara son verilerek her ülkenin uluslararası platformda eşit söz hakkına sahip kılınması, hükümetleri demokrasi-nin gerekli koşullarını yerine getirmeye zorlayacak, militarist baskı rejimlerine son verecek bir uluslararası "kod"un oluşturulması ve tüm ülkelere bu kodun yaptırım gücü sınırları içinde yer almaları,

...Tüm halkların, tüm sınıf ve grupların ulusal ve uluslararası siyasal etkinliklere özgür katılımının sağlanması, örgütlenme hakkının herkes için gözetilmesi, uluslararası anti-emperyalist dayanışma ve Barış Hareketi'nde birleşilmesi,

...Kitle iletişimsel olanakların artırılması, uluslararası haber tekellerinin egemenliğine son verilmesi yoluyla kültürel ve enformatik sömürüye son verilmesi, skolastik barış eğitiminin sağlanması,

Akdeniz kıyılarında Eylül ayı eş benzeri olmayan bir güzelliştir. İnsan, kavuran sıcakları, dinmez yağmurları düşünmeden durup uzun uzun gökyüzünün sonsuz maviliğine bakabilir. Onun için doyusuna yaşamaya bakın bu günleri. Venedik Eylül'de bir başka güzeldir."

Bu sözleri ben değil, Venedik'li bir satıcı bayan söyledi. Akça pakça, güzelim yüzünden nice eylüller okunan bu yaşlı bayana, her ne kadar Venedik'in diğer aylarda nasıl olduğunu bilmesem de, hak vermeden edemedim. Dünyanın en güzel köşelerinden biri olarak bilinen bu kent, bu yıl herhalde her zamankinden daha da büyük bir şenlikle girdi eylül ayına. Bir yandan kentin kanalları, meydanları, ünlü San Marco güvercinlerinin kanatları yaz sıcaklığının yerini hafiften ılık bir esintiye bırakmasını neşeye karşılarken, bir yandan dünya sinemasının 116 örneğini, film yönetmeni, oyuncu, yazar ve eleştirmenlerini çeşitli ülkelere çekip birleştiren film şenliği "Mostra" sürerken, bir yandan da kentin her bir köşesinde 25 ayrı ülkeden gelmiş gençlerin Lehçe'den Yunanca'ya İspanyolca'ya, Sırpça'dan Fransızca'ya Arapça'ya Türkçe'ye kadar değişik dillerle şekillenmiş sesleri birbirine karşıyordu. Evlerden, kilise duvarlarına, motor bileti alınan iskele girişlerine dek hemen her yere asılmış onlarca afiş içinde biri göze karşıyordu hemen: Uluslararası Gençlik Toplantısı.

İtalya'nın Venedik'i de içine alan kuzeydoğu yöresi, Veneto'nun yerel yönetimi ile İtalya Dışişleri Bakanlığı, İtalya Uluslararası Gençlik Yılı Kutlama Komitesi ve Jesolo Kenti Belediyesi'nin işbirliğiyle gerçekleştirilen toplantı, 1-8 Eylül tarihleri arasında Venedik kenti yakınlarındaki Jesolo Lido tatil merkezinde beş kıtadan gençleri kucakladı. Dünya Barış Günü'nde başlayan toplantı, Uluslararası Gençlik Yılı'nın bitimi ile Uluslararası Barış Yılı'nın başlangıcına çeyrek kala, dünya gençlerinin bugünden daha güzel bir yarın hazırlamak için pekçok evrensel sorunu aralarında tartışıp, çözümlere yönelik ortak tutumlar belirlemelerine olanak sağladı.

Burkina Faso'dan Avusturya'ya, Çekoslovakya'dan Hindistan'a, Arjantin'den Avustralya'ya toplam 25 ülkenin gençleri, açılış töreninde belirttiği gibi "Barış-Dayanışma-İşbirliği-Katılım" temel anlayışı üzerinde yoğunlaşan toplantı süresince on ayrı komisyonla görev alarak, değişik konuları gündeme getirdiler, tartışmalarının sonunda aldıkları ortak kararlar çerçevesinde bildiriler hazırladılar. Değişik ülkelerin kendilerine özgü ulusal, tarihsel, yöresel nitelikleri, farklı ekonomik sistemleri ve bu sistemlerin oluşturduğu değişik deneyimler, değişik bakış açıları zaman zaman belirginleşse de, tüm önerilerin temelinde enternasyonalist bir bakışta birleşildi. Verilen uğraş tümüyle, daha güzel gelecek için yürünecek yolda dünya gençliğinin elele somut adımlar atmasını sağlama amacına yönelikti.

Toplantının yapıldığı yemyeşil tatil köyündeki tabelalar değişik komisyon odalarının yönlerini gösteriyordu: "Bak, işte işsizlik konusunu ele alındığı bir no.lu komisyona buradan gidiliyor" diyordunuz. "İşte şu da, Kitle İletişimi ve Katılım Komisyonu'nun yeri." "Gençliğin uyuşturucu sorununu tartışanlar burada toplanmışlar." "Gönüllü hizmetler ve dayanışmanın yeni biçimleri", "Kültür ve Zamanı Değerlendirme", "Küzye-Güney Dialogu ve Kalkınmanın Ortak Paydaları", "Sivil Savunma", "Ekoloji ve Çevre", "Eğitim ve Bilgisayar Çağında Uzmanlaşma" diye sıralanıyordu öteki komisyonlar. Türkiye bu komisyonlardan beşinde altı kişi tarafından temsil edildi. Ben, diğer bir Türkiye'li arkadaş ve onaltı ülkeden toplam 45 genç ile birlikte, toplantının politik kapsamı bağlamında en etkin gruplarından, dördüncü komisyonunda çalışma olanağı buldum. Arjantin'den Silvia Del Carmen Rodriguez Calvo adlı on yedi yaşında bir genç kızın belirttiği gibi, "Günümüzün birincil sorunsalı olan barıştan, artık bir sorun değil, bir gerçeklik, bir genel doğru olarak sözedileceğimize günlere ulaşma yolunda birleşmek için" oluşturulmuş bir komisyondur bu. Barış Komisyonu.

askerlik eğitimi yerine barış kültürünü oluşturacak sosyolojik, politik, bilimsel, sanatsal ve hümanistik eğitimin verilmesi ve bu eğitimden yararlanmada fırsat eşitliğinin sağlanması.

Komisyon çalışanları arasında, bu yolların geçerliliği üzerinde tam bir görüşbirliğine varıldı. Arada, "Acaba çok mu ütöpik şeylerden söz ediyoruz?" diye soranlarımız oldu. Oysa, "ölmeye ve öldürmeye razı olmayan" insanların sayısının az olduğunu sanmıyoruz hiçbirimiz. Uluslararası Barış Hareketi'nin ne denli geliştiğini, barış yolunda somut önerilerin, adımların varlığını biliyoruz. İşte bu nedenle, 8 Eylül günü Jesolo sokaklarında elele tutuşarak oluşturduğumuz barış zincirinden "Bir gün kazanacağız, birgün yeneceğiz, üstesinden geleceğiz" şarkısı umutla yükselebiliyor. Bu nedenle, BM Genel Sekreteri Javier Perez de Cuellar'a yazdığımız mektup, "ölmek ve öldürmemek hakkımızı savunuyoruz" tümcesini içeriyor. Bu en temel hakkın savunulması hiçbir duraksamaya, umutsuzluğa olanak bırakmayacak denli ivedi bir öneme sahip.

Bu ivedilik içinde, hem Birleşmiş Milletler'e, hem de Roma'daki Amerika Birleşik Devletleri ve ırkçı Güney Afrika Cumhuriyeti büyükelçiliklerine gönderdiğimiz yazılarda, ırkçı ve emperyalist politikaları bir son verilerek, dünya barışı için birleşilmesi çağrısı yapıyoruz. Washington yönetimine, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Mikhail Gorbacov'un Ağustos ayı başında ilan ettiği nükleer silah denemelerine ilişkin moratoryuma "hemen" katılması önerisinde bulunuyoruz. 1986 yılı askeri bütçelerinin azaltılması, BM üyesi her ülkede bir Barış Bakanlığı'nın kurulması dileklerimizdir sıralıyoruz. 45 gencin önerileriyle oluşan bu mektuplar giderek, tüm dünya gençliğinin ortak özlemleriyle bezenip kâğıda dökülüyor.

Aynılıyor/Aynılmıyor

8 Eylül Barış Yürüyüşü, toplantı organizatörleri ile İtalyan hükümeti temsilcilerinin katıldığı bir kapanış oturumunda on komisyonun ortak bildirimlerini sunmaları ve delegelerin konuşmalarıyla yapılan toplantı sonrasında, kucaklaşmalar, vedalaşmalar, adres alıp vermeler başlıyor.

Bir yandan son dilekler söylenirken, bir yandan da hafta boyunca devam eden toplantı değerlendirmeleri sürüyor. Avusturya Sosyalist Partisi Klagenfurt Gençlik Örgütü temsilcisi Paul Kutos'la konuşuyorum. Paul ile Barış Komisyonu'nda aynı düşünceleri savunduk. Ortak amaçlarda pekişen bir dostluk kuruldu aramızda. Paul, 12'inci Dünya Gençlik Festivali'ne katılmış, Moskova'daki festival günlerini anlatıyor bana. Füsün Öztürk ün Yarı'n'da dile getirdiği çokkuyu, festivale bir delege olarak katılan Paul'den de dinliyorum. "Kuşkusuz, o bambaşka bir olaydı," diyor Paul. Paul, iki etkinliği karşılaştırmadan edemiyor: "Moskova'daki festival bir daha kolay kolay yaşanamayacak denli büyük bir olaydı. 150 ülkenin gençyle biraraya gelip konuşmak, paylaşmak, dayanışmak kolay mı? Buradakinden çok daha büyük bir organizasyon. Gerçekten olağanüstü. Ama şu da var ki, bu toplantıda katılımın azlığına ve organizasyonun sınırlı olmasına karşın, silahsızlanma, anti-emperyalist dayanışma, yeni bir uluslararası ekonomik düzenin oluşturulması, güvenlik ve işbirliği gibi ilkelere birleşiverdik. Bunlar 12'inci festivalin de ana konularını oluşturuyordu. İlginç değil mi?"

Gerçekten de ilginçti. Farklı kurumlar tarafından, çok farklı boyutlarda düzenlenen iki toplantı, ister istemez dünya gençlerinin ortak sorun, amaç ve özlemlerini çıkarmıştı su yüzüne. İlginç olduğu kadar değerli, anlamlı ve umut verici bir olgu bu.

Hafif bir eylül esintisi Venedik kanallarındaki köprülerin altından süzülüp, gondolları yalayıp, Adriyatik sularına ulaşıyor. Güneye, Akdeniz'e iniyor. Oradan Okyanus'a, tüm kıyılara, tüm kalarlara doğru püfür püfür üflüyor. Güvercinlerin kanadına takılıp insanların yüzlerini güldürmek için yolculuğa çıkıyor bir barış esintisi.

UÖB, savaşa, silahlanmaya karşı gençlerin ve öğrencilerin akademik demokratik istemleri için gençlerin uluslararası birliğini oluşturuyorlar.

UÖB 17 Kasım'ın Dünya Öğrenci Günü olarak ilan edilmesinin 45. yılı dolayısıyla yayınladığı bildiride şöyle diyor:

"Büyük askeri harcamalar tek tek ülkelerin gelişmişlik düzeylerine etkisinin ötesinde genel ekonomik ve toplumsal ilerlemeyi yavaşlatacak biçimde, insanlık için ağır bir yükür. En önemlisi de kapitalist ülkelerde askeri bütçelerin kamu ve eğitim harcamalarından kısıntıya neden olacak biçimde artırılmasından dolayı genç nüfusun genel toplumsal önemi gerilemektedir. Milyonlarca öğrencinin, insanlığı nükleer savaşa doğru götüren her şeye ama her şeye şiddetle karşı çıkışının nedeni budur."

17 Kasım'ın öğrenci günü olarak ilan edilmesinin yıldönümü nedeniyle IUS Sekreterliği tüm dünya öğrencilerini kutladı ve güçlerini uluslararası emperyalizme, sömürgecilik ve yeni sömürgecilik, apartheid ve siyonizme karşı barış için, uluslararası işbirliği için, bağımsızlık, demokratik ve toplumsal ilerleme ve öğrenci hakları için verdikleri savaşımla birleştirmelerini istedi.

Emperyalizmin saldırı ve baskılarına karşı El Salvador, Nikaragua, Filistin, Lübnan, Namibia, Güney Afrika ve Asya, Latin Amerika ve Afrika'nın diğer ülkelerinde savaşım veren halklarıyla dayanışmaya çağırıldı. 17 Kasım 1939 un mirasını koruma çabası bugün gezegenimizde barışın yerleştirilmesi için nükleer tehlikeye karşı verilen savaşında simgeleniyor. UÖB bunun için ileri ve barış yanlısı kesimlerin en geniş birliğini sağlamaya ve geliştirmeye çalışıyor.

10-17 KASIM ULUSLARARASI GENÇLİK HAFTASI

Her yıl dünyanın dört bir yanında milyonlarca genç 10 - 17 Kasım tarihleri arasındaki süreyi Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu ve ona bağlı gençlik örgütleri ile birlikte Dünya Gençlik ve Öğrenci Haftası olarak kutluyor.

Günümüzde yaklaşık olarak 100 milyon genci temsil eden, 200 ü aşkın ulusal gençlik örgütünü birleştiren, Birleşmiş Milletler'de temsil edilen DDGF, 1945 yılında, haftanın başlangıcı tarihi olan 10 Kasım'da Londra'da toplanan Dünya Gençlik Konferansı'nda kuruldu. Farklı ülkelerden değişik görüşlere, inançlara ve anlayışa sahip tüm demokratik gençlik örgütlerinin ortak mücadele örgütü olan DDGF, bu yapıyla ileriye gençliğin uluslararası merkezidir.

1945 yılının Kasım ayında yine Londra'da toplanan Uluslararası Öğrenciler Konferansı'nda seçilen uluslararası hazırlık komitesinin çalışmaları sonucu, 1946 yılında Prag'da toplanan Dünya Öğrenci Kongresi'nde 43 ülkenin öğrencileri tarafından

Uluslararası Öğrenci Birliği kuruldu. Bugün UÖB'nin bünyesinde 105 üye öğrenci örgütü bulunmaktadır.

1939 yılında Çekoslovakya'nın başkenti Prag'da Nazi işgaline karşı direnen üniversite öğrencileri 17 Kasım'da, Nazi kurşunlarına ve tanklarına karşı tarihe geçecek bir savaşım veriyorlardı. Prag 17 Kasım'da öğrencilerin kanına bulanmıştı. 1946 yılında kurulan Uluslararası Öğrenci Birliği Prag'da 1939 gelişen olaylardan yola çıkarak, 17 Kasım'ı Dünya Öğrenci Günü olarak ilan etti. DDGF bunu daha da genişleterek 10-17 Kasım tarihleri arasında Dünya Gençlik Haftası olarak ilan etti. Artık DDGF ve UÖB tarafından ve onlara bağlı örgütlerce her yıl 10-17 Kasım tarihleri arası gençliğin ulusal ve uluslararası birliğini somutlandığı günler olarak kutlanıyor. Bugün milyonlarca genci içine alan onların her alandaki somut taleplerini başarıyla savunan, uluslararası gençlik hareketini barış ve demokrasi için mücadeleye özdeşleştiren DDGF ve

okuma notları...

aykırı yaşamak

şükrü erbaş

Şükrü Erbaş'ın Bitmeyen Şiirleri: Aykırı Yaşamak

A. Çağrı Çınar

Yarın Yayınları en oyumlulu şiir kitabını, *Üç Kitadan Sesler*'i saymaz isek, yayımladı. Şükrü Erbaş daha önce Yaba Yayınları'na çıkartılan *Küçük Acılar*'a *Koşaradım*'ı ekledi ve tek bir kitap haline getirdi. *Küçük Acılar*'ın daha önce yayımlandığını, okunup bir süre gündemde kaldığını göz önüne alınca, *Aykırı Yaşamak*'ı iki kitap olarak görüp değerlendirmek yerinde olur kanısındayım. Bu nedenle, yazıda her iki kitap ayrı ayrı tanıtılacak, belirgin ayrımlar ortaya konmaya çalışılacaktır.

Üç yıldan fazla oldu Genelev Mektupları Yarın Dergisi'nde bir kaç sayı boyunca yayımlanmış. O günlerden bir de 'Oğlum Çok Özlüyorum' şiirini anımsıyorum. Şiir dergiye geldiğinde, okuduğumuz zaman hepimiz biraz 'tuhaflı' olmuşuk. Üç yıl önce koşullar daha farklıydı. Sonra Sinema Kapıları geldi, daha sonra da başka şiirler. Özellikle Genelev Mektupları çok tartışıldı. 'Şükrü Erbaş popülizm yapıyor' diyen şair arkadaşlarımız oldu, ki kendileri artık şiirle ilgilenmiyorlar. Bunun yanında şiirleri se-

venler çoğunlukta idi, 'Der-gilerde anlaşılması zor' şiirler yayımlanıyor' denilen günlerdi. Genelev Mektupları'nda ise 'anlaşılacak' bir yan yoktu. Belki biraz da bu nedenle çok 'tutuldu' bu şiirler. Yalın bir anlatım vardı, duygusal şiir zora sokacak kadar yoğun değildi, düşünülmüş, kurulmuş bir uzun şiirdi. Ardından gelen Sinema Kapıları'da, 'şiirde amaç' söz konusu edilirse, aynı kaygularla yola çıkılarak yazılmış bir şiirdi. Her ikisinde de şair, şiir kahramanlarının eli, gözü, kulağı oluyor, onların yerini alıp anlatıyor onları.

Bu iki uzun şiirde estetik kaygının pek fazla olmadığını (daha sonra yazılan şiirler de düşünüldüğünde) söylersek sanıyorum ozana haksızlık etmiş olmayız. Bu iki şiirin bir özelliği de, kurulup yazıldıkları için, uzun bir gözle-

şiirlerin dışında değil. Doğrudan doğruya yaşadığını yansıtıyor.

İkinci kitapta ki 'Kıracılık Üzerine İlenmeler' ile 'Dar Odada Ömürler' Genelev Mektupları ve Sinema Kapıları'nın içinde gibi görülebilir. Ancak bu iki şiir de başta söylediğim gibi, ikinci kitapta var olan 'kendisinin de dahil olduğu bir yaşamı aktarma çabası'nın birer ürünü. Kaba bir yaklaşım sayılabilir ama gerçek şu ki, şair bunları 'kiralık ev aradığı' ve 'memurluk yaptığı' günlerde yazmış olmalı.

İkinci kitabın çok önemli bir ayırım noktası da 'Sevgi Şiirleri' bölümünde ozanın aşktan ve ayrılıktan sözeden şiirlerinin yer alması. 'Aşk' her şairin yazmasını bekleyen bir konu. Çünkü aşk toplumcu şairin şiirini yumuşatan, sevecenleştiren bir olgu. Burada bir şairin hep aşkı yazması anlaşılmalı kesinlikle. Ancak aşkı da, ayrılığı da en iyi toplumcular yazabilir 'Eğme Kırıklarını' duyarlılığın en üst boyutlara tırmandığı, kurgu ve biçim olarak da çok yetkin bir örnek. Kısaklanacak bir şiir

İki kitabı, yukarıda değindiğim nedenlerle, çok kalın olmasa bile bir çizgiyle ayırmak olası. İlk kitapta özellikle 'Genelev Mektupları ve Sinema Kapıları'nda somutlaşan, kendisinin ait olmadığı bir yaşamı yansıtan şiirler, ikinci kitapta ise eleştirin ya da sevsin, kendisinin de dahil olduğu bir yaşamın şiirleri. Ayrıca *Koşaradım*'da estetik kaygının iyice sezilmesi ozanın şiirin peşinde sabırla koştuğunu gösteriyor. İkinci kitapta incelikler bilgeliliğe yanyana gelip nasıl şiiri oluşturduğunu tanımlıyor. Şiir bilinceyle yönlendirilen duyguların ürünü müydü?

Aykırı Yaşamak'a Şükrü Erbaş'ın bitmeyen şiirleri dedik. İki bölümün en ortak özelliği ise şiirlerin bir çoğunun 'daha da yazılabileceği'. Ozanı yakından tanıyan biri olarak kolaylıkla söyleyebilirim ki, örneğin Genelev Mektupları daha sürebilir, Sinema Kapıları'da öyle. Onda bu potansiyel var. Çünkü yazılan her bir şiirin nesnesi günlük yaşamdır, günlük yaşamı sırtlamış götürün memurlar, çocuklar, ev kadınlarıdır. Biliriz, Şükrü Erbaş bu insanların şiirlerini yazmakla bitmeyeceğini düşünüp hiçbir şiirini bitirmek istemiyor. Olsa olsa yeni bir şiire başlamak için bitiriyor onları, 'bitirmek zorunda kalıyor'.

Şiirlerinin kaynağı halk ve onun günlük yaşamı olduğu için ve bu kaynak hiç bir zaman kurumayacağı için gerçek şiirler bitmeyen şiirler yazacaklardı

şiir penceresi

Bilinenleri Yinelemek ya da Şiirin Özneleri

Şiir'in, kendi-için amacına ulaşması, ozan-okur ilişkisinin bütünleşmesini, yani, ozanın şiiri yaratmasını ve okurun şiiri okuyup yeniden-üretmesini zorunlu kılar. Bu bağlamda, şiirin iki öznesi söz konusudur: birincisi ozan-özne, diğeri okur-özne. Önce ozan-özne ile şiir ilişkisini inceleyelim.

Ozan-özne ve şiir ilişkisi, dolaylı olarak, anlatan ve anlatılan bağınında gerçekleşir. Anlatılan, ya ozan'dır ya da anlatılana bağımlı olarak değişkenlik göstererek hemen her şey olabilir. Anlatılan, ozan öznenin, o şiirde, insanlara söylemek istediklerini içerir. Bu ilişki, şiirde, anlatıcı bir kimliğin varlığını gösterir. Ozan-özne, anlatıcı kimlik aracıyla şiir örgüsünü kurar, geliştirir. Böyle bir örgüde: olgular, somut bütünsellikleriyle ele alınır, soyutlama ancak olguların parçalarını tanımak için yapılır ve onların bilgisi soyutlamanın yeniden somutlamasıyla elde edilir; olgular çok yalnlıklarla ele alınır bu, bütüne ulaşmak için gerekli bir durumdur; olgular bağımlılıklarıyla ele alınır, kendi-dışındaki diğer olgularla ilişki ve ilgi dereceleri incelenir, irdelenir, varlıkları ya da varlıklarda bulunur; olgular devimsellikleriyle ele alınır, olgunun tarihselliği, yani dünyabugünü-yarın göz önünde tutulur; olgular ilişkileriyle ele alınır, devimselliği gerçekleştiren ilişkilerdir, sorgulama ve yorumlama böyle bir boyutta önemini ortaya koyar; olgular değişkenlikleriyle ele alınır, değişimlerin, başkalaşımaların düzeyi bu yolla belirlenir.

Yani, özne-olgu ilgi ve ilişkisinin, öznenin olgunun bilinçine varmakla oluşacağı ve bu bilinçlenme ile olguya yöneliminin düzeyini belirleyeceği ve değiştireceği, kendi öznel amaçlarına koşacağı, olgunun da kendini değiştiren özneye etkiye bulunacağı ve değiştireceği gerçeği gözden uzak tutulmamalıdır. Böyle bir öznenin bilinci, şiirde, dil aracıyla, dilin anlatım olanaklarının aşılması ve soy-şiirin yaratılmasını sağlar. Dolayısıyla şiirin bütün parçalarından verilen öz, yalnızca, gerçeklikte hemen doğrudan görünüşe çıkmayan, zorunluluk ve rastlantı ilgi ve ilişkilerinin gerçek eylemidir; bütün bunları, bireysel ve biricik bir durumda, somut olarak görünür kılmak, ozan-öznenin imgelem gücünün ve söz kuyumculuğunun bir sonucudur. Bu durumda, şiirin yaratılması, "şiir içeriği" kurgulandıktan sonra, belli bir "şiir biçimine" sokularak gerçekleşir. Şiir, her yapısal bütünlük gibi, belli bir düzeni gösterir, içinde birbirinden farklı parçaları bulundurmaz. Bu yapısal bütünlük, bu parçaların çokluğuna, ama çoklukta birliğine dayanır.

Genç şiirimizin bir kısmında var olan, bu bilinçlenme eksikliği ya da yetersizliği, şiir salt bir duygu, bir duyarlılık ya da esin olarak görme eğiliminden kaynaklanmaktadır. Bu durum, kendini, soy-şiirden uzak, olumsuz anlatıcı kimliklerin şiirleriyle göstermektedir.

Şimdi, kısaca, okur-özne ve şiir ilişkisine göz atalım. Bir şiiri, amaca uygun ve güzel kılan, salt ozan-öznenin yarattığı şiirin nitelikleri değildir kuşkusuz. O şiire yönelen, okuyarak yeniden üreten okur-öznenin bilinci ve duysal nitelikleri de bir o kadar önemlidir. Eğer, okur-özne, o şiiri, amaca uygun ve güzel olarak kavrayacak bilgilenme ve yetenekten yoksun ise, o şiir hiçbir zaman doğru değerlendirilemeyecektir. Çünkü, şiir'in anlamı, okur-öznenin duyumunun ve bilincinin uzandığı yere-kavrama, algılama, bilis alanlarına-kadar gider.

Şiirin her iki öznesi için yapılması gereken bir saptama da: bilincin ve duyarlılığın insanlığın tarihsel ve toplumsal etkinliği ve eylemine bağlı olarak var olduğudur.

• YARIN

Üniversite... YÖK...

ÜNİVERSİTELER SORUNLARLA AÇILDI

EKİM ayı başlarında üniversiteler törenlerle açıldı. Adalet Bakanı Nejat Eldem üniversitelerin 12 Eylül'den sonra güzel törenlerle açıldığını belirtti. Açılış törenleri önümüzdeki yıla ilişkin öğrencilerin beklentileri açısından umut verici değildi. Başında öğrenci sorunlarına ilişkin haberler, yazılar sıkça yer alırken yapılan konuşmalarda bu yılın daha az sıkıntılı olacağı söyleniyordu. Başbakan Turgut Özal Ankara Üniversitesi'nin açılışında yaptığı konuşmada Türkiye'nin son beş yılda ne kadar geliştiğini yurt dışındaki dergilerden örnekler vererek açıkladı. Cumhuriyet gazetesi tarafından 12 Eylül'den sonra üniversitelerde yapılan ilk politik konuşma olarak nitelendirilen konuşmasında Tarih Ömeri'yi bölmeyle çalışan gazeteciler olduğunu, harçların ortalığı karıştırmak için eleştirildiğini söyledi.

Üniversitelerin açılış törenlerinde konuşmaları yasak olduğu için öğrenciler yalnızca izlediler. Daha sonra da sorunlarını çözüm bulunması dileğiyle gazetelere, dergilere yazdılar. Bize gelen mektuplardan kısa alıntılar yapmayı sürdürüyoruz.

"Gazi Üniversitesinin bölümlerinden olan Mühendislik ve Mimarlık Fakülteleri tarafından 44. madde yorumlanmasında ve rektörlükçe onaylanmıştır. Yorumlama şöyle: 'Birdersi ikinci defa alan öğrencilerin yeterlilik alıp okuldan ilişkisinin kesilmesi söz konusu değil. Ancak yeterlilik (vize) alamayan öğrencilerin ilişkisinin kesilmesine karar verilmiştir. Bu karar Mühendislik ve Mimarlık Fakülteleri'nde uygulanmaya başlandı' halde diğer bölümlerde uygulanmıyor. Bizler GÜ Kırşehir Eğitim

Yüksek Okulu'ndan atılan öğrencileriz. Diğer bölümlerde uygulanan bu kararın bize de uygulanmasını istiyoruz."

"Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Felsefenin Menşei ve Felsefeye Başlangıç derslerinde koca bir yıl ne yaptık biz diye düşünmeye başladık. Önce kız erkek arkadaşlıklarını ele aldık, bu olay kalorifer bulmak olarak nitelendirildi. Ardından sigara içen kız arkadaşlara kötü gözle bakmak gerektiği öğretilti. Beyaz atlı prenslerin olmadığını öğrendikten sonra evlilik hakkında, doğum kontrolu konusunda dersler aldık. Herkes bol bol çocuk doğurmayı. En önemlisi bizlerin geri zekalı olduğumuzu öğrenmemizdir. Felsefe öğrenmek bizim harcıdır değilmiş. Böyle bocalamalar içinde yarımız vize alamadık döküldü. Aslında burada da bazı düşündürücü şeyler var. Vize notları bir aşağı bir yukarı inip çıkmıştır. Hocamızın bir aralar liselerde okutulmuş sonra zararlı bulunarak toplatılan kitapları bazı pasajlar yazanların notları fena sayılmazdı. Başarı yüzdesi 1,5 olan dersin başarısızlık yüzdesi 98,5"

"HÜ Hemşirelik Yüksek Okulu Lisans programını 1984-85 öğretim yılı başında kazandım ancak bazı nedenlerle devam edemedim. Okulumuz 1985-86 öğretim yılında ön lisans programı uygulamasına başladı. Benim durumunda olan arkadaşlarla birlikte ön lisans programına kayıt yaptırmak için bir dilekçe verdik. Önlisans programından lisans programına geçiş koşullarının bizim için geçerli olmaması gerektiğini belirttik. Ancak bu dilekçemiz kabul edilmedi. Müdürlüğün hazırladığı ve hertürlü hakkımızdan vazgeçtiğimizi bildiren bir dilekçeyi imzalamak zorunda kaldık. Dilekçe vermediğimizde okula ilişkimizin kesileceği belirtildi. İstediklerimiz önlisans öğrencilerinin lisans eğitimine geçmek için aşmak zorunda bırakıldıklarını koşulların bizim için geçerli olmaması." □

ODTÜ-Öğrenci Derneği Basın Duyurusu

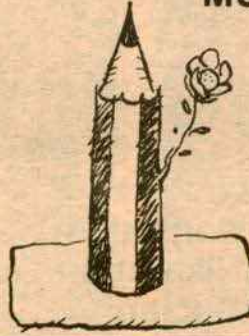
ODTÜ Öğrenci Derneği kurucuları öğrenci sorunları ve dernekler üzerine basına bir açıklama yaptılar. Kurucular açıklamalarında üniversite öğrencilerinin yıllardır sorunlarını iletemenin, sorunlarının çözümüne katılamamalarının sancısını çektiklerini belirttiler. ODTÜ-ÖD Kurucuları derneklerinin kuruluş amacını "Geçmişin tüm acıları omuzlarına yüklenen, sürekli baskı altında tutulan öğrenciye, artık kendisini ilgilendiren her konuda söz söyleme, karar alma ve uygulama sürecine katılmak istiyor. Bunun için de, anayasal hakkı olan dernek kurma yani akademik ve demokratik işlemler çerçevesinde örgütlenme hakkını yaşama geçirme çalışıyor." biçiminde açıkladılar. Bu amaç doğrultusunda çalışmalarına ilişkin şu açıklamayı yaptılar: "Derneğimiz bu amaçlarla, gönüllü birliktelik temelinde ve içinde bulunduğu yasal çerçeveye özerk ve demokratik üniversiteye; eğitimin planlanmasından yönetim mekanizmasının en ufak birimine kadar, öğrencisinin, öğretim üyesini ve perso-

nelinin aktif katılımının sağlanması ve bu yolla tüm Türkiye'de demokratik merkezîyetçi bir işleyişe sahip üniversite eğitimi sistemine ulaşmaya çalışacaktır. Bu yere ulaşmada atılacak en önemli adım güncel sorunların bir bir üzerine giderek, kazanılan başarılarla süreç içerisinde aktif katılımı artırarak, derneğimizin tüm ODTÜ öğrencisini kapsamasıdır."

Açıklamalarında öğrencilerin atılma, harc, barınma ve kültürel sorunlarına da değinen ODTÜ-ÖD Kurucuları 44. maddenin öğrenci yararına değiştirilmesi harçların kaldırılması, yurt sorununa çözüm bulunması ve sosyal ve kültürel faaliyetlerin yaratıcılığı geliştirici biçimde dönüştürülmesi için çalışmalar yapılması gerektiğini vurguladılar.

ODTÜ-ÖD kurucuları, üniversite öğrencisi olmanın sorumluluğunda ve bilincinde olan herkesin güçlerine güç katacağına olan inançlarını ve sorunların çözümünün en geniş şekilde öğrencilerin aktif katılımına ve üniversite yönetimiyle iyi niyet ve işbirliğine dayandığını belirttikler.

MÜFÖD Merkezi Açıldı

16 EKİM 1985 tarihinde Ege Univ. Müh. Fak. Öğrenci Derneği merkezi açıldı. Açılışta konuşan geçici yönetim kurulu başkanı Gülay Unur dernek olmanın anlamını belirttikten sonra öğrencilerden gelen soruları yanıtladı. Kalabalık yüzünden bir çok kişinin dışarıda kaldığı açılışta, derneğin gerekliliği, amaçları, nasıl üye olunabileceği gibi birçok soru yöneltildi. Ayrıca başka okullardaki durum da soru konusu oldu. □

BİLİM ve SANAT

KASIM (59) SAYISI ÇIKTI!

- TÜRKÜLERİMİZİN KOCA BEY'İ: RUHİ SU
- ÖĞRETMENLERE ÖRGÜTLENME HAKKI: ERDAL İNÖNÜ
- EKONOMİ YÜRÜYOR AMA NEREYE VE NASIL: SADUN AREN

• İmzaları ile:

Varlık Özmenek, Mümtaz İdil, Erendiz Atasü, Server Tanilli, Galip Tekin, Sadun Aren, Tüker Alkan, Yakup Kepenek, Tufan Aydın, Sinan Sönmez, İlhan Alkan, Erdal İnönü (Söyleşi: Sezai Kaynak), Reşit Ergener, M. Kemal Göze, Erşen Sansal, Muzaffer İlhan Erdost, Selçuk Alsan, Remzi İnanc, Gürhan Uçkan, Yağmur Adıç, Afşar Timuçin, Mustafa Okan (Söyleşi: İbrahim Sayar)

• Karikatürleri ile:

Ferruh Doğan, Nezi Danyal, Hatay Dumlupınar, Terry Wilkins

BİLİM ve SANAT AYDINLIĞIMIZ

Bilim ve Sanat'a abone olun, dostlarınızı abone yapın

- Abone : Yıllık 2200,6 Aylık 1200 TL.
- Adres : Sümer Sk.36/1-A Kızılay ANKARA Tel: 301166
- Dağıtım : Etkin(Merkez)-Nuruosmaniye Cd.9/3-4
- Cagaloglu İSTANBUL Tel: 5276011

HÜ Beytepe Kampüsüne Ulaşım Paralı Oldu

HACETTEPE Üniversitesi Beytepe kampüsüne ulaşım paralı oldu. Okul yönetiminin 15 Ekim 1985 tarihinde yap-

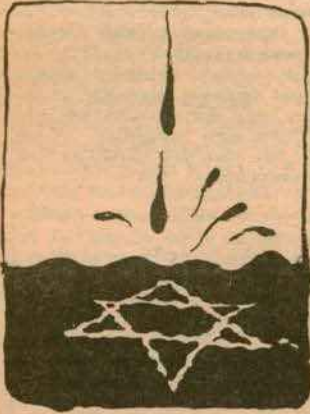
tığı duyuruya göre, öğrenciler bundan böyle okullarına gidebilmek için aylık 1650 lira karşılığında edinecekleri kartları kullanarak servis otobüslerine binebilecekler. Öğrencilerden yıllık 105 bin liraya varan rakamlarla alınan harçların öğrenciler için harcanmadığının bir örneği daha... H.Ü.'si öğrencilerin sorunlarına karşı öteden beri duyarsızlığını sürdürüyor. Yıllardanberi yanmayan kaloriferler, birkaç ay önce paralı hizmet yürütmeye başlayan uygulama eczanesi, Beytepe kampüsünde, malzeme yokluğundan çalışamayan diş hekimliği, tüm öğrencilere tek başına hizmet götürmeye çalışan iç hastalıkları hekimisi, yemeklerin kalitesizliği...

Sorunlarını iletmek için büromuza gelen öğrenciler paralı öğretime başladıktan sonra bir de ulaşım için para alınmaya başlanmasının olumsuz bir durum olduğunu ve ulaşımın eskisi gibi parasız sağlanmasını istediklerini söylediler. □

Türkolog Lel Starostov Öldü

SOVYETLER Birliği'nde yaşayan ünlü türkolog Lel Starostov geçtiğimiz Eylül ayında öldü (1924-1985) Starostov uzun yıllar Sovyetler Birliği Doğu Bilimleri Enstitüsü Yabancı Diller Kürsüsü'nde başkanlık yapmıştı. Başta Nazım Hikmet'in "Yaşamak Güzel Şey Be Kardeşim" romanı olmak üzere Aziz Nesin, Haldun Taner, ve Fakir Baykurt gibi yazarlarımızın eserlerini rusçaya çevirmişti. Türk dili üzerine önemli yapıtları ve türk yazarları üzerine incelemeleri bulunuyor. Starostov'un toplam makale, çeviri, inceleme vb. türü yapıtlarının sayısı yüzü aşılıyor. 1977'de yayınlanan ve 48 bin sözcük içeren Türkçe-Rusça sözlük'ün denetçilerinden biri olan Lel Starostov'un Milliyet Yayınları'nda çıkan "Ülke Ülke Çağdaş Dünya Şiiri'nin Rusya bölümünde biri Yesenin'den, diğeri Yevtushenko'dan olmak üzere iki çevirisi bulunuyor.

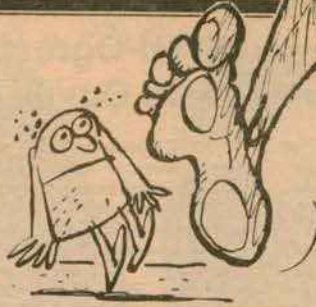
Sovyet Türkolog'lar, Starostov'u Türkçeyi en iyi bilen türkolog olarak nitelendiriyorlar.□

İsrail'in Güvenlik Önlemleri

İSRAİL işgal kuvvetlerine karşı Filistin direnişi, gerek politik ve gerekse askeri alanda geniş boyutlara ulaşıyor. Siyonist otoriteler Filistin halkının büyüyen direnişini kırmayı amaçlayan politikaları iflas edince, Ürdün'ü ve Lübnanlı Filistinlilere ve işgal kuvvetlerine karşı tavrı alan gazetelere karşı baskılarını yoğunlaştırdılar. Son olarak da Al-Najah Üniversitesi'ni kapatarak üniversitenin "Öğrenci Konseyi"nden beş temsilciyi tutukladılar.

Uluslararası Öğrenci Birliği (IUS) bu gelişen olaylar üzerine Filistin halkı ve öğrencileriyle dayanışma kampanyası başlattı. Kampanyada, dünyadaki tüm demokratik ve ilerici güçlerin, siyonizmin insanlık dışı politikasına karşı seslerini yükseltmeleri isteniyor.□

AVRUPA'DA IRKÇILIK!

EKONOMİK yaşamın kötüye gitmesiyle birlikte, Avrupa'nın birçok ülkesinde ırkçılıkla ilgili olaylar sık sık gündeme gelmeye başladı. Son günlerdeki en önemli olaylar İngiltere ve Almanya'da yaşandı.

İngiltere'nin başkenti Londra'da çoğunlukla siyahların ve göçmenlerin yaşadığı Brixton sentinde polis, "yanlışlıkla" bir siyah kadını vurması sonucu siyah gençlerle polis arasında çatışma çıktı. Çatışmada birçok bina ve 50 otomobil ateşe ve verilirken, 36 kişi yaralandı, 200 kişi tutuklandı. Olaylar üzerinde İngiltere İçişleri Bakanı Douglas Hurd, Cherry Groce'un yanlışlıkla vurulmasından duyduğu üzüntüyü dile getirerek olayla ilgili soruşturma açılacağını belirtirken, iktidardaki Muhafazakar Parti parlamenterlerinden Tony Marlow, "İngiliz vatandaşları-

nın verdikleri vergilerle İngiltere'de yaşayan siyah göçmenler şayet bu ülkede yaşamaktan memnun değilse, başka bir yerde yaşayabilirler" dedi.

Marlow'un demeci "Teacher hükümeti ekonomik politikasına tepkileri başka noktalarda yoğunlaştırmak için ırkçılığı üstü kapalı olarak destekliyor." yönündeki yorumlara yolaçtı.

Bu arada İngiliz basını, kent içi bozulma ve siyahların sorunları konusunda hükümetlerin köklü önlemler alamadığını, çözümler yerine raflarda tozlanmaya terk edilen ayrıntılı raporlar hazırlattıklarını bildiriyor.

Almanya'nın Frankfurt kentinde ise 5 bin göstericinin, "Almanya'nın Ulusal Demokratik Partisi"(NPD) kurultayının yapıldığı binaya yürümesi sırasında, bir göstericinin polis baskın su aracı tarafından ezilmesi sonucu çıkan çatışmalar 16 kente yayıldı. Çatışmalar sırasında 270'den fazla kişi tutuklandı ve milyonlarca mark maddi zarar meydana geldi.

Polis aracı tarafından ezilen Günter Sare'nin annesi Frankfurt polisi-ne karşı dava açtı. Avukat baskın su aracı polis aracının şoförünün, Günter Sare farların ışığında açık seçik görüldüğü halde gaza bastığını söyledi.

Federal Almanya'da Neo-Nazilerin resmi partisi NPD'nin yıllık kurultayı 1970'lerin başından bu yana her yıl, zaman zaman kurultaya katılanların yüz katı kalabalığından karşı gösterilerle engelleniyor.□

"Annelere Ateş Etmeyiniz"

12. ULUSLARARASI

Gençlik ve Öğrenci Festivali'nin onur konukları olan kadınlar, "Annelere Ateş Etmeyiniz" başlıklı bir açık mektup yayınladılar. Nikaragua'da, Contra'ların Sadista halk ordusunda asker olan çocuklarıyla görüşmeye gelen kadınlara ateş açarak dokuz kadını öldürüp yirmisini yaralamalarını protesto amacıyla kaleme alınan mektupta insana hayat veren kadına, anneye "el kaldırma"nın her zaman utandırıcı bir suç sayıldığına dikkat çekildi.

BM tarafından ilan edilen Kadın Yılı'nın onuncu yılında Amerikan yönetiminden Nikaragua'ya yönelik ve kurbanlarını daha çok kadın ve çocukların oluşturduğu devlet terörizmi politikasına hemen son vermesi istenilerek şu satırların altı çizildi:

"Bizim kalplerimizi kin dolduruyor. Sarılan bizler kendimize soruyoruz: Buna benzer suçlar neden bizim çağımızda işlenir hale geldiler? Şundan eminiz ki, yalnızca bütün bunlar Amerikan emperyalizminin doğrudan onayı ile gerçekleşmektedir... Sorumluluk, CIA'nın kiralık cetvelere yüklenmelidir."

Mektubun altında UDKB Başkanı Frida Braun (Avusturya), Sovyet Kadınlar Komitesi Başkanı Valentina Tereşkova (SSCB), Uluslararası Irkçılık ve Apartheid Suçlarını Soruşturma Komisyonu Genel Sekreteri Polett Pirson Mati (Belçika), Küba KPMK Üyesi Melba Hernandez Mariette Stenius (KUBA), Finlandiya Parlamento Üyesi ve Finlandiya Barış Taraftarları Derneği Başkan Yardımcısı'nın imzaları da yer alıyor.□

Kontraların Nikaragu'daki Suçları

1981'den bu yana CIA'nın örgütlediği ve finanse ettiği Kontralar

- 7953 sivil öldürdüler, yaraladılar ve evlerinden attılar,
 - 6300 çocuğu kimsesiz bıraktılar,
 - 141 bin çifti topraklarından sürdüler,
 - Okulları, tarım kooperatiflerini ve işyerlerini yıkip, köprü ve depoları havaya uçurarak, ekimlik tohumları mısır hasatlarını yakarak bir milyar dolardan fazla zarara yol açtılar.
- 27 Ocak 1985'de Nikaragua devlet Başkanı Daniel Ortega şöyle diyordu, "Düşmanlarımızca özgürlük savaşçıları" ilan edilen kontralara giden her bir dolar Nikaragua halkının acılarını artırmaya yaramaktadır. Barış için verdiği savaşında ve kazanımlarını koruma yolunda Nikaragua halkı kendini savunmayı da öğrenmektedir. Çünkü tehlikeli düşmana karşı koyabilmenin tek yolu budur."□

NERGİZ VE O GÜZEL
KADININ ÇOCUKLARI
(ÖYKÜLER) (ROMAN)
BURHAN GÜNEL

KEREM YAYINLARI - PK. 371 KIZILAY - ANKARA
DAĞITIM : ADAŞ - CEMMAY - DATİÇ

LIBERYALI ÖĞRENCİLERLE DAYANIŞMA

ULUSLARARASI Öğrenci Birliği (IUS), Liberya Üniversitesi ve Liberyalı Gençlerle Dayanışma Kampanyası nedeniyle diğer kuruluşlardan ve gençlerden, kendi dayanışma çabalarını anlatan mesajlar alıyor.

IUS Sekreterliği tüm üyelerinin ve diğer kardeş kuruluşların, Liberyalı öğrencilerle dayanışma kampanyasına yoğun biçimde katılmalarını istiyor.□

NOBEL BARİŞ ÖDÜLÜ

OSLO-(YARIN) Bu yılın Nobel Barış Ödülü, "Nükleer Silahlara Karşı Doktorlar" adlı uluslararası örgüte verildi. Norveç Parlamentosuna seçilen Nobel Barış Ödülü Komitesinin 11 Ekim günü yaptığı açıklamada, Bernard Lown adlı Amerikalı ve Jevgeny Tjasov adlı Sovyet doktorunun öncülüğündeki örgüte yılın Nobel Barış Ödülünü vermeyi uygun gördükleri belirtildi. Nobel Barış Ödülü Komitesi başkanı Egil Aarvik, "Doktorların örgütünün çok önemli bir görevi yerine getirmekte olduğunu ve olası bir atom savaşının korkunç sonuçlarını açıklamakta çok yararlı bir çalışma yaptığını," söyledi.

1980 yılındaki kurulan örgütün, 41 ülkeden 145 000 doktor üyesi var. Profesör Bernard Lown ile Jevgeny Tjasov bu örgütün kurulmasına öncülük eden ve ülkelerinde olduğu kadar, uluslararası planda da saygın hak kazanmış iki bilim adamı. Birbirine zıt iki ülkenin vatandaşları olmaları, onların birlikte çalışmalarını güçleştirdiği gibi, daha da kolaylaştırdığı biliniyor. Nitekim her iki bilim adamı da ödülü alma haberini, Cenevre'de, ABD-Sovyet silahsızlanma görüşmelerinde etkili olmak için bulundukları sırada öğrendiler. Önce şaşırıp sonra sevinçlerini açıklayan her iki doktor, Nobel Barış Ödülü'nün çalışmalarını güçlendireceğini belirttiler.

Anımsanacağı gibi daha önce Kissinger, Begin gibi kişilere verilerek saygınlığından epey şey yitirmiş olan Nobel Barış Ödülü, geçen yıl kara rahip Desmond Tutu'ya verilmişti. Bu yılın 99 aday arasında, Güney Pasifik nükleer silahlardan arındırma için büyük çaba harcayan Yeni Zelanda başbakanı David Lange ile Band Aid projesinin başlatıcısı Bob Geldof da vardı.

Öte yandan, "ALTER-NATİF BARİŞ ÖDÜLÜ" olarak adlandırılan ve İsveç'in Dagens Nyheter ve Danimarka'nın Politiken gazetelerince verilen ödül, bir süre önce Fransa'da başlatılan "TOUCHE PAS AMON POTE" (Arkadaşıma Dokunma) adlı ırkçılığa karşı örgüte verildi. Kısaca "S.O.S. Irkçılık!" olarak Fransız gençler tarafından başlatılan ve kısa süre içinde tüm Avrupa'ya yayılan bu eylemin simgesini, dur işaretini veren ve yabaya takılan bir el oluşturuyor. Her ülkenin kendi dilinde hazırlanan bu rozeti Avrupa'nın hemen her köşesinde görmek olası. Her iki gazetenin birlikte yaptığı açıklamada bu eylemin, Fransa'da Le Pen'in başı çektiği yeni faşizme karşı çok etkin bir şekilde karşı çıkılabileceği ve içinde bulunduğumuz on yılın en önemli politik akımı haline gelmekte olduğu belirtiliyor. ■

Yurtiçi'nden

DEĞERLİ BİR ÇALIŞMA Muğla Sanat ve Kültür Şenliği

GEÇTİĞİMİZ 26 - 30 Eylül tarihleri arasında 11 Muğla Kültür ve Sanat Şenliği gerçekleştirildi. Muğla Belediyesi'nin girişimleriyle düzenlenen şenliğe YARIN da "İşçi Portresi" fotoğraf sergisiyle katıldı.

Şenliğin özelliği ülkemizde az rastlanan bir örnek olarak belediyenin kültür ve sanat etkinliklerine sahip çıkması, desteklemesiydi. İyi bir organizasyonla etkinlikler için gerekli yerler sağlandığı gibi, şenliğe katılanların tüm yol, yemek, barınma gereksinimleri belediyece karşılandı. Bir kültür ve sanat şenliği düzenlemenin gerektirdiği sorumluluk anlayışla, uzun süredir ve ciddi olarak hazırlanmanın sonucunda bazı beklenmedik aksaklıklara karşın şenliğin gidişi olumlu oldu.

Şenliğin en belirleyici ve diğerlerinden ayrılan özelliği kültür ve sanat festivali olmanın tutarlılığını taşımasıydı. Müzik, tiyatro, edebiyat, görsel sanatlar gibi çok değişik alanlarda bu bütünlük farkediliyordu.

Aynca belediyenin yaptıracağı tesislere ilişkin mimari tasarım çalışmalarına da dikkatleri çekti. Bir süredir yapılan çalışmaların sonuçları şenlik sırasında sergilendi. Muğla mimarlar Cengiz Bektaş'ın koordinatörlüğünde çalışıyor ve ortaya çıkan gelişmeler halkla tartışmaya açılıyor. Uygulama bu aşama geçtikten sonra başlıyor.

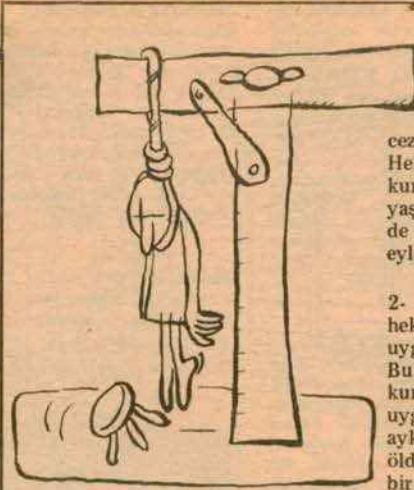
Bu bütünlük içinde "İşçi Portresi" sergisi de olumlu biryer oluşturunca, Serginin şenliğe son anda katılmasına ve şehrin merkezinde olmayan bir yere alınmasına rağmen ilgi duyuruyordu. Özellikle Muğla işçilerin yakın ilgisi sergiye bambaşka bir tad kattı.

Sergiye izleyenlerin izlenim defterine yazdıklarının bir kısmı şöyle: "Biz işçileri bu portrelerle büyüten siz 'Yarın' dergisine saygılar."

"Emekçi olduğumuzu bize hatırlatıyor, her zaman bizleri birleştiriyor-sunuz, saygılar."

"Emeği yaratan bizim nasırlı ellerimizdir. Tüm dünyada ben varım. Latin Amerika'da, Orta Doğu'da. Çünkü ben işçiyim, özgürlük ellerimle yazılır. Karayolları emekçileri" Yarın'ın 5. yılını kutlar."

Dileğimiz Muğla Şenliği'nin ve bu türden şenliklerin yetkinleşerek yaygınlaşarak sürmesi. □

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ

İDAM CEZASI

KALDIRILMALIDIR!

TÜRK Tabipleri Birliği Merkez Konseyi 28.9.1985 tarihinde yaptığı toplantısında, son günlerde kamuoyunda yoğun bir biçimde tartışılan "idam cezaları" konusunu tıp meslek ahlak kuralları açısından inceledi ve iki önemli nedenden ötürü hekimleri ölüm cezasına karşı olduklarını kamuoyuna açıklamasına ve ölüm cezasının Türk Ceza Yasasından kaldırılması için Türkiye Büyük Millet Meclisine, Hükümete ve Cumhurbaşkanlığı Makamına başvurulmasına oybirliği ile karar verdi.

1- İdam bir bakıma, cezadan çok ilkel bir intikam duygusunun tatminidir. Kutsal olan "hayat" kavramına ters düşer. Bu nedenle gelişmiş olan toplumlar idam

cezasını yasalarından çıkarmaktadır. Hekimlik mesleğinin temel ahlak kurallarından birincisi insanları yaşatmak olduğuna göre, hekimlerin de hayatı sona erdirecek olan her eyleme karşı olması doğaldır.

2- Yürürlükteki yasalarımız hekimlere, idam cezasının uygulanmasında görev vermektedir. Bu konuyu tartışan meslek kuruluşlarının görüşü bu uygulamanın tıp meslek ahlakına aykırı olduğudur. Hekim bir öldürme işleminde yer almamalı ve bir ölüm olgusunun "izin vereni" ve sonucun pasif bir bekleyicisi durumunda olmamalıdır. Dünya Tabipleri Birliği de 1981 yılında toplanan 34. Asamblesinde hekimlerin, ölüm cezasının uygulanmasında görev almalarının meslek ahlakına aykırı olduğu konusunda bir bildiri kabul etmiştir.

Kan davasının güdülebileceği bir toplumda yaşayanlar, kültürlerinin baskısı ile idam cezasının savunucusu olabilirler. Türkiye çağdaş uygarlık düzeyinde en ileri aşamada olmağa karardı bir ülke olduğuna göre, Milletvekillerimizin geleneksel baskıların etkisinden kurtularak ölüm cezasını yasalarımızdan çıkarmalarını ve Cumhurbaşkanımızın da bu gelişmeyi desteklemesini diliyoruz ve bekliyoruz.

Türk Tabipleri Birliği
Genel Başkanı

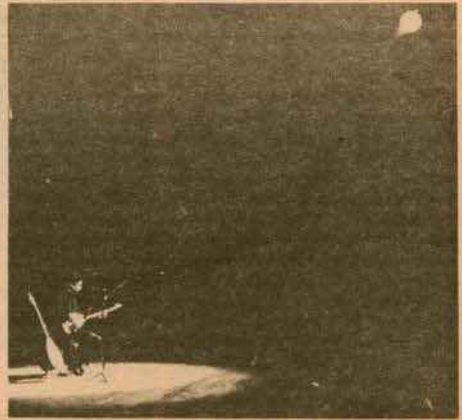
Prof. Dr. Nusret Fişek

N. H. Fişek

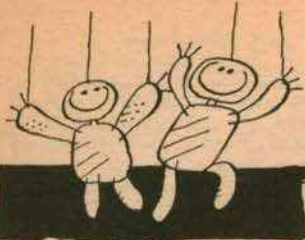
Rahmi Saltuk Ankara ve İstanbul'da Bir Dizi Dinletisi Sundu

GEREKLİ izinler verilmediğinden uzun sürecektir Rahmi Saltuk'un konserleri Ekim ayı içinde İstanbul San Tiyatrosu ve Ankara Çağdaş Sahne'de gerçekleştirildi. Uzun süren bir bekleyişten sonra sağlanabilen izinlerin sevinçli, büyük halk sanatçısı Ruhi Su'nun ölüm haberiyle gölgeleniyordu. Rahmi Saltuk, uzun yıllar öğrencisi olduğu, son programı için de yardım ve önerilerini aldığı Ruhi Su'yu yitirmenin acısıyla sahnelere çıktı. Programını değiştiren O'nun türkülerini izleyicileriyle hep birlikte seslendirdi. Konserlerden önce, sanatçı için bir dakika saygı duruşunda bulunuldu.

Özellikle genç izleyicilerin büyük ilgi gösterdiği dinletilerde Rahmi Saltuk, Ruhi Su'nun eserlerinin yanı sıra Fevziyullah Çınar'dan, Aşık Veysel'den, Kul Himmet'ten ezgiler sundu. Hasan Hüseyin'in, Ahmed Arif'in dizelerini seslendirdi.

Fotograf: ALPER FİDANER

TIYATRO'DAN

ÇALIŞMALARINI Amsterdam'da sürdüren Öngören Tiyatrosu Gençlik Projesi adlı bir çalışma başlattı. Çalışmalar süresince oluşturulacak grupların gençlik sorunları üzerine hazırlayacağı skeçler her ay belli merkezlerde seyirciye sunulacak. Önümüzdeki yılın başında ise hazırlanan tüm skeçler bir araya getirilerek kabare türünde bir oyun olarak hazırlanacak. 1985 Gençlik Yılı nedeni ile hazırlanan bu çalışmaları sanatçı Meral Taygun yönetiyor.

Göçmen işçilerin aktüel sorunlarını ve geri dönüş konusunu esprili bir tarzda anlatan **Arafta Kalanlar** adlı oyun 15 Eylül'den beri sergileniyor. Oyunun yazar ve yönetmeni Yılmaz Onay. Ayrıca geçtiğimiz sezon Meral Taygun tarafından sahneye konan Bertolt Brecht'in **Faşizmin Korku ve Sefaleti** adlı oyunu oynamaya devam ediyor.

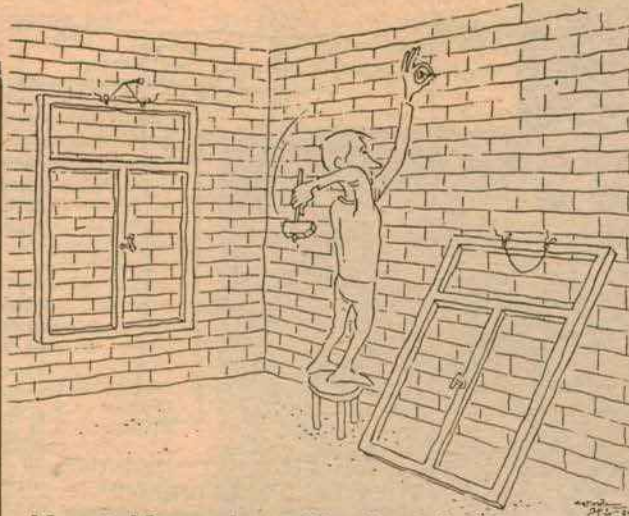
KARTAL Sanat İşliği Tiyatrosu çalışmalarını Yılmaz Onay'ın yazdığı **Şarkılarımız Ölmesin** isimli çocuk oyunuyla sürdürüyor. İsmail Işılsoy'un yönettiği oyunun müziklerini Tugay Başar hazırlıyor.

Topluluk, öte yandan bir uçak kazasında sağ kalan bir kaç yolcunun, açlık karşısında, yaşamak için "insan eti yemek yememek" tartışması çıkış noktası alınarak, toplumdaki kimi kesimlerde kemikleşmekte olan insana yabancı bireyci yapılanmalara güncel bir eleştiri sunmayı amaçladığı "Et" adlı oyunun çalışmalarını sürdürüyor. Topluluğun bu sezon sahnelemeyi amaçladığı diğer oyun Henrik Ibsen'in **Hall: Düşmanı** adlı oyunu.

BİZİM TIYATRO Barry Collins'in "Yargı" adlı oyununu Zafer Diper'in yönetiminde sergiliyor. İkinci Dünya Savaşında tutsak edilerek bir manastıra susuz ve yiyeceksiz diri diri gömülen yedi asker, gerçek bir olaydan alınma yaşam öyküsünün anlatıldığı oyunun ilk gösterim tarihi Aralık 1985...

— Özgün müziklerini Reyman Eray'ın hazırladığı **Hakkı Özkan'ın Pili Bebek** adlı çocuk oyunu ve Haluk Şevket Ataseven'in yönettiği **Duygu Eğitimi Gösterileri** Bizim Tiyatro'nun değer etkinlikleri...

DENİZLİ TIYATROSU M. Sadık Aslan'ın yönettiği Turgut Özakman'ın **Duvarların Ötesi** adlı oyununu sergiliyor. Oyunun müzik yönetmeni Ögüz Öz.

Kent-Koop'un Karikatür Yarışması Ödülleri Açıklandı

KENT-KOOP'un 6. kuruluş yıldönümü nedeniyle düzenlenen "Genç İnsan ve Çevresi" konulu karikatür yarışması sonuçlandı.

Tan Oral, Nezih Danyal, İsmail Gülgeç, Kamil Masaracı, Hatay Dumlupınar ve Fatma Ergün'den oluşan seçici kurulun değerlendirmesi sonucunda; Birincilik Ödülünü Cemal Arıç (Elazığ)

İkincilik Ödülünü Sefa Sofuoğlu (Adana) Üçüncülük Ödülünü Enver Malkoç (Karabük) aldılar

Atay Sözer (İstanbul), Harun Yavruoğlu (Trabzon), Cem Koç (İzmir), Hakan Boyav (İzmir), H. İbrahim Yıldırım'ın (İzmir) mansiyon aldığı yarışmaya katılan ve ödüle değer bulunan eserler 18 Ekim'de Ankara Güven Park'ta çadır içerisinde sergilendi.

İlker Maga'nın sergilenmeye değer görülen fotoğrafı

AFSAD'DA AYIN FOTOGRAFI

AFSAD'ın düzenlediği Ekim '85 Ayın Fotoğrafı yarışmasında Fatih Çakmakçı'nın fotoğrafı birinci oldu. "Tatil" konulu yarışmada Mehmet Gökağaç'ın yapıtı ikinciliği alırken, Gülümser İşçelebi'nin yapıtı üçüncü oldu. Yarışmanın seçicisi Ahmet Tolungüç, İlker Maga ve Alper Fidaner'in birer, Ünal Çınar'ın iki fotoğrafını da sergilenmeye değer buldu.

YILIN BASIN FOTOGRAFLARI SERGİSİ 1985

AFSAD, ilki geçen yıl düzenlenen Yılın Basın Fotoğrafları Sergisi'nin ikincisini 1986 yılı başında gerçekleştirecek.

Yılın Basın Fotoğrafları Sergisi ile, geçen bir yılın belgelenmesinin ve fotoğrafların izleyicilere sunulduktan sonra arşivlenerek gelecek için korunmasını amaçlandığı bildiriliyor.

Üç ilde açılması planlanan sergide, izleyicilerin oyları ile yılın en iyi basın fotoğrafları belirlenecek.

Yayın organlarında çalışan fotomuhabirlerinin katılabildiği sergiye son fotoğraf gönderme tarihi 30 Aralık 1985 olarak belirlendi. Sergiye katılmak isteyen fotomuhabirlerinin 18x24 ya da 20x30 boyutunda en çok; 8 fotoğrafı AFSAD'a posta ile ya da elden ulaştırmaları gerekiyor.

ADA YAYIN VE MÜZİK PAZARLAMA

DAĞITIMINI YAPTIĞIMIZ KASETLER

- EZGİNİN GÜNLÜĞÜ
- MOZAIK
- GRUP ÇAĞRI (Çıkacak)

YUNAN FOLK VE POP MÜZİK KOLLEKSİYONU

- MAMA MOUSKOVRI
- VICKY LEANDROS
- MELİNA MERCOURI
- MİKİS THEODORAKİS
- MARİA FARANDOURI
- MANOS HADJIDAKİS
- PETROS PANDOS
- İRENE PAPAS
- Orjinal Plaklar
- Müzik Kitapları
- Süreli Yayınlar
- Hediye Eşya
- İthal boş kaset çeşitleri

AMERİKAN FOLK VE COUNTRY MÜZİK KOLLEKSİYONUNDAN SEÇMELER

- JOHNNY CASH
- PETE SEEGER

- JAMES TAYLOR
- NEİL YONG
- DON WILLIAMS
- JOAN BAEZ
- DONOVAN
- EMMYLOU HARRIS
- BOB DYLAN
- LEONARD COHEN
- JOHN DENVER
- BELAMY BROTHERS
- PAUL SİMON

KOLLEKSİYONUMUZUN DİĞER ÇEŞİTLERİNDEN SEÇMELER

- GEORGES MOUSTAKI
- VİCTOR JARA
- INTI-ILLIMANI
- FACIO SANTILLAN
- PACO PENA
- CHICK COREA
- IWAN REBROFF
- EDITH PIAF
- BOB MARLEY
- PACO DE LUCIA
- RAVİ SHANKAR

Zafer Çarşısı No: 27 Yenışehir- Ankara Tel: 31 50 63

Sorun Yayınları

Kuruluşunun onuncu yılında sunar:

Boyacı Ahmet Sok. No: 12/307
Çemberlitaş-İst.
5112455

V. İ. Dobrenkov

ERIC FROMM'UN ve YENİ-FREUDÇULUĞUN ELEŞTİRİSİ

Sırrı Öztürk

İLERİCİ YAYINCILIĞIMIZIN SORUMLULUĞU

Dağıtım: İstanbul, CEMMAY
Ankara, ADAŞ - İzmir, DATIÇ
Cumhuriyet Kitap Kulübü (160)

"KENT VE GENÇLİK" FOTOĞRAF SERGİSİ AÇILDI

AFSAD ile Kent-Koop'un birlikte düzenlediği "Kent ve Gençlik" Konulu fotoğraf sergisi 18 Ekim'de Ankara Güvenpark'ta kurulan çadırda açıldı. Sergide AFSAD üyelerinin 50 fotoğrafı yer alıyor.

4. İSTANBUL

ULUSLARARASI FOTOĞRAF YARIŞMASI SONUÇLANDI

İFAK'ın iki yılda bir düzenlediği Uluslararası Fotoğraf Yarışması'nın dördüncüsü sonuçlandı. Siyahbeyaz baskı, renkli baskı ve saydam (dia) dallarında düzenlenen yarışmaya 41 ülkeden 781 fotoğrafçı 3645 yapıt ile katıldı.

Mehmet Bayhan, İsa Çelik, Ahmet Öner Gezin, Sabit Kalfagil ve Cengiz Karlıova'dan oluşan seçici kurulun yaptığı değerlendirme sonucu önemli ödüllere sahip olan Fotoğraf Sanatı Uluslararası Federasyonu (FIAP) Altın Madalyasını siyahbeyaz baskıda Valery Fedorenko (SSCB), renkli baskıda Manfred Kriegerstein (F. Almanya), saydamda Joachim W. dettmer (F. Almanya) kazandı.

Yarışma sergi ve gösterisi Fotoğraf Günleri etkinlikleri içinde 2-15 Aralık tarihleri arasında İstanbul Atatürk Kültür Merkezi Büyük Sergi Salonu'nda gerçekleştirilecek ve başarılı fotoğraflardan oluşan bir katalog hazırlanacak.

BİRLEŞİK ALMAN İŞÇİLERİ İSGÜVENLİĞİ İÇİN GREVDE..

PETROL - İŞ üyesi Birleşik Alman İlaç Fabrikası işçileri 17 Eylül 1985 günü "İşgüvenliği" istemi ile greve başladı.

440 işçi, işten çıkarmayı kolaylaştıran, amacı dışında uygulamaya açık olan 17/2 ve 13. maddelere karşı Disiplin Kurulu'nda işçilerin ağırlıklı olarak söz sahibi olmasını istiyor.

İşçiler, işgüvenliği sağlanmadıkça öteki maddeleri görüşmeyeceklerini belirtiyor.

Grev nedeniyle Petrol-İş sendikası-na ülke içinden ve dışından dayanışma mesajları geliyor.

İşçiler, işgüvenliği sözleşmeye girmedikçe grevi sürdürmeye kararı olduklarını belirtiyorlar.

Güvenilir, güçlü kurulus

ETKİN DAĞITIM

İstanbul, Ankara, İzmir, Adana'da yaygın kitapçı ve bayii dağıtımıyla ve 33 il, 40 ilçe çevresindeki kitapçı dağıtımıyla, sürekli yayıncılar dağıtımında ülke düzeyinde tek isim

DAĞITIMINI YAPTIĞIMIZ DERGİLER:

Bilim ve Sanat	Viedo-Magazin
Yarın	Video- Haber
Varlık	Fotoğraf
Gün	Su
Yapıt	Briç
Günümüzde Kitaplar	Buket
Mülkiyeliler Birliği	İmece
Müzik Ansiklopedisi	Uçurum
Stüdyo İmge	Morköpek
Bilgisayar	Sanat Rehberi
Bilişim	Folklor
Eğitimde Bilgisayar	Halk Kültürü
Bilgi İşlem	İnsan ve Kâinat
Mikroprogram	Feneoahçe Spor

Merkez (İstanbul): Nuruosmaniye Caddesi, Yavuz Apt. No:9, Kat: 3 - 4, Çağaloğlu (527 60 11)

Şube (Ankara): Sakarya Caddesi, Onayacı Pasajı

Alt Kat No: No: 25 Kızılay

Şube (İzmir): 847. Sokak, Büyükbeyler İşhanı, No: 8/310, Konak

KUZEY YAYINLARI

KUZEY YAYINLARI
Atatürk Bulvarı 103/68
Kızılay - Ankara

Berke Vardar
AYDINLANMA ÇAĞI
FRANSIZ YAZINI

N. Çemişevski
NASIL YAPMALI
Çev. Mazlum Beyhan

B. Wolfe
DEVİRİMİ YAPAN ÜÇ ADAM

N. Guillen
ADAM EDEN SÖZLER
Çev: Ali Cengizkan

Adam Şenel
TELEANDREGENOS
ÜTOPYASINDA EVLİLİK
HAYATI

M. Boulgakov
MOLIERE EFENDİ
Çev: Özdemir İnce

Aydın Süer
RUS KLASİKLERİ ÜZERİNE
ELEŞTİRİLER

Ernst Fischer
SANATIN GEREKLİLİĞİ
Çev: Cevat Çapan

BİREY ve TOPLUM YAYINLARI

BİREY ve TOPLUM

REMKA LTD. ŞTİ.
Atatürk Bulvarı 103/68
Kızılay - Ankara

F. Partant KALKINMANIN
SONU Çev: Fikret Başkaya
I. İlich OKULSUZ TOPLUM
Çev: B. Üstün
B. Magge YENİ DÜŞÜN
ADAMLARI Bas.hz. M. Tunçay

S. Hall, B. Lumley, G. Melennan
SİYASET VE İDEOLOJİ:
GRAMSCI
Çev: S. Emrealp
S.J. Arolov BİR SOVYET
DİPLOMATİNİN TÜRKİYE
ANILARI
Çev: H. Ali Ediz
Türkkaya Ataöv İKİNCİ DÜNYA
SAVAŞI
M. Blach TARİHİN SAVUNUSU
YA DA TARİHÇİLİK MESLEĞİ
Çev: M. Ali Kılıçbay

E. Morin KAYBOLMUŞ
PARADİGMA Çev: M. Ali
Kılıçbay
W. Kula FEODALİZMİN
EKONOMİK TEORİSİ
Çev: Oğuz Esen
B. Rowthorn KAPİTALİZM,
ÇELİŞKİ ve ENFLASYON
Çev: Cemil Günay

Siyasi Haber ve Yorum Dergisi

SİYASİ HABER YORUM DERGİSİ GÜN, 8 AYDIR YAYINLANIYOR, İSTANBUL, ANKARA, İZMİR'DE YAYGIN OLARAK DAĞITILYOR, POLİTİK GELİŞMELERİ, SENDİKAL ÇALIŞMALAR, İŞÇİ SORUNLARINI İZLEMEK İSTEYENLERCE OKUNUYOR...
GÜN'ÜN 8 SAYISINDAN HERHANGİ BİRİNİ ALIP OKUDUNUZ MU?
GÜN, DEMOKRASİ SORUNUNA, BARIŞA, SENDİKAL GELİŞMELERE ÖZEL AĞIRLIK VERİYOR. HER SAYISI DEMOKRASİNİN GERİDÖNÜLMESİ OLARAK KAZANILMASI SORUNLARINI VE İSTEMİNİ TARTIŞIYOR. SİZ DE DEMOKRASİ TARTIŞMASINA KATILMAK İSTEMEZ MİSİNİZ? GÜN HER SAYISINDA BÜYÜK FABRİKALARIN İŞÇİ TEMSİLCİLERİNİN YAZILARIYLA FABRİKALARDAKİ OLAYLARI VE İŞÇİLERİN SORUNLARINI TARTIŞIYOR. ÜLKENİN BÜYÜK İŞYERLERİNDEKİ GELİŞMELERİ İŞÇİLERİN KALEMİNDEN OKUMAK İSTEMEZ MİSİNİZ? GÜN'Ü OKUYUN.

150 lira

GÜN 9. (KASIM) SAYISI ÇIKTI

- 84. Madde tartışmaları ve erken seçim sorunu
- Laiklik ve demokrasi
- "Alternatif" tartışmaları sürerken
- Gorbacov için Time dergisinin özel sayısından (9 Eylül 1985) yapılan derleme çeviri.
- Ertelenen Af, Geciken Demokrasi'ngreye giderken
- 1946 - 52 Sendikacılığı ve Türk-İş'in kuruluşu

Yazışma ve üç büyük kent dışından abone olmak isteyenler için (yıllık 1000 lira) adresi: 856. Sk. Nurhan, No: 3/502, Konak, İzmir • İstanbul Bürosu: Molla Fenari sk. Nadir Han, Kat 5, Çağaloğlu, İstanbul

SÜREÇ YAYINCILIK (YÜZDE 20 İNDİRİMLE)

Niçin Feminizm Değil?/Sibel Özbudun
...250 lira
Niçin Sendika Ağalığı Değil?/Kemal
Sülker...250 lira
Niçin YÜK Değil?/Prof.Dr.Toktamış
Ateş...250 lira
Niçin Eşit İşe Eşit Ücret Değil?/
Aytunç Altındal...250 lira
Niçin Kitesiz Spor Değil?/Ergun
Hiçyılmaz...250 lira
Niçin Yapısalcılık Değil?/Afşar
Timuçin...250 lira
Niçin Arabesk Değil?/Ertan Eğribel
...250 lira
Niçin Siyonizm Değil?/Erdinç Özköylü
...250 lira
Niçin Masonluk Değil?/İlhami Soysal
...250 lira
Niçin Varoluşçuluk Değil?/Afşar
Timuçin...250 lira
Niçin Uyuşturucu Değil?/Tanzer Okur
...250 lira
Niçin Kadınsız Çağdaşlaşma Değil?/
Zeynep Kılıçarslan...250 lira
Uzay ve Psikoloji/Y.Gagarin-V.Lebedev
...700 lira
Türkiye ve Reformları/Eugene Morel
...700 lira
Türkiye'de Kadın/A.Altındal...1100
lira
Latin Amerika Başkaldırıyor/Nur
Dolay...1000 lira
Sözler/Halil Cibran...600 lira
Ey Benim Güzel Sevdalım/Afşar
Timuçin...400 lira
İhanet Şiirleri/A.Altındal...400 lira
Budizm ve Felsefe/...600 lira
Sakıncasız/Uğur Mumcu...350 lira
Canlı Bayraklar/Kerim Korcan...800
lira
Niçin Değil Dizisi Cilt I. 1000 lira
Niçin Değil Dizisi Cilt II. 1000 lira
Osmanlı İmparatorluğu Tarihi/Türkçesi
Şiar Yalçın...3750 lira
Türkiye'deki Alman Politikası/Türkçesi
Levent Konyar...900 lira
Gizli Yazışmalar/...900 lira
Evrensel Doğa Tarihi ve Kökler Kuramı/
İ.Kant...650 lira
Osmanlılarda Şiir, Dora dăistria...650
lira
Epistemoloji ve Psikoloji/Jean Piaget
...650 lira
Siyasal Kültür ve Yöntem/A.Altındal
...650 lira
Osmanlı İmparatorluğunda Yenileşme
Hareketleri/Paul İmbert...750 lira
Barbarlık Kıyası/Norman Mailer...750
lira
Ermis/Halil Cibran...450 lira

**ONUR YAYINLARI
(YÜZDE 20 İNDİRİM)**
Hançer ve Lirik/Metin Demirtaş
...250 lira
Kapitalizm ve Tarım/Muzaffer
İ. Erdost...300 lira
Mukaddime I/İbni Haldun ...750 lira
Bütün Yapılar/Hegel...500 lira
Seksüel Seçme/Charles Darwin...800
lira
Emeğin ve Emekçilerin Tarihi/
Pierre Brizon...800 lira
Rölativitenin Alfabetesi/Bertrand
Russell...350 lira
Evren ve Dönüşümleri/Roland Omnes
...400 lira
Fiziğin Evrimi/A. Einstein - L. İnfield
...500 lira
Kemal Atatürk ve Çağdaş Türkiye/
Johannes Glasneck...600 lira
Türkiye'de Faşist Alman Propagandası/
Y. N. Rozaliyev...600 lira
Türkiye'de Kapitalizmin Gelişme
Özellikleri/Y.N.Rozaliyev...600 lira

YAYIN abone kulübü

Yarın Kitap Kulübü abone olan okurlarına indirimli kitap sağla-
mayı sürdürüyor. Bu ay kitap kulübümüze Süreç Yayıncılık
katıldı. Kulüp kapsamında bulunan tüm yayınevlerinin listesini
bu sayımızda yayınlıyoruz. Listede kitapların üst fiyatları yer alıyor.
İndirimler ayrıca hesaplanmalı ve yurtiçi ödemeli ve yurtdışı istek-
lerde posta giderleri istek tutarına eklenmelidir. 1000 liradan az istek-
lerde ödemeli istekleri karşılayamıyoruz. Okurlarımızın posta
çeki hesabımızı kullanmaları ya da kitapların ederini pul olarak gön-
dermeleri gerekiyor. Kitap isteklerine, posta çeki alındı kuponu da
eklenerek bir mektupla bildirildiğinde kitaplar en kısa sürede posta-
lanacaktır.

Kitap Kulübümüze katılmış olan diğer yayınevlerine ait kitap lis-
telerini Aralık sayımızda duyuracağız.

Osmanlı İmparatorluğunun Yarı
Sömürgeleştirilmesi/A.D.Noviçev
...350 lira
Okulun Toplumsal İşlevi/İgnacy
Szaniawski...500 lira
Albert Einstein/Leopold İnfield
...350 lira
Türlerin Kökeni/Charles Darwin
...1100 lira
Bilim ve Yazın Arasında/
Muzaffer İ. Erdost...400 lira
Osmanlı İmparatorluğunda Mülkiyet
İlişkileri/Muzaffer İ. Erdost...600 lira

**BİLİM VE SANAT YAYINLARI
(YÜZDE 20 İNDİRİMLE)**
Nükleer Tehlike/Haluk Gerger...300 lira
Hep Aranızda Olacağım/Güney
Gönenc...450 lira
Ben Bir Fizikçiyim/A. Kitaygoroski
...450 lira
Asimov Açıkıyor/100 Soru - 100 Yanıt
...650 lira
Edebiyat Barış ve Özgürlük
(Lotus Edebiyat Ödülleri Seçkisi)/
Düzenleyen Aziz Çalışlar...640 lira
İrk ve İrkçilik Düşüncesi/Alaattin
Şenel...450 lira
Edebiyat Bilimi I/G.N. Pospelov,
...450 lira
Edebiyat Bilimi II/G.N. Pospelov
...900 lira

**BİREY VE TOPLUM YAYINLARI
(YÜZDE 20 İNDİRİMLE)**
Felsefe ve Bilim Adamlarının
Kendiliğinden Felsefesi/Louis Althusser
...500 lira
Gramsci ve Felsefe/Jacques Texier
...450 lira
Modern Prens/Antonio Gramsci
...500 lira
Demokrasinin Gerçek Dünyası/
C.B. Macpherson...400 lira
Üretim Tarzlarının Eklenmesi
Üzerine/Laclau, Taylor Mouzelis,
Ersoy, Wolpe, Foster - Carter...900 lira
İkel Topluluktan Uygur Topluma/
Alaattin Şenel...1200 lira
Siyasal Muhalefet/Nükhet Turgut
...1200 lira
Sosyalist Ülkelerde Yönetime Katılma/
Yavuz Sabuncu...600 lira
İslamiyette Kadın/Ahmet Ağaoğlu
...300 lira
Kaybolmuş Paradigma/İnsan Doğası/
Edgar Morin...600 lira
İnsanın Sekiz Çağı/Erik H. Erikson
...300 Lira
Hz. Muhammed ve Charlamagne/
Henri Pirenne...850 lira
Çağdaş Siyasal Düşünceler/E. Mac
Nall Burns...2000 lira

Siyonizm ve İrkçilik/Der. ve Çev.
Türkaya Ataöv...900 lira
Azgelişmişlik ve Siyasal Yapılar/Sadun
Emrealp...550 lira
Piyasa Ekonomisi ve Demokrasi/
Assar Linbeck...450 lira
Kalkınmanın Sonu/Francis Partant
...500 lira

**YARIN YAYINLARI
YÜZDE 25 İNDİRİMLE**
Sovyet Romanı/A. Mümtaz İdil...250
lira
Saul Steinberg /Sanatı ve Çizgileri
...500 lira
Haykiran Sessizlik/Gürhan Uçkan...
150 lira
Bir Avuç Kum/Ergül Çetin...150 lira
Cevahir Kalbiyle Dolunay/Halim
Yazıcı...150 lira
Barış ve Savaş Sorunu Üzerine/
Einstein Freud Yazışması...100 lira
Yaz Kirlangıcı Olsam/Ahmet Ada...
150 lira
Görmüşsün / Hapisaneden Mektuplar
...400 lira
Günlerimiz/Yağmur Atırsı...200 lira
Aykırı Yaşamak/Şükri Erbaş...300
lira
İdolojik/Hatay Dumlupınar...300 lira

**TEORİ YAYINLARI
(YÜZDE 20 İNDİRİMLE)**
Avrupa İktisat Tarihi I/Herbert Heaton
...1500 lira
Avrupa İktisat Tarihi II/Herbert
Heaton...1500 lira

**SOSYAL YAYINLARI
(YÜZDE 10 İNDİRİMLE)**
Durgun Don/Solohov, Dört cilt...
5000 lira
Oblomov/Gonçarov...1400 lira
Ölü Canlar/Gogol...1000 lira
Diriliş/Tolstoy...1600 lira
Goriot Baba/Balzac...900 lira
Suç ve Ceza/Dostoyevski (takim)...
2000 lira
Jean Christophe/Romain Rolland...
üç cilt 4500 lira
Parma Manastırı/Setndhal...1600 lira
Don Kişot/Cervantes...iki cilt 2800
lira
Büyüklere Masallar/Saltık v.Ş.Çedrin...
900 lira
Ecinniler/Dostoyevski...iki cilt
(takim) 2000 lira
Notre Dame De Paris/Victor Hugo...
2000 lira
Vadim O Kadar Yeşil di Ki/Liewellyn
...1600 lira
Savaş ve Barış/Tolstoy...dört cilt
(takim) 4000 lira

Dorian Grey'in Portresi/Oscar Wide...
600 lira
Decameron Hikayeleri/Boccacio...
iki cilt (takim) 2000 lira
Köylüler/Balzac...1000 lira
Oliver Twist/İckens...1400 lira

Kültür Dizisi

Antik Felsefe/Walter Kranz...700 lira
Aktörlük Üzerine Aykırı Düşünceler/
Diderot...400 lira
Metot Üzerine Konuşma/Descartes...
400 lira
Hükümdar/Machiavelli...400 lira
Körler Hakkında Mektup/Diderot...
400 lira
Hylas ile Philonous Arasında Uç
Konuşma/Berkeley...400 lira
Totem ve Tabu/Freud...700 lira
Kaderci Jacques ile Efendisi/Diderot...
900 lira
Anabasis/Ksenophon...700 lira

Çocuk ve Gençlik Dizisi

Andersen Masalları I/Andersen...
800 lira
Çocuk Kalbi/E.Amicis...1000 lira
Kon-Tiki/T.Heyerdahl...800 lira
Kimsesiz Çocuk I/H.Malot...
Kimsesiz Çocuk II/H.Malot...
Define Adası/R.L.Stevenson...
Bir Çalgıcının Seyahati/...

KUZEY YAYINLARI (YÜZDE 20 İNDİRİM)

Yürüyüşler ve Duruşlar/Alı Cengizkan
...250 lira
Marx'ın Sanat Felsefesi/Mihail Lifşits
...400 lira
Anabilim/Pierre Guiraud...450 lira
Eleştiri Kuramları/J.C. Carloni - J.C.
Filloux...400 lira
İstiridyeciler/Korsanlar/Jack London
...450 lira
Son Yaz/Boris Pasternak...300 lira
Jenya Lunvers/Boris Pasternak...300
lira
Ayrı Yol/Andre Gide...400 lila
Spartaküs/Arthur Koestler...750 lira
Golovlev Ailesi/Saltikov Şchedrin...
1000 lira
Bir Ceza Avukatının Anıları/Faruk
Erem...300 lira
Kadınlar Okulu/Andre Gide...450 lira
Dünyaya Düşen Adam/Walter Tevis
...450 lira
Kaputt/Curzio Malaparte...1000 lira
Volga Avrupa'dan Doğar/Curzio
Malaparte...750 lira
Tepedeki ev/Erskine Caldwell...

Tepedeki Ev/Erskine Caldwell...500
lira
Başkaldıran İnsan/Albert Camus
...700 lira
Sappho/Alphonse Daudet...450 lira
Savaş ve Barış/Lew Tolstoy...400 lira
Kartal mı Güneş mi/Octavio Paz...450
lira
Altenburg'un Ceviz Ağaçları/Andre
Malraux...500 lira
Anılar/İlya Ehrenburg...600 lira
Sinekler/Jean Paul Sartre...300 lira
Gündoğumu/Joan Baez...500 lira
Zima Kayağı/Yevgeni Yevtuşenko
...350 lira
Soytarı/Maksim Gorki...400 lira
Yunan Dosyası/Alı Cengizkan
...400 lira
Çarın Çizmeleri/Mihail Zoşçenko
...900 lira
Yanan Gün/Jack London...900 lira
Altı Numaralı Koğuş/Anton Çehov
...400 lira
Beckett/Jean Anaulh...400 lira
Devrimi Yapan Üç Adam/Bertram
D. Wolfe...1500 lira
Duman/Turgenev...800 lira

YARIN

5. YIL ABONE KAMPANYASI

Abone Olalım Abone Bulalım!..

Bu sayfalarımızda yaptığımız abone kampanyası çağrılarımızda Yarin'in basın ve dağıtım tekellerinin dışında varlığını sürdürmeye kararlı olduğunu ve bunda da en büyük güvencesinin okurları olduğunu yinelemiştik. Dört yıllık deneyimlerimiz gösterdi ki okurlarımız bu tavrımızı en az bizler kadar sahiplendiler ve içtenlikle yanıt vererek yaşama geçirdiler. 5. Yıl Abone Kampanyası çağrımızı yaparken, çağrımıza yabancı olmayan, bekleyen, yanısıra çağrımızı beklemeden abone olan, abone bulan okurlarımızın çoğunlukta olduğunu biliyoruz. Bu güvenceyle 5. yılımızda da Yarin'a yeni okuyucular, yeni aboneler bulmak, Yarin'ı ulaşılamayan yeni yerlere yeni kişilere ulaştırmak için görev başına diyoruz!

ABONE ÜCRETİNİ ÜÇ AY SÜRESİNCE ARTIRMIYORUZ!

5. Yıl Abone Kampanyamız Kasım, Aralık ve Ocak aylarında sürecek. Kampanya süresince abone ederi artmayacak. 1 şubat'tan başlayarak abone ücreti yıllık 3000, altı aylık 1500 lira (KDV dahil) olacak. Abone olmak isteyen okurlarımız kampanya süresince abone ederi artmayacak. 1 Şubat'tan başlayarak abone ücreti yıllık 3000, altı aylık 1500 lira (KDV dahil) olacak. Abone olmak isteyen okurlarımız kampanya süresince yıllık 2400, altı aylık 1200 lirayı (KDV dahil) 164860 nolu posta çeki hesabımıza yatırıp, adlarını, açık adreslerini, abone sürelerini, ve başlangıç sayılarını bir mektupla bize bildirdiklerinde abone kayıtları yapılacaktır.

ÖNCEKİ SAYILAR

Okurlarımız 25. ve 48. sayımız dışında kalan tüm önceki sayıları tamamlayabilirler. 1985 Ocak (40) sayımıza kadar olan dergiler yüzde yirmibeş indirimle edinilebilir.

Tüm isteklerinizi "Yarin, PK 723 Kızılay-Ankara" adresine bildirmenizi ve tutarlarını 164860 nolu posta çeki hesabımıza yatırmanızı bekliyoruz.

YARIN abone kulübü

YARIN ABONE KULÜBÜ'ne setleri okurlarımızdan büyük ilgi ve destek gördü. İstekleri temmuz ayının ortalarından başlayarak karşılayabileceğimizi bildirmemi-

4. INTI-ILLIMANI' de Quilapayun gibi "Yeni Şili Müzik Hareketi" ile kurulmuş topluluk. Parçalarını genellikle Şilili büyük sanatçı Violeta Parra ve Víctor Jara'dan seçti-

yepyeni bir etkinlik daha!

ze karşın, ayın ilk günlerinden önerimizi olumlu bulduğunu, sevinçle karşıladığını belki istekler gelmeye başladı. Bu durum, "Evrensel sanatçıların tanınması, bilinmesinin bir gereksinimden öte, bir zorunluluk olduğu..." yolundaki düşüncemizde ne denli haklı olduğumuzu gösterdi.

Su anda hazır olan kasetlerimiz ve sanatçıları işte şöyle:

1. VICTOR JARA, Şilili halkın yaşam ve özgürlük kavgasını dile getiren bir sanatçı. 1973 yılında, Şili Stadı'nda katledilen Jara'nın kasetini *Manifiesto* albümünden hazırladık.

2. QUILAPAYUN, Şilide, "Yeni Şili Müzik Hareketi" ile 1965 yılında kurulmuş bir top-

yorlar. Yarin okurları için hazırladığımız kasetteki şarkıları **Chile** ve **Palimpsesto** albümlerinden.

5. PAUL ROBESON, dünyaca ünlü Amerikalı zenci şarkıcı. Dünya Barış Konseyi, Uluslararası Barış Nişanını alacak adayların listesini yayınladığında adları *Nâzım*'la yan-yanaydı.

6. PETE SEEGER, ünlü Amerikalı folk müzik sanatçısı. Woody Guthrie ile birlikte çalıştı. Grevlerde, fabrikalarda, alanlarda verdiği konserlerde "Biz Kazanacağız" (We Shall Overcome) diye seslendi.

İSTEME KOŞULLARI: Kasetlerimizi, ödemeli gönderemiyoruz. Okurlarımız bir kaset karşılığı 1000, abonelerimiz 750 liralığı posta şekli hesabımıza yatırdıklarını gösterir alındı kuponunu dergimize gönderdiklerinde kasetleri kendilerine postalanacaktır.

YARIN ABONE KULÜBÜ KASETLERİ

luluk. 1973 darbesi sonrası Avrupa'da verdikleri konserlerle Şilili halkıyla dayanışmanın güzel örneklerini oluşturmuşlardır.

3. ATAHUALPA YUPANQUI, Yupanqui, Argentinli. Yapıtlarında folklorik öz ve melodik kaynaklardan yola çıkarak, yüzyılların birikimi içinde insan gerçeğine ulaşmış bir ozan.

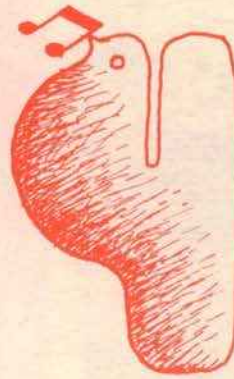
YARIN GENÇLİK YILI SERGİSİ

YARIN, GENÇLİK YILINDA GENÇLİK DERGİSİ OKUMANIN SORUMLULUĞUNU BİR KEZ DAHA YERİNE GETİRİYOR. OKUYUCULARIMIZIN GEÇEN YILDAN ANIMSİYACAKLARI 4. YIL SERGİMİZDEN SONRA BU YIL DA AYNI CANLILIKTA "GENÇLİK YILI"NI DEĞERLENDİREN BİR SERGİ AÇIYOR.

DOST SANAT ORTAMI'NDA 8-15 KASIM TARİHLERİ ARASINDA AÇILACAK SERGİMİZDE 12. DÜNYA GENÇLİK VE ÖĞRENCİ FESTİVALİ ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN BİR BÖLÜM, ÖZEL SERGİLER, İMZA GÜNLERİ VE DAHA PEK ÇOK ETKİNLİK YERALİYOR.

12. DÜNYA GENÇLİK VE ÖĞRENCİ FESTİVALİ'NE İLİŞKİN DAHA GENİŞ BİLGİ EDİNMEK İÇİN, GENÇLİK YILI'NDA GÖZARDI EDİLMEME SAĞSIYAN ETKİNLİKLERİ BİR KEZ DAHA DEĞERLENDİREBİLMEK İÇİN, SERGİMİZİ BİR ŞENLİĞE DÖNÜŞTÜRMEK İÇİN, TÜM OKURLARIMIZI 8-15 KASIM TARİHLERİ ARASINDA DOST SANAT ORTAMI'NA BEKLİYORUZ.

YENİ KASETLERİMİZ WOODY GUTHRIE • ISABEL PARRA • VICTOR JARA

zinen büyük halk ozanlarından biri. Amerikan işçisine, tarım-mekçisine elinde gitarı olarak gitmiş, defalarca tutuklandığı ve dayak yediği halde onurlu bir yaşamı olan ezlemini dile getirmekten kaçınmamıştır.

8. ISABEL PARRA, yapıtlarında özgürlüğü ve barışı savunan Şilili sanatçı. Latin Amerikalı birçokları gibi o da al-kesindeki diktatörlük nedeniyle sürgünde yaşamak zorunda kalmış ama yine de Avrupa'da konserleriyle, plaklarıyla halkın savaşımını dünyaya duyurmayı başarmış bir sanatçı.

9. VICTOR JARA (2), Okurlarımıza hazırladığımız diğer bir kaset de Víctor Jara'nın. 1973 yılında katledilen sanatçının 2. kasetini *Canto Libre* (Özgür Şarkı) adlı albümünden hazırladık.

Önümüzdeki günlerde okurlarımıza sunacağımız yeni kasetlerimiz işte şöyle:

7. WOODY GUTHRIE, 1912 ile 1967 yılları arasında yaşamış ve Amerikan toplumunun yeni tarihini seslendirmiş, çağımı-